

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**Бурнос Є. Ю.
Пилипенко-Фріцак Н. А.**

СПІЛКУЄМОСЯ З ПАЦІЄНТАМИ

(українська мова у сфері професійного спілкування майбутнього лікаря)

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

Суми
Сумський державний університет

2023

УДК 811.161.2'243:61(075.8)

Б 91

Рецензенти:

В. А. Василенко – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри гуманітарних дисциплін Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ;

С. В. Баранова – кандидат філологічних наук, доцент кафедри германської філології Сумського державного університету

*Рекомендовано до видання
вченою радою Сумського державного університету
як навчальний посібник
(№ 8 від 09 лютого 2023 року)*

Бурнос Є. Ю.

Б 91 *Спілкуємося з пацієнтами (українська мова у сфері професійного спілкування майбутнього лікаря).* – Суми : Сумський державний університет, 2023. – 166 с.

Навчальний посібник призначено для іноземних студентів медичного інституту СумДУ з англійською мовою навчання. Мета посібника – розвиток комунікативних компетентностей іноземних студентів-медиків та формування навичок коректного використання структурно-лексичних аспектів мови спеціальності у процесі навчання та професійної діяльності.

УДК 811.161.2'243(075.8)

© Сумський державний університет, 2023

© Бурнос Є. Ю., Пилипенко-Фріцак Н. А.

ПЕРЕДМОВА

Навчальний посібник призначено для іноземних студентів медичного інституту СумДУ з англійською мовою навчання за спеціальністю 222 «Медицина», практична робота яких передбачає спілкування з пацієнтами як амбулаторно, так і в умовах стаціонару. Мета посібника – формування комунікативної компетентності майбутнього лікаря, що передбачає оволодіння навичками побудови монологічного, діалогічного професійно орієнтованого (медичного) мовлення на засадах деонтології, формування навичок коректного використання структурно-лексичних аспектів мови спеціальності у процесі навчання та професійної діяльності.

Посібник складається з 8 тем:

- «Структура тіла людини» (Бурнос Є.Ю.)
- «Паспортні дані пацієнта» (Пилипенко-Фріцак Н.А.)
- «Скарги хворого» (Бурнос Є.Ю.)
- «Захворювання серцево-судинної системи» (Бурнос Є.Ю.)
- «Захворювання дихальної системи» (Пилипенко-Фріцак Н.А.)
- «Захворювання травної системи» (Бурнос Є.Ю.)
- «Захворювання сечовидільної системи» (Пилипенко-Фріцак Н.А.)
- «Медичні заклади» (Пилипенко-Фріцак Н.А.).

Кожна тема містить теоретичний матеріал, типові конструкції-запитання лікаря, систему завдань та вправ, контролі (поточний та підсумковий тематичний), словник. Завдання та вправи мають на меті допомогти майбутнім лікарям набути вмінь та навичок професійно орієнтованого мовлення на лексико-граматичному, стилістичному рівнях, сприяють розвитку усіх видів мовленнєвої діяльності (читання, говоріння, письма, аудіювання), творчого професійного мислення. Обсяг та складність вправ та завдань відповідають рівню підготовки іноземних студентів просунутого етапу навчання.

Матеріал посібника спрямований на формування та розвиток у іноземних студентів навичок професійної мовленнєвої поведінки у сфері навчально-професійної комунікації, навичок читання наукових та науково-популярних текстів, сприяє подоланню труднощів, які виникають під час спілкування лікаря і пацієнта. Особлива увага приділяється завданням, які сприяють формуванню ведення професійної бесіди «лікар-пацієнт» із залученням методу рольової гри та кейс-методу: відновлення та складання власних діалогів, оформлення та запис результатів опитування хворого в історію хвороби, робота з ситуативними завданнями.

ЗМІСТ

Передмова.....	3
Урок 1. Будова тіла людини	5
Урок 2. Паспортні дані пацієнта.....	16
Урок 3. Скарги хворого.....	38
Урок 4. Захворювання серцево-судинної системи.....	53
Урок 5. Захворювання дихальної системи	77
Урок 6. Захворювання травної системи.....	98
Урок 7. Захворювання сечовидільної системи	119
Урок 8. Медичні заклади	144
ДОДАТКИ.....	162
Список літератури.....	165

УРОК 1

Тема. БУДОВА ЛЮДСЬКОГО ОРГАНІЗМУ STRUCTURE OF THE HUMAN ORGANISM

Завдання 1. Подивіться на малюнки. Прочитайте назви органів людського тіла і його частин. Згадайте, де знаходяться частини тіла і органи. *Look at the pictures. Read the names of the organs of the human body and its parts. Remember where the body parts and organs are.*

Тіло людини – Human Body

Голова – **head**
Вухо – **ear**
Шия – **neck**
Обличчя – **face**
Плече – **shoulder**
Живіт – **stomach**
Пах – **groin, inguen**
Груди – **chest**
Грудна клітка – **thorax**
Рука – **arm, hand**
Лікоть – **elbow (elbow joint)**
Передпліччя – **forearm**
Кисть – **brush**
Спина – **back**
Таз – **pelvis**
Пах, пахова ділянка – **inguen, inguinal region**
Нога – **leg**
Стегно – **thigh**
Коліно – **knee**
Ступня – **foot**
Ікра – **gastrocnemius muscle**
Гомілка – **shin, leg**
Гомілковостопний суглоб – **ankle joint**
Пальці (пальці руки) – **phalanges (fingers)**
Пальці (пальці ноги) – **phalanges (toes)**
П'ятка (п'ята) – **heel**

Голова - Head

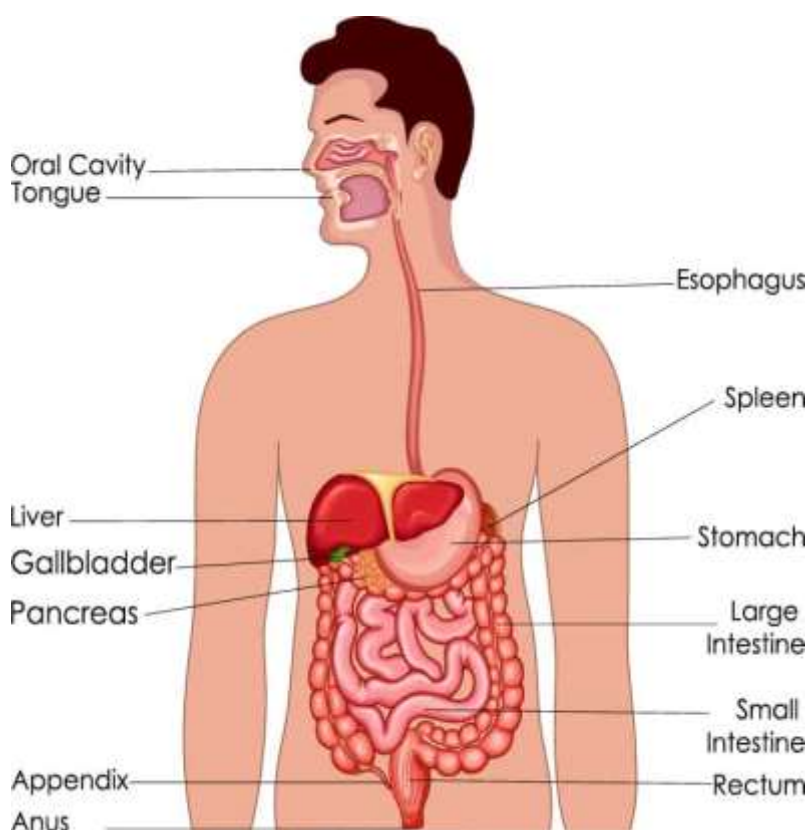
1. Обличчя – **face**
2. Лоб – **forehead**
3. Щока – **cheek**
4. Око – **eye**
5. Ніс – **nose**
6. Зуб – **tooth**
7. Нижня щелепа – **mandible**
8. Верхня щелепа – **maxilla**
9. Губа – **lip**
10. Язик – **tongue**
11. Ясна – **gums**
12. Вуха – **ear**
13. Скроня – **temple**
14. Волосся – **hair**

Рука – hand

1. Ніготь – **nail**
2. Зап'ясток – **wrist**
3. Палець – **finger**
4. Фаланги пальців – **phalanx of fingers**
5. Долоня – **palm**

Внутрішні органи - Internal organs

1. Мозок – **brain**
2. Спинний мозок – **spinal cord**
3. Піднебінна мигдалина
(маленький язичок)
– **palatine tonsils**
4. Мигдалина – **amygdala**
5. Гортань – **larynx**
6. Глотка – **pharynx**
7. Стравохід – **esophagus**
8. Трахея – **trachea**
9. Бронхи – **brochi**
10. Легені – **lungs**
11. Капіляри – **capillaries**
12. Шлунок – **stomach**
13. Селезінка – **spleen**
14. Підшлункова залоза
– **pancreas**
15. Кишківник – **intestine**
16. Тонкий кишківник
– **small intestine**
17. Сечовий міхур – **bladder**
18. Анус – **anus**
19. Пряма кишка – **rectum**
20. Апендикс – **appendix**
21. Товстий кишківник
– **large intestine**
22. Дванадцятипала кишка
– **duodenum**
23. Нирка – **kidney**
24. Жовчовивідна протока
– **bile duct**
25. Шлунок – **stomach**
26. Серце – **heart**

Скелет - Skeleton

1. Череп – **skull**
2. Кістка щоки – **bone of cheeks (zygomatic bones)**
3. Ключиця – **clavicle**
4. Лопатка – **scapula**
5. Плечова кістка – **humerus**
6. Хребет – **spine**
8. Ліктьова кістка – **ulna**
9. Куприк – **coccyx**
10. Велика гомілкорова кістка – **tibia**
11. Мала гомілкорова кістка – **fibula**
12. Колінний суглоб – **knee joint**
13. Стегнова кістка – **femur**
14. Крижі – **sacrum**
15. Таз (кістки таза) – **pelvis (pelvic bones)**
16. Хребець – **vertebra**
17. Ребра – **ribs**
18. Груднина/грудина – **sternum**
19. Щелепа – **jaw**

Завдання 2. Утворіть форму множини від поданих іменників. *Form the plural form of the given nouns.*

Щока –

Око –

Зуб –

Щелепа –

Губа –

Вухо –

Брова –

Рука –

Долоня –

Ніготь –

Палець –

Хребець –

Нога –

Зап'ясток –

Коліно –

Плече –

Передпліччя –

Кисть –

Фаланга –

Легеня –

Нирка –

Лікоть –

Ребро –

Стегно –

Кістка –

Суглоб –

Завдання 3. Прочитайте назви частин тіла людини. Вставте слова **правий, лівий, верхній, нижній**. Read the names of the parts of the human body. Insert the words **right, left, top, bottom**.

Зап'ясток –	Хребець –
Щока –	Нога –
Око –	Плече –
Щелепа –	Легеня –
Губа –	Ребро –
Вухо –	Нирка –
Брова –	Стегно –
Рука –	Лопатка –

Завдання 4. Поставте наголоси у словосполученнях. Запишіть ці словосполучення. Emphasize the phrases. Write down these phrases.

Однина / Множина / Пара

Око – очі – два ока.
 Щока – щоки – дві щоки.
 Вухо – вуха – два вуха.
 Щелепа – щелепи – дві щелепи.
 Зуб – зуби – 32 зуби.
 Нога – ноги – дві ноги.
 пальці – два пальці (5 пальців).

Однина / Множина / Пара

Легеня – легені – дві легені.
 Нирка – нирки – дві нирки.
 Лікоть – лікті – два лікті.
 Стегно – стегна – два стегна.
 П'ята – п'яти – дві п'яти.
 Кістка – кістки – дві кістки.
 Суглоб – суглоби – два суглоби.

Завдання 5. Подані нижче іменники розподіліть між 4 групами: 1. Назви внутрішніх органів, 2. Назви частин скелету, 3. Назви частин людського тіла, 4. Назви органів обличчя. Divide the following nouns into 4 groups: 1. Names of internal organs, 2. Names of parts of the skeleton, 3. Names of parts of the human body, 4. Names of facial organs.

Щока, череп, печінка, коліно, грудна клітка, хребет, палець, мозок, стегно, щелепа, трахея, ступня, плечова кістка, шлунок, кисть, сечовий міхур, око, куприк, нога, язик, гортань, капіляри, п'ятка, зуб, дванадцятипала кишка, волосся, плечова кістка, спина, шия.

Завдання 6. Прочитайте іменники і дайте назву кожній групі: назви внутрішніх органів, назви частин скелету, назви частин людського тіла, назви органів обличчя. У кожній групі знайдіть зайве слово і закресліть його в зошиті. Read the nouns and name each group: names of internal organs, names of parts of the skeleton, names of parts of the human body, names of facial organs. Find an extra word in each group and cross it out in your notebook.

1. Груді, передпліччя, рука, ікра, таз, ніготь, живіт.
2. Глотка, кишківник, селезінка, мигдалина, шлунок, стравохід, суглоб.
3. Ясна, скроня, стегно, лоб, ніс, волосся, губа.
4. Ключиця, ребро, лопатка, брова, хребець, крижі, груднина.

Завдання 7. Запам'ятайте подані конструкції. Remember the given constructions.

<p style="text-align: center;">Що знаходиться де? (В. 6) Що знаходиться зліва /справа від чого? (В. 2) Що знаходиться між чим і чим? (В. 5) Що знаходиться під чим? над чим? (В. 5) Що знаходиться за чим? (В. 5)</p>
--

Завдання 8. Запишіть речення, іменники в дужках поставте у правильному відмінку. Write down the sentences, put the nouns in brackets in the correct case.

1. Легені знаходяться у (грудна порожнина).
2. Печінка знаходиться справа від (шлунок).
3. Селезінка знаходиться зліва від (шлунок).
4. Шлунок знаходяться під (діафрагма).
5. Груднина знаходиться між (ребра).
6. Мозок знаходиться у (череп).
7. Стравохід знаходиться над (шлунок).
8. Зуби знаходяться за (губи).
9. Кишківник знаходиться у (живіт).
10. Верхня щелепа знаходиться під (ніс).
11. Щия знаходиться між (голова і грудна клітина).
12. Глотка знаходиться над (стравохід).
13. Бронхи знаходяться у (легені).
14. Брови знаходяться над (очі).
15. Спинний мозок знаходиться у (хребет).
16. Підшлункова залоза знаходиться під (шлунок).
17. Трахея знаходиться між (гортань і бронхи).
18. Ясна знаходяться під (зуби).

Завдання 9. Заповніть таблицю. Fill in the table.

Відмінок 1 (що?)	Відмінок 6 (де?)	Відмінок 4 (куди?)
голова	в голові	в голову

Шия	Ключиця
Серце	Скроні
Шлунок	Спина
Пах	Бік
Живіт	Легені
Рука	Потилиця
Нога	Плече
Коліно	Горло
Лікоть	Стегно

Завдання 10. Прочитайте текст. Перекладіть незнайомі слова. Read the text. Translate unfamiliar words.

Людський організм складається з великої кількості клітин, органів, але це не сума окремих частин, а єдиний живий організм. Не можна вивчати кожний орган окремо від інших органів. Треба розуміти, що органи є частинами одного живого організму. Їх функціонування координує нервова система та серцево-судинна система.

Людина це жива істота, і вона належить до тваринного світу. Тому анатомія вивчає будову тіла людини і біологічні закономірності, які характерні усім живим організмам.

Щоб знати анатомію людини, треба вивчати будову кожного органа і його функції в системі органів. Не можна зрозуміти особливості форми, будови тіла людини без аналізу функцій кожного органа. Але також не можна зрозуміти особливості функції кожного органа без розуміння його будови.

Медична освіта починається з анатомії, тому що анатомія має велике значення в підготовці лікаря високої кваліфікації. Лікар зобов'язаний дуже добре знати анатомію, щоб правильно розуміти функціонування кожного органа і людського організму в цілому. Якщо лікар погано знає будову тіла людини, то він (лікар) може зробити хворому шкоду замість користі. Такий лікар не тільки не корисний, але і шкідливий.

Дайте відповіді на запитання. Answer the questions.

1. З чого складається людський організм?
2. Чи є людський організм єдиною системою?
3. Які системи координують роботу кожного органа?
4. Чи належить людина до тваринного світу?
5. Основні біологічні закономірності характерні тільки людському організму чи ні?
6. Треба вивчати будову і функції кожного органа окремо чи в системі інших органів?
7. Чи можна вивчати і розуміти функції органів без вивчення їх будови?
8. Яке місце і значення в системі медичної освіти має анатомія ?
9. Чи може людина стати гарним лікарем, якщо вона знає будову тіла людини (анатомію) погано? Чому?

Завдання 11. *Прочитайте слова. Read words and translate them.*

клітина	– cell
орган	– organ
організм	– organism
тіло	– body
істота	– being (creature)
тварина	– animal
людина	– human
анатомія	– anatomy
лікар	– doctor
лікар-анатом	– anatomist
система	– system
форма	– form
будова	– structure, anatomy
функція	– function
закономірність	– regularity

кількість	– amount, quantity
сума	– sum, total
частина	– part
значення	– value
освіта	– education
користь	– benefit
шкода	– damage, harm
складатися	– consist
об'єднувати	– to combine
належати	– belong, relate to, reside
функціонування	– functioning
зобов'язаний (-а, -е, -і)	– obliged
хворий (-а, -е, -і)	– patient
корисний (-а, -е, -і)	– useful
шкідливий (-а, -е, -і)	– harmful
характерний (-а, -е, -і)	– characteristic

Завдання 12. Прочитайте словосполучення. Read the phrases.

людський організм	– the human body
живий організм	– living organism
єдиний організм	– single organism
жива істота	– living creature
тваринний світ	– animal world (fauna)
нервова система	– nervous system
серцево-судинна система	– cardiovascular system
окрема частина	– separate part
об'єднуюча функція	– unifying function
біологічна закономірність	– biological pattern
медична освіта	– medical education
велике значення	– great value
тіло людини	– human body
будова тіла людини	– structure of the human body
особливості форми	– features of the form
особливості будови	– features of the structure
аналіз функцій	– function analysis
замість користі	– instead of good

Підсумковий тематичний контроль
Final thematic control

Вправа 1. *Перекладіть українською мовою слова. Translate words into Ukrainian.*

Breast, ear, sternum, stomach, tooth, collarbone, lung, shoulder, kidney, mandible, nose, face, groin (groin area), abdomen, heart, pelvis, neck.

Вправа 2. *Видаліть зайве слово. Delete the extra word.*

Голова: ніс, щока, печінка, скроні, потилиця, волосся, вухо.

Рука: зап'ясток, палець, серце, лікоть, плече.

Нога: коліно, стегно, п'ятка, пах.

Внутрішні органи: серце, нирка, кишківник, губа, пряма кишка, апендикс.

Вправа 3. *Утворіть форму множини від поданих іменників. Form the plural form of the given nouns.*

Губа, щока, коліно, рука, лікоть, ключиця, лопатка, стегно, палець, долоня, око, нога, зуб, вухо, нирка.

Вправа 4. *Вставте слова **правий, лівий, верхній, нижній**. Insert the words **right, left, top, bottom**.*

Щока

Вухо

Зуб

Око

Лопатка

Нирка

Губа

Нога

Коліно

Ключиця

Вправа 5. *Розподіліть іменники за родами. Divide the nouns by gender.*

Чоловічий рід (він)	Жіночий рід (вона)	Середній рід (воно)

Шия

Стегно

Волосся

Ніс

Губа

Око

Живіт

Ніготь

Серце

Грудина

Долоня

Бронх

Трахея

Пах

Голова

Діафрагма

Хребець

Куприк

Легеня

Язик

Мигдалина

БУДОВА ЛЮДСЬКОГО ОРГАНІЗМУ

STRUCTURE OF THE HUMAN ORGANISM

СЛОВНИК

Анус	Anus
Апендикс	Appendix
Брова	Eyebrow
Бронхи	Bronchi
Велика гомілкорова кістка	Large tibia
Верхня щелепа	Upper jaw
Волосся	Hair
Вухо	Ear
Глотка	Pharynx
Голова	Head
Гомілка	Shin
Гомілковостопний суглоб	Ankle joint
Гортань	Larynx
Груди	Breast
Грудина	Sternum
Грудна клітка	Chest
Грудна порожнина	Thoracic cavity
Губа	Lip
Дванадцятипала кишка	Duodenum
Діафрагма	Diaphragm
Долоня	Palm
Живіт	Abdomen
Жовчовивідна протока	Bile duct
Зап'ясток	Wrist
Зуб	Tooth
Ікра	Caviar
Кисть (ліва кисть, права кисть)	Brush (left hand, right hand)
Кістка	Bone
Кістка щоки	Cheek bone
Ключиця	Collarbone
Коліно (колінний суглоб)	Knee (knee joint)
Крижі	Sacrum
Куприк	Coccyx
Легеня	Lung
Литка	Calf
Лікоть (ліктьовий суглоб)	Elbow (elbow joint)
Ліктьорова кістка	Ulna
Лоб	Forehead
Лопатка	Shoulder
Мала гомілкорова кістка	Small tibia

Мозок	Brain
Нижня щелепа	mandible
Нирка	Kidney
Ніготь	Nail
Ніс	Nose
Нога (ліва нога, права нога)	Foot (left foot, right foot)
Обличчя	Face
Око	Eye
Організм	Organism
П'ятка (п'ята)	Heel
Пальці (пальці ноги, пальці руки)	Fingers (toes, fingers)
Пах (пахова ділянка)	Groin (groin area)
Передпліччя	Forearm
Підшлункова залоза	Pancreas
Плече (ліве плече, праве плече)	Shoulder (left shoulder, right shoulder)
Плечова кістка	Humerus
Пряма кишка	Rectum
Ребро	Edge
Рука (права рука, ліва рука)	Hand (right hand, left hand)
Селезінка	Spleen
Серце	Heart
Сечовий міхур	Bladder
Скроня	Temple
Спина	Back
Спинний мозок	Spinal cord
Стегно	Thigh
Стегнова кістка	Thigh
Стравохід	Esophagus
Суглоб	Joint
Супня	Supnya
Таз	Pelvis
Товстий кишківник	Large intestine
Тонкий кишківник	Small intestine
Трахея	Trachea
Фаланги пальців	Phalanges of the fingers
Хребет	Spine
Хребець	Vertebra
Череп	Skull
Шия	Neck
Шлунок	Stomach
Щока	Cheek
Язик	Tongue
Ясна	Gums

УРОК 2

Тема. ПАСПОРТНІ ДАНІ ПАЦІЄНТА PASSPORT DATA OF THE PATIENT

Завдання 1. Прочитайте слова та словосполучення, які лікарі використовують під час запису паспортних даних пацієнта в історію хвороби. Перекладіть нові слова за допомогою словника. Read the words and phrases that doctors use when writing the patient's passport data in the medical history. Translate new words with a dictionary.

Прізвище, ім'я, ім'я по батькові, вік, народження, смерть, стать, національність, адреса, країна, місто, село, вулиця, проспект, площа, провулок, номер, будинок, квартира, під'їзд, поверх, сім'я, родина, подружжя, чоловік, жінка, родич, батьки, місце, робота, посада, навчання, учень, учениця, студент, студентка, освіта, бакалавр, магістр, захворювання, хворий, хвора, пацієнт, пацієнтка, пенсіонер, пенсіонерка, інвалід, інвалідність.

Завдання 2. Розподіліть іменники завдання 1 за родами. Divide the nouns of task 1 by gender.

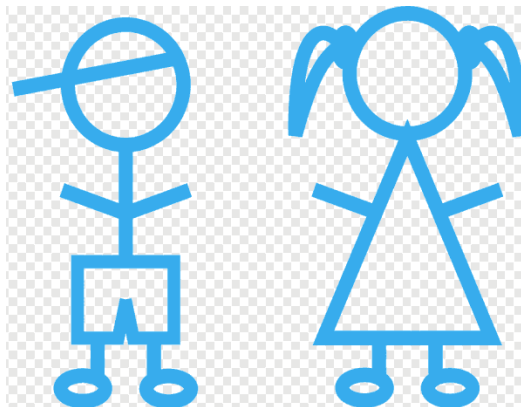
Чоловічий рід (він)	Жіночий рід (вона)	Середній рід (воно)

Пригадайте! Remember!

Пригадайте, що українське ім'я (повне ім'я людини) складається з трьох частин: прізвища, власного імені людини та імені по батькові. В українській мові шанобливе звертання до незнайомих людей, до людей старших за віком, звертання під час офіційного спілкування тощо передбачає звернення (найменування людини) за першим іменем та іменем по батькові. Українські імена по батькові утворюються від імені батька за допомогою суфікса **-ович** для чоловіків та за допомогою суфіксів **-івна/-ївна** для жінок.

-ович

-івна (-ївна)

Завдання 3. Утворіть імена по батькові від поданих імен. Користуйтеся таблицею та виконуйте за зразком. Create patronymics from the given names. Use the table and follow the example.

Зразок: Михайло – Михайлович, Михайлівна.

Імена: Анатолій, Андрій, Антон, Богдан, Борис, Валентин, Василь, Віктор, Владлен, Володимир, Григорій, Денис, Дмитро, Євген, Зіновій, Костянтин, Кузьма, Лев, Леонід, Лука, Максим, Микола, Михайло,

Суфікси	Приклади
У чоловічих іменах по батькові: -ович	Петро – Петрович; Максим – Максимович; Анатолій –

Назар, Олександр, Олексій, Павло, Петро, Роман, Ростислав, Сава, Сергій, Тимофій, Трохим, Федір, Хома, Юрій, Яків.

	Анатолійович; Олексій – Олексійович.
У жіночих іменах: -івна	Петро – Петрівна; Максим – Максимівна;
-івна від імені на й	Анатолій – Анатоліївна; Олексій – Олексіївна;
Запам'ятайте!	Григорій – Григорович, Григорівна; Ілля – Ілліч, Іллівна; Кузьма – Кузьмич (Кузьмович), Кузьмівна; Лев – Львович, Львівна; Лука – Лукич, Луківна; Сава – Савич (Савович), Савівна; Хома – Хомич (Хомович), Хомівна. Яків – Якович, Яківна.

Завдання 4. Назвіть імена та імена по батькові ваших викладачів та працівників деканату. Виконуйте за зразком. *Say the names and patronymics of your teachers and dean's staff. Follow the pattern.*

Зразок: Ольга Анатоліївна – викладач фізіології.
В'ячеслав Юрійович – викладач анатомії.
Світлана В'ячеславівна – працівник деканату.

Завдання 5. Пригадайте українські числівники та назви місяців. Скажіть дату (день та місяць) та рік народження цих людей. Виконуйте за зразком. *Remember the Ukrainian numerals and names of the months. Please indicate the date (day and month) and year of birth of these people. Follow the pattern.*

Зразок: Марія – 04.09.1999. → Це Марія. Дата її народження четверте вересня. Рік її народження тисяча дев'ятсот дев'яносто дев'ятий.

Михайло – 12.07.2007. → Це Михайло. Дата його народження дванадцять липня. Рік його народження дві тисячі сьомий.

Наталя Іванівна – 08.10.1994. Лариса Степанівна – 03.02.1956. Олександр – 17.12.2008.	Юрій Миколайович – 09.11. 1987. Олег Петрович – 25.07. 1962. Юлія – 06.09.2001.
---	---

Завдання 6.1 Пригадайте правила утворення порядкових числівників в українській мові. Скажіть, коли народилися ці люди. Виконуйте за зразком. *Remember the rules of formation of ordinal numbers in the Ukrainian language. Tell us when these people were born. Follow the pattern.*

Зразок: Марія – 04.09.1999. → Марія народилася четвертого вересня тисяча дев'ятсот дев'яносто дев'ятого року.

Михайло – 12.07.2007. → Михайло народився дванадцятого липня дві тисячі сьомого року.

Сергій – 29.01.1996. Олена – 08.03.2001. Ганна Петрівна – 11.04.1977. Микола Степанович – 21.06.1959.	Світлана – 15.11.2005. Петро – 31.08.2011. Марта Степанівна – 01.05.1954. Юрій Андрійович – 03.02.1982.
--	--

Завдання 6.2 Напишіть, коли народилися ви, коли народилися ваші брати та сестри, коли народилися ваші батьки, ваші бабусі та дідусі. Прочитайте утворені речення. Виконуйте за зразком завдання 6.1. *Write when you were born, when your brothers and sisters were born, when your parents, grandparents were born. Read the sentences formed. Follow the pattern of task 6.1.*

Завдання 7. Прочитайте ще раз утворені речення завдання 6.1. Скажіть, скільки повних років цим людям зараз? Виконуйте за зразком. *Read again the formed sentences of the problem 6.1. Tell me, how old are these people now? Follow the pattern.*

Зразок: Марія – 04.09.1999. → Марія народилася четвертого вересня тисяча дев'ятсот дев'яносто дев'ятого року. ⇒ Зараз Марії 22 роки.

Михайло – 12.07.2007. → Михайло народився дванадцятого липня дві тисячі сьомого року. ⇒ Зараз Михайлу 14 років.

Завдання 8. Скажіть, скільки зараз років вам, вашим братам та сестрам, вашим батькам, бабусям та дідусям. Запитайте у друзів, скільки їм років. Напишіть та прочитайте утворені речення. Виконуйте за зразком. *Tell us how old you are, your brothers and sisters, your parents, grandparents. Ask your friends how old they are. Write and read the sentences formed. Follow the pattern.*

Зразок: Моїй мамі 49 років. Моєму татові 52 роки. Моєму братові 11 років. Моїй бабусі 71 рік.

Завдання 9. Прочитайте парами повні і скорочені форми компонентів адреси. Зверніть увагу, що назви країн, областей, міст, сел, вулиць тощо не скорочують. *Read in pairs the complete and abbreviated forms of the address components. Note that the names of countries, regions, cities, villages, streets, etc. are not abbreviated.*

Область – обл., Сумська область – Сумська обл., Місто – м., місто Суми – м. Суми, Село – с., село Яструбене – с. Яструбене, Район – р-н, Сумський район – Сумський р-н, Мікрорайон – мкрн., 12 мікрорайон – 12-й мкрн., Вулиця – вул., вулиця Миру – вул. Миру, Провулок – пров., провулок Бельгійський – пров. Бельгійський,	Проспект – просп., проспект Харківський – просп. Харківський, Площа – площа (не скорочується!), площа Незалежності, Бульвар – б-р, бульвар Вернадського – б-р Вернадського, Будинок – б., будинок 15 – б. 15, Квартира – кв., квартира 43 – кв. 43, Гуртожиток – гурт., гуртожиток 4 – гурт. 4, Номер – №, номер 8 – № 8.
--	---

Завдання 10. Прочитайте та запишіть адреси, користуючись загальноприйнятими скороченнями слів. *Read and write down addresses using common abbreviations.*

1. Україна, місто Суми, вулиця Троїцька, будинок номер 16, квартира номер 1.
2. Місто Суми, вулиця Санаторна, будинок номер 31, гуртожиток номер 5.
3. Сумська область, Лебединський район, село Курган, вулиця Річкова, будинок номер 3, квартира номер 77.
4. Україна, місто Київ, бульвар Тараса Шевченка, будинок номер 18.
5. Полтавська область, місто Миргород, провулок Луговий, будинок номер 95.
6. Місто Харків, вулиця Сумська, будинок номер 4, квартира номер 67.
7. Україна, місто Дніпро, проспект Богдана Хмельницького, будинок номер 88, квартира номер 108.
8. Україна, Львівська область, місто Стрий, вулиця Зелена, будинок номер 10.

Завдання 11. Прочитайте слова на позначення родинних стосунків (спорідненості) в українській мові та на позначення сімейного стану людини. Перекладіть нові слова за допомогою словника. Визначте рід поданих іменників та прикметників. Знайдіть та прочитайте синонімічні слова. Розкажіть про свою родину, використовуючи подану лексику.

Read the words to denote family relations in the Ukrainian language and to denote a person's marital status. Translate new words with a dictionary. Determine the gender of the given nouns and adjectives. Find and read synonymous words. Tell us about your family using the vocabulary provided.

Чоловік, дружина, батьки, мати, мама, батько, тато, дитина, син, донька, дочка, брат, сестра, бабуся, дідусь, онук, онука, тітка, дядько, племінник, племінниця, свекор, свекруха, тесть, теща, зять, невістка, родич, одружений, неодружений, заміжня, незаміжня, розлучений, розлучена, вдівець (удівець), вдова (удова).

Завдання 12. Подивіться на малюнок родини. Розкажіть, кого ви бачите на малюнку? Look at the picture of the family. Tell us who you see in the picture?

Зверніть увагу! Pay attention!

Зверніть увагу, що в українській мові, на відміну від англійської, задля позначення спорідненості (свояцтва) членів родини, що виникає внаслідок шлюбу, існують спеціальні лексеми для найменування батьків *дружини* та батьків *чоловіка*. В англійській мові свояцтво (kinship) позначається додаванням частки *-in-law* (*mother-in-law*, *father-in-law*). В українській мові на позначення свояцтва використовують різні слова: *свекор* – батько чоловіка, *свекруха* – мати чоловіка; *тесть* – батько дружини, *теща* – мати дружини. Для найменування молодого подружжя по відношенню до батьків також існують спеціальні лексеми: *невістка* (*daughter-in-law*) та *зять* (*son-in-law*).

Завдання 13. Розкрийте дужки та напишіть іменники у родовому відмінку. Прочитайте утворені словосполучення. Складіть та запишіть невеликі речення зі словосполученнями. Open the brackets and write the nouns in the genitive case. Read the formed phrases. Make and write short sentences with phrases.

Паспортні дані (хворий)	Батьки (чоловік)
Домашня адреса (хвора)	Дата (народження)
Батьки (пацієнтка)	Дата та рік (смерть)
Родичі (пацієнт)	Місце (навчання)
Прізвище, ім'я та ім'я по батькові (батько)	Місце (робота)
Ім'я та ім'я по батькові (мати)	Домашня адреса (родичі)
Номер (квартира)	Чоловік (донька)
Номер (телефон)	Дружина (син)
Батько та мати (дружина)	Історія (хвороба)

Завдання 14. Прочитайте та перекладіть подані слова і словосполучення. Знайдіть, прочитайте та напишіть словосполучення «іменник 6. 1+ іменник 6. 2» та «прикметник + іменник». Визначте рід та відмінки іменників та прикметників. Read and translate the given words and phrases. Find, read and write the phrase "noun in the case 1+ noun in the case 2" and "adjective + noun". Determine the gender and cases of nouns and adjectives.

Домашня адреса, номер квартири, номер будинку, номер домашнього телефону, номер мобільного телефону, чоловіча стать, жіноча стать, сімейний стан, батьки дружини, батьки чоловіка, місце роботи, місце навчання, місце народження, дата народження, рік народження, число та місяць народження, адреса родичів, номер мобільного телефону матері, номер мобільного телефону батька, пенсіонер за віком, пенсіонер по інвалідності, інвалід I (першої) групи, інвалід II (другої) групи, інвалід III (третьої) групи.

Завдання 15.1 Прочитайте дієслова. Визначте дієвідміну та вид поданих слів. Провідмініайте дієслова недоконаного виду у теперішньому часі. Складіть та запишіть речення з дієсловами недоконаного виду. Read the verbs. Determine the conjugation and the type of words given. Replace imperfective verbs in the present tense. Make and write sentences with imperfective verbs.

Жити, мешкати, народитися, навчатися, вчитися, працювати, хворіти, захворіти, померти.

Завдання 15.2 Запишіть дієслова доконаного виду (завдання 15.1) у минулому часі. Складіть речення з утвореними дієсловами. Write verbs of the perfect form (task 15.1) in the past tense. Make sentences with formed verbs.

Завдання 15.3 Дайте відповіді на запитання. Answer the questions.

1. Де ви народилися?
2. Коли ви народилися?
3. Де ви живете зараз?
4. Де мешкають ваші батьки?
5. Де ви вчитеся?
6. Ваші батьки працюють?
7. Ви часто хворієте?
8. Ваші бабуся та дідусь пенсіонери?
9. Ваша бабуся жива чи померла?
10. Ваш дідусь живий чи помер?

Завдання 16. Дайте позитивні та негативні відповіді на запитання. Для заперечних відповідей використовуйте слова у дужках. Виконуйте за зразком. Give positive and negative answers to the questions. Use words in parentheses for negative answers. Follow the pattern.

Зразок: Ви працюєте? (навчатися). → Так, я працюю. / Ні, я не працюю. Я навчаюся.

1. Ви живете у Сумах? (Київ).
2. Родичі мешкають в Україні? (Індія).
3. Пацієнт народився у квітні? (травень).
4. Пацієнтка працює викладачем? (лаборант).
5. Ви навчаєтесь? (працювати).
6. Хвора працює? (на пенсії).
7. Це Ваша донька? (племінниця).
8. Це Ваш син? (онук).
9. Пацієнт розлучений? (удівець).
10. Пацієнтка розлучена? (удовиця).
11. Ви одружений? (неодружений).
12. Ви заміжня? (незаміжня).
13. Ви пенсіонер за віком? (по інвалідності).
14. Хворий має інвалідність II групи? (III групи).
15. Пацієнт часто хворіє? (рідко).
16. Тітка та дядько здорові? (хворіти)

Завдання 17. Прочитайте назви професій. Незнайомі слова перекладіть за допомогою словника. Напишіть подані іменники в орудному відмінку. Виконуйте за зразком. Прочитайте утворені словосполучення. Read the names of professions. Translate unfamiliar words with a dictionary. Write the given nouns in the instrumental case. Follow the pattern. Read the formed phrases.

Зразок: Медсестра – працювати медсестрою.

Лікар, медбрат, медсестра, фармацевт, провізор, лаборант, реєстратор, лікар ветеринарної медицини (лікар-ветеринар), учитель, викладач, бібліотекар, суддя, адвокат, прокурор, охоронець, водій, продавець, касир, офіціант, інженер, фізик, хімік, біолог, філолог, конструктор, менеджер, економіст, банкір, будівельник, підприємець, бізнесмен, бізнес-леді (не відмінюється!), програміст, льотчик, дипломат.

Завдання 18.1 Прочитайте назви посад. Незнайомі слова перекладіть за допомогою словника. Напишіть, які посади займають (посідають, обіймають) люди. Виконуйте за зразком. Прочитайте утворені словосполучення. Read job titles. Translate unfamiliar words with a dictionary. Write what positions people hold (hold, hold). Follow the pattern. Read the formed phrases.

Зразок: Проректор університету → Антон Петрович займає посаду проректора університету.

Ректор університету, директор медичного інституту, завідувач кафедри, завідувач кардіологічного відділення, завідувач аптекою, медичний директор лікарні, старший лаборант, начальник лікарні ветеринарної медицини, генеральний директор заводу, головний інженер, помічник адвоката, голова правління банку, провідний науковий співробітник, генеральний консул.

Завдання 18.2 Співвіднесіть професії (завдання 17) та назви посад (завдання 18.1), які можуть посідати спеціалісти з певною професією. Виконуйте за зразком. *Relate the professions (task 17) and the titles of positions (task 18.1) that can be held by specialists with a certain profession. Follow the pattern.*

Зразок: Лікар може обіймати посаду директора медичного інституту, завідувача кардіологічного відділення, медичного директора лікарні.

Завдання 19. *Напишіть правильну форму займенника (Ваш, Ваша, Ваше, Ваші). Прочитайте утворені речення. Write the correct form of the pronoun (Ваш, Ваша, Ваше, Ваші). Read the sentences formed.*

1. ... паспортні дані.	14. ... посада.
2. Як ... ім'я?	15. ... домашня адреса.
3. Як ... прізвище?	16. ... родичі живуть у Сумах?
4. Як ... ім'я та прізвище?	17. Де мешкають ... родичі?
5. Як ... прізвище, ім'я та ім'я по батькові?	18. ... батько працює?
6. ... вік.	19. ... батьки працюють?
7. ... національність.	20. ... мати працює?
8. ... сімейний стан.	21. ... мама домогосподарка?
9. ... дружина.	22. ... брат вчиться чи працює?
10. ... чоловік.	23. ... сестра вчиться чи працює?
11. ... освіта.	24. ... бабуся жива?
12. ... спеціальність.	25. ... дідусь живий?
13. ... професія.	26. ... бабуся та дідусь живі?

Завдання 20. *Прочитайте діалоги у парах. Складіть діалог за зразком. Використовуйте запитання завдання 19. Read the dialogues in pairs. Compose a dialogue according to the pattern. Use task 19 questions.*

Л. – Добрий день. Сідайте, будь ласка.

П. – Добридень, лікарю.

Л. – Скажіть, будь ласка, як Ваше прізвище?

П. – Петренко.

Л. – Як Ваші ім'я та ім'я по батькові?

П. – Микола Степанович.

Л. – Дата та рік Вашого народження?

П. – 2 травня 1975 року.

Л. – Скільки Вам повних років?

П. – 47 років.

Л. – Ваш сімейний стан?

П. – Я одружений.

Л. – Ви працюєте?

П. – Так, працюю.

Л. – Ваша спеціальність та Ваша посада?

П. – Моя спеціальність – інженер-конструктор. Посада – директор заводу.

Л. – Ваша домашня адреса?

П. – Місто Суми, вулиця Троїцька, будинок 5.

***

Л. – Добридень. Проходьте, будь ласка. Сідайте

П. – Добрий день, лікарю.

Л. – Скажіть, будь ласка, як Ваше прізвище?

П. – Шевченко.

Л. – Ваше ім'я?

П. – Ганна.

Л. – Ваше ім'я по батькові?

П. – Миколаївна.

Л. – Ваш вік?

П. – 18 років.

Л. – Ви навчаєтесь?

П. – Так, я навчаюсь у медичному інституті СумДУ.

Л. – На якому курсі Ви навчаєтесь?

П. – На першому курсі.

Л. – Ваша домашня адреса?

П. – Я мешкаю у гуртожитку. Моя адреса: місто Суми, вулиця Санаторна, 31, гуртожиток 4, кімната 3.

Л. – Де мешкають Ваші родичі?

П. – Батьки живуть у Конотопі.

Л. – Прізвище, ім'я та ім'я по батькові Вашого батька?

П. – Шевченко Микола Антонович.

Л. – Прізвище, ім'я та ім'я по батькові Вашої матері?

П. – Петренко Наталя Максимівна.

Л. – Ваші батьки працюють?

П. – Так, працюють.

Л. – Де та ким працює Ваш батько?

П. – Батько працює на заводі інженером.

Л. – Де та ким працює Ваша мати?

П. – Мати працює вчителькою у школі.

Л. – Ваші бабуся та дідусь живі?

П. – Бабуся померла минулого року. А дідусь живий. Він теж мешкає у Конотопі.

Завдання 21. *Напишіть правильну форму займенників **Ваш**, **Ваша**, **Ваше**, **Ваші** у родовому відмінку (**Вашого**, **Вашої**, **Ваших**). Пригадайте, що родовий відмінок чоловічого та середнього родів займенника співпадають. Write the correct form of pronouns **Ваш**, **Ваша**, **Ваше**, **Ваші** in the genitive case (**Вашого**, **Вашої**, **Ваших**). Remember that the genitive case of the masculine and neuter pronouns coincide.*

1. Дата та рік ... народження.
2. Місце ... народження.
3. Номер ... будинку.
4. Номер ... квартири.
5. Номер ... мобільного телефону.
6. Прізвище ... батьків.
7. Ім'я та прізвище ... батька.
8. Ім'я та прізвище ... матері.
9. Домашня адреса ... батьків.
10. Адреса ... родичів.
11. Місце ... роботи.
12. Місце ... навчання.

Завдання 22. Прочитайте діалоги у парах. Складіть діалог за зразком. Використовуйте запитання завдання 21. *Read the dialogues in pairs. Compose a dialogue according to the pattern. Use task 21 questions.*

- Л. – Вітаю Вас. Проходьте. Сідайте.
 П. – Добрий день.
 Л. – Скажіть, будь ласка, як Вас звати?
 П. – Гордієнко Ірина Михайлівна.
 Л. – Ірина Михайлівна?
 П. – Так, Ірина Михайлівна.
 Л. – Скільки Вам повних років?
 П. – 31 рік.
 Л. – Ви живете в Сумах?
 П. – Так.
 Л. – Ваша домашня адреса?
 П. – Вулиця Миру, будинок 10.
 Л. – Домашній телефон у Вас є?
 П. – Так, є. 27-46-07.
 Л. – Номер Вашого мобільного телефону, будь ласка.
 П. – 0973328439.
 Л. – Ви працюєте?
 П. – Так, працюю.
 Л. – Де і ким Ви працюєте?
 П. – На заводі інженером.
 Л. – Родичі в Сумах є?
 П. – Так, чоловік.
 Л. – Прізвище, ім'я та ім'я по батькові Вашого чоловіка?
 П. – Гордієнко Юрій Євгенович.
 Л. – Номер мобільного телефону Вашого чоловіка.
 П. – 0974428430
 Л. – Адреса та сама? Ви живете разом?
 П. – Так, ми живемо разом.

***

Л. – Добрий день. Скажіть, будь ласка, Ваші прізвище, ім'я та ім'я по батькові?

П. – Ващенко Віктор Леонідович.

Л. – Дата Вашого народження?

П. – 5 вересня.

Л. – Рік народження?

П. – 1972 рік.

Л. – Ваш вік?

П. – 50 років.

Л. – Місце Вашого народження?

П. – Місто Шостка Сумської області.

Л. – Ваша домашня адреса?

П. – Місто Суми, вулиця Покровська, будинок 5, квартира 13.

Л. – Номер Вашого мобільного телефону.

П. – 0502256766.

Л. – Ваш сімейний стан?

П. – Розлучений.

Л. – Родичі у Сумах є?

П. – Так, син.

Л. – Прізвище, ім'я та ім'я по батькові Вашого сина?

П. – Ващенко Остап Вікторович.

Л. – Домашня адреса Вашого сина та номер його мобільного телефону.

П. – Провулок Сербський, будинок 3. Номер телефону 0971298437.

Л. – Ви працюєте?

П. – Ні, я не працюю.

Л. – Ви пенсіонер?

П. – Так, я пенсіонер. Я на пенсії.

Л. – Ви пенсіонер за віком чи пенсіонер по інвалідності?

П. – По інвалідності. Я інвалід другої групи по зору.

Завдання 23. Прочитайте, запишіть, повторіть та вивчіть запитання лікаря до хворого, які лікар використовує при заповненні медичної картки пацієнта. Знайдіть синонімічні запитання. *Read, write, repeat and study the doctor's questions to the patient, which the doctor uses when filling out the patient's medical card. Find synonymous questions.*

1. Ваші прізвище, ім'я, по батькові?
2. Як Вас звати?
3. Ваша домашня адреса?
4. Місце Вашого проживання?
5. Де Ви мешкаєте?
6. Де Ви живете?
7. Ваш вік?
8. Скільки Вам повних років?
9. Дата та рік Вашого народження?
10. Коли Ви народилися?
11. Місце Вашого народження?
12. Де Ви народилися?
13. Ваш сімейний стан?
14. Ви одружений?
15. Ви заміжня?
16. Прізвище, ім'я та ім'я по батькові Вашого чоловіка?
17. Прізвище, ім'я та ім'я по батькові Вашої дружини?
18. Ваша освіта?
19. Місце роботи?
20. Де Ви працюєте?
21. Ким Ви працюєте?
22. Ваша професія та посада?
23. Де і ким Ви працюєте?
24. Де Ви навчаєтесь?
25. Прізвище, ім'я та ім'я по батькові Вашого батька?
26. Прізвище, ім'я та ім'я по батькові Вашої матері?
27. Номер Вашого мобільного телефону?
28. У Вас є родичі?
29. У Вас родичі в Сумах є?
30. Прізвище, ім'я та ім'я по батькові Вашого сина?
31. Прізвище, ім'я та ім'я по батькові Вашої доньки?
32. Домашня адреса Ваших родичів?
33. Номер телефону Ваших родичів?
34. Ви пенсіонер / пенсіонерка за віком чи по інвалідності?
35. У Вас є інвалідність?

Завдання 24. Відновіть діалоги. Прочитайте відповіді пацієнта і поставте до них запитання лікаря. Прочитайте відновлені діалоги у парах. Restore the dialogues. Read the patient's answers and ask the doctor questions. Read the restored dialogues in pairs.

1. – Удовиченко Євген Іванович.
2. – 42 роки.
3. – Вища.
4. – В обласній лікарні. Лікарем-кардіологом.
5. – Місто Суми, вулиця Заливна, будинок 14, квартира 65.
6. – 066 746531.

7. – Одружений.
8. – Удовиченко Оксана Павлівна.
9. – Так, адреса та сама. Ми живемо разом.

***

1. – Бабенко.
2. – Антон Іванович.
3. – 16 років.
4. – Проспект Шевченка, будинок 25, квартира 19.
5. – 067 1245779.
6. – Так, навчаюсь.
7. – У школі номер 5, у 10-Б класі.
8. – Батько і мати.
9. – Бабенко Іван Михайлович.
10. – Бабенко Тетяна Сергіївна.
11. – Батько працює на заводі охоронцем.
12. – Мати не працює. Вона домогосподарка.
13. – Я живу з батьками. Адреса та сама.

***

1. – Козаченко
2. – Тетяна
3. – Марківна.
4. – 44 роки.
5. – Проспект Харківський, будинок 5, квартира 66.
6. – 0971346278.
7. – Заміжня.
8. – Козаченко Петро Степанович.
9. – Ми живемо разом.
10. – Ні, я не працюю.
11. – Так, пенсіонерка по інвалідності.
12. – Так, у мене є інвалідність. Я інвалід другої групи загального захворювання.

Завдання 25. *Напишіть про себе. Складіть діалог у парах, використовуючи інформацію лівого та правого стовбців. Write about yourself. Compose a dialogue in pairs using the information in the left and right columns.*

Ваші прізвище, ім'я та ім'я по батькові.	
Ваша стать.	
Дата Вашого народження.	
Місце народження.	
Ваш вік.	
Ваш сімейний стан.	
Ваша освіта.	
Місце навчання. Курс. Група.	

Ваша домашня адреса. Де Ви живете у Сумах?	
Номер мобільного телефону.	
У Вас є родичі у Сумах?	
Домашня адреса родичів.	

Завдання 26. Відновіть діалоги. Прочитайте відповіді пацієнтів і поставте до них запитання лікаря. Запишіть діалоги у зошит. Прочитайте відновлені діалоги у парах. Restore the dialogues. Read the patients' answers and ask the doctor questions. Write the dialogues in a notebook. Read the restored dialogues in pairs.

Л. – ...?

П. – Петренко.

Л. – ...?

П. – Максим Петрович.

Л. – ...?

П. – 24 роки.

Л. – ...?

П. – Ні, я не працюю. Я навчаюсь.

Л. – ...?

П. – Я навчаюсь у медичному інституті на 5 (п'ятому) курсі.

Л. – ...?

П. – Я не одружений.

Л. – ...?

П. – Місто Суми, вулиця Леваневського, будинок 2, квартира 7.

Л. – ...?

П. – 0507788990

Л. – ...?

П. – Я живу з батьками. Адреса та ж сама.

Л. – ...?

П. – Петренко Ганна Іванівна.

Л. – ...?

П. – Петренко Петро Іванович.

Л. – ...?

П. – Батько працює лікарем-кардіологом у поліклініці № 2.

Л. – ...?

П. – Мати працює лаборантом у медичному центрі «Медсоюз».

***

Л. – ...?

П. – Макаренко Олена Яківна.

Л. – ...?

П. – 26 років.

Л. – ...?

П. – Місто Суми, проспект Курський, будинок 23, квартира 67.

Л. – ...?

П. – 0507788990.
Л. – ...?
П. – Заміжня.
Л. – ...?
П. – Макаренко Олег Андрійович.
Л. – ...?
П. – Адреса та сама. Ми живемо разом.
Л. – ...?
П. – Працюю.
Л. – ...?
П. – Менеджером у банку.

Завдання 27. Прочитайте інформацію про пацієнта. Складіть діалоги лікаря з пацієнтом на основі наступної інформації. Прочитайте діалоги у парах. Read the information about the patient. Make up a dialogues based on the following information. Read the dialogues in pairs.

1. До лікаря звернулася хвора Кравченко Лариса Іванівна. Дата народження 5 травня 1971 рік (50 років). Хвора мешкає за адресою: місто Суми, провулок Водний, будинок 4. Не працює, пенсіонерка по інвалідності, інвалід 1 групи по зору. Номер мобільного телефону – 0993454540. Родичі – син та невістка мешкають у Києві за адресою: вулиця Космічна, будинок 5, квартира 66. Прізвище, ім'я та ім'я по батькові сина – Кравченко Ігор Вадимович. Номер мобільного телефону сина 0995498540.
2. До лікаря звернувся хворий Набіль аль Любі, студент першого курсу медичного інституту Сумського державного університету. Набіль приїхав із Іраку. Його вік 22 роки. У Сумах хворий мешкає у гуртожитку № 5 за адресою: вулиця Санаторна, будинок 31, кімната 5. Номер мобільного телефону – 050465786. Родичів у Сумах немає. Батьки мешкають в Іраку.
3. До лікаря звернулася хвора Марі Окоро Чідера, 25 років, студентка 5 курсу медичного інституту Сумського державного університету (група МЦ.м.-629). Хвора мешкає у гуртожитку № 3 за адресою: м. Суми, вулиця Замостянська, 7, кімната 105б. Номер мобільного телефону – 0973498451. Хвора проживає з сестрою Анія Окоро Чідера.
4. До лікаря звернувся хворий Петренко Юрій Павлович, 38 років. Домашня адреса хворого: місто Суми, проспект Шевченка, 23, квартира 55. Номер мобільного телефону – 8066365419. Освіта вища. Працює інженером на заводі. Одружений. Дружина – Петренко Марія Іванівна. Хворий живе з дружиною та сином.

Завдання 28. Відновіть діалоги. Прочитайте діалоги у парах. Розкажіть про пацієнтів за зразком завдання 27. Запишіть інформацію у зошит. Restore the dialogues. Read the dialogues in pairs. Tell about patients according to the sample of task 27. Write down the information in a notebook.

Л. – ...?
П. – Сандра Картик Ннанду.
Л. – ...?
П. – 26 років.
Л. – ...?
П. – Ні, я не працюю. Я навчаюсь.
Л. – ...?
П. – У медичному інституті Сумського державного університету.
Л. – ...?
П. – 6 курс, група ЛС – 614.
Л. – ...?
П. – Місто Суми, вулиця Троїцька, будинок 16, квартира 21.
Л. – ...?
П. – Заміжня.
Л. – ...?
П. – Саї Пауль Ннанду.
Л. – ...?
П. – Адреса та сама.
Л. – ...?
П. – Номер мого мобільного телефону 0997589911.

***

Л. – ...?
П. – Шевченко Іван Петрович.
Л. – ...?
П. – 60 років.
Л. – ...?
П. – Ні, я не працюю. Я пенсіонер.
Л. – ...?
П. – Пенсіонер за віком.
Л. – ...?
П. – Одружений.
Л. – ...?
П. – Місто Суми, вулиця Соборна, будинок 5, квартира 24.
Л. – ...?
П. – 0991200044
Л. – ...?
П. – Так, родичі є, дружина.
Л. – ...?
П. – Шевченко Ірина Михайлівна.
Л. – ...?
П. – Адреса та сама. Ми живемо разом.

Підсумковий тематичний контроль
Final thematic control

Вправа 1. *Перекладіть українською мовою слова та словосполучення. Translate words and phrases into Ukrainian.*

Passport data of the patient, home address, your surname (last name), your surname (last name and first name), age, sex, parents, mother, father, son, daughter, brother, sister, grandmother, grandfather, relative, marital status, married (woman), married (man), phone number, place of birth, date of birth, place of study, place of work, specialty, position, housewife, pensioner, disabled person, to be alive, to be healthy, to be dead, patient, nurse, doctor.

Вправа 2. *Розкрийте дужки та напишіть правильно ім'я по батькові цих людей. Open the brackets and write the correct patronymic of these people.*

Максим (Антон)	Євгенія (Юрій)	Наталія (Олександр)
Ганна (Віктор)	Лариса (Валентин)	Марина (Микола)
Оксана (Володимир)	Олег (Павло)	Сергій (Яків)
Мар'яна (Григорій)	Михайло (Лев)	Олександр (Хома)
Анатолій (Ілля)	Василь (В'ячеслав)	Поліна (Карп)

Вправа 3. *Прочитайте інформацію про пацієнтів. Скажіть дату (день, місяць) та рік народження хворих та коли вони народилися. Виконуйте за зразком. Read patient information. Indicate the date (day, month) and year of birth of patients and when they were born. Follow the pattern.*

Зразок: Том – 25. 03. 1997. → Це Том. Дата його народження двадцять п'яте березня. Рік його народження тисяча дев'ятсот дев'яносто сьомий. Том народився двадцять п'ятого березня тисяча дев'ятсот дев'яносто сьомого року.

Світлана Іванівна – 06.06.1992.	Василь Якович – 11.07.1956.
Марія Петрівна – 15.08.1996.	Анатолій Васильович – 09.03.1983.
Юрій – 03.12.2007.	Мар'яна – 02. 05.2001.

Вправа 4. *Напишіть слова та словосполучення, подані у дужках, у родовому відмінку. Write the words and phrases in parentheses in the genitive case.*

Мати (чоловік), батько (дружина), домашня адреса (родичі), історія хвороби (пацієнт), паспортні дані (хворий), батьки (хвора), номер телефону (сина), прізвище (дочка), студентка (медичний інститут), студент (другий курс), місце (народження), інвалід (третя група), дата (смерть).

Вправа 5. *Заповніть таблицю. Напишіть про себе. Складіть діалог у парах, використовуючи інформацію таблиці. Fill in the table. Write about yourself. Compose a dialogue in pairs using the information in the table.*

Як Вас звати?
Де Ви народилися?
Коли Ви народилися?
Скільки Вам повних років?
Ваш сімейний стан?
Ваша освіта?
Де Ви навчаєтесь? Курс?
Група?
Де Ви мешкаєте?
Номер Вашого мобільного телефону?
У Вас є родичі у Сумах?
Домашня адреса Ваших родичів?

Вправа 6. Відновіть діалоги. Запишіть запитання лікаря та відповіді пацієнтів. Прочитайте відновлений діалог у парах. Розкажіть про пацієнта. Запишіть інформацію у зошит. Restore the dialogues. Write down the doctor's questions and patients' answers. Read the resumed dialogue in pairs. Tell us about the patient. Write the information in a notebook.

Л. – ...?
П. – Грицак Юрій Павлович.
Л. – ...?
П. – 42 роки.
Л. – ...?
П. – Місто Суми, вулиця Роменська, будинок 46, квартира 9.
Л. – ...?
П. – 0681265973
Л. – ...?
П. – Вища.
Л. – ...?
П. – У приватній юридичній компанії.
Л. – ...?
П. – Директор юридичної компанії.
Л. – ...?
П. – Одружений.
Л. – ...?
П. – Грицак Євгенія Романівна.
Л. – ...?
П. – Адреса та сама. Ми живемо разом.

Вправа 7. Прочитайте інформацію про пацієнтів. Складіть діалоги. Прочитайте діалоги у парах. Read patient information. Compose dialogues. Read the dialogues in pairs.

1. До лікаря звернувся хворий Кононенко Олег Хомич, який народився 15.08.1961 року. Хворий мешкає за адресою: місто Суми, вулиця Герасима Кондратьєва, будинок 13, квартира 65. Не працює, пенсіонер по інвалідності, інвалід 2 групи по загальному захворюванню. Номер мобільного телефону – 0672378610. Родичі хворого – донька та зять мешкають у Львові за адресою: вулиця Стрийська, будинок 12, квартира 36. Прізвище, ім'я та ім'я по батькові доньки – Гонта Марія Олегівна. Номер мобільного телефону доньки 0672176901.

2. До лікаря звернулася хвора Рубінго Тумані Сандра, студентка медичного інституту Сумського державного університету. Хвора вчиться на другому курсі у групі МЦ.м.-034. Рубінго Тумані Сандра приїхала із Нігерії. Пацієнтка народилася 14.019.2002 року. У Сумах хвора мешкає у гуртожитку № 2 за адресою: вулиця Замостянська, будинок 5, кімната 403. Номер мобільного телефону 0501863286. Родичів у Сумах немає. Батьки живуть у Нігерії. Батько, Рубінго Тумані Джон, працює адвокатом у приватній юридичній компанії. Мати, Рубінго Салем Мериам, домогосподарка.

ПАСПОРТНІ ДАНІ ПАЦІЄНТА

PASSPORT DATA OF THE PATIENT

СЛОВНИК

Адвокат	Lawyer
Адреса	Address
Бабуся	Grandmother
Бакалавр	Bachelor
Банкір	Banker
Батьки	Parents
Батько (тато)	Father
Бібліотекар	Librarian
Бізнес-леді	Business lady
Бізнесмен	Businessman
Біолог	Biologist
Брат	Brother
Будинок	House
Будівельник	Builder
Бульвар	Boulevard
Бути живим	To be alive
Бути здоровим	To be healthy
Бути мертвим	To be dead
Бути на пенсії	To be retired
Бути хворим	Be sick
Вдівець / удівець (ч.р.)	Widow (man)
Вдова / удова	Widow (woman)
Викладач	Teacher
Вік	Age
Водій	The driver

Вулиця	Street
Голова правління банку	Chairman of the Board of the bank
День (ч.р.)	Day
Дипломат	Diplomat
Директор	Director
Дитина	Child
Дідусь	Grandfather
Домогосподарка	Housewife
Донька (дочка)	Daughter
Дружина	Wife
Дядько	Uncle
Економіст	Economist
Жити	To live
Жінка	Woman
Завідувач	The head
Заміжня	Married (woman)
Захворювання	Disease
Зять	Son-in-law
Ім'я (с.р.)	Name (first name)
Ім'я по батькові (по батькові)	Patronymic
Інвалід	Disabled person
Інвалідність (ж.р.)	Disability, invalidity
Інвалідність по загальному захворюванню	Disability due to a common disease
Інвалідність по зору	Vision disability
Інженер	Engineer
Касир	Cashier
Квартира	Flat
Конструктор	Constructor
Консул	Consul
Країна	Country
Лаборант	Laboratory assistant
Лікар	Doctor
Лікар ветеринарної медицини (лікар-ветеринар)	Veterinary doctor (veterinarian)
Льотчик	Pilot
Магістр	Master
Мама (мати)	Mother
Медбрат	Nurse (man)
Медсестра	Nurse (woman)
Менеджер	Manager
Мешкати	Live
Місто	City
Місце	Place

Місяць (ч.р.)	Month
Навчання	Teaching
Народження	Birth
Народитися	To be born
Науковий співробітник	Researcher
Національність (ж.р.)	Nationality
Начальник	Head
Невістка	Daughter-in-law
Незаміжня	Unmarried (man)
Неодружений	Unmarried (woman)
Обіймати посаду	Hug (position)
Область	Region
Одружений	Married (man)
Онук	Grandson
Онука	Granddaughter
Освіта	Education
Офіціант	Waiter
Охоронець (ч.р.)	Security guard
Пацієнт	Patient (man)
Пацієнтка	Patient (woman)
Пенсіонер	Pensioner (man)
Пенсіонер (пенсіонерка) за віком	Pensioner by age
Пенсіонер (пенсіонерка) по захворюванню	Pensioner on the disease
Пенсіонерка	Pensioner (woman)
Під'їзд	Entrance, front door
Підприємець	Entrepreneur, businessman
Племінник	Nephew
Племінниця	Niece
Площа	Area
Поверх	Floor
Подружжя	Married couple, spouses
Померти	Die
Посада	Position
Прізвище	Surname (last name)
Провізор	Pharmacist
Провулок	Lane, side street
Програміст	Programmer
Продавець	Salesman
Прокурор	Prosecutor
Проспект	Prospectus
Район	District
Рєстратор	Registrar
Ректор	Rector

Рік	Year
Робота	Work
Родина	Family
Родич	Relative
Розлучена	Divorced (man)
Розлучений	Divorced (woman)
Свекор	Father-in-law (wife's father)
Свекруха	Mother-in-law (wife's mother)
Село	Village
Сестра	Sister
Син	Son
Сім'я	Family
Смерть	Death
Спеціальність	Specialty
Стан (сімейний стан)	Status (marital status)
Стать (ж.р.)	Sex
Стать жіноча	Female
Стать чоловіча	Male
Суддя	Judge
Тато	Dad
Тесть (ч.р.)	Father-in-law (husband's father)
Теща	Mother-in-law (husband's mother)
Тітка	Aunt
Учениця	Pupil (schoolgirl)
Учень (ч.р.)	Pupil (schoolboy)
Учитель (вчитель) (ч.р.)	Teacher (man)
Учителька (вчителька)	Teacher (woman)
Фармацевт	Pharmacist
Фізик	Physicist
Філолог	Philologist
Хвора	Patient (woman)
Хворий	Patient (man)
Хворіти / захворіти	Get sick / get sick
Хімік	Chemist
Чоловік	Husband, man

УРОК 3

Тема. СКАРГИ ХВОРОГО COMPLAINTS OF THE PATIENT

Частина 1 Part 1

Завдання 1. *Слухайте і повторюйте слова та словосполучення. Перекладіть незнайомі слова. Listen and repeat words and phrases. Translate unfamiliar words.*

Скарга, скаржитися, біль, больовий, захворювання, хвороба, хворий, хвора, хворіти, захворіти, лікарня, лікар, ліки, пацієнт, пацієнтка, спокій, фізичне навантаження.

Сильний біль, слабкий біль, гострий біль, тупий біль, стискаючий біль, давлючий біль, ниючий біль, колючий біль, стріляючий біль, пекучий біль, розпираючий біль, пульсуючий біль, тягнучий біль, постійний біль, періодичний біль.

Локалізація болю, іррадіація болю, початок болю, напад болю, тривалість болю, характер болю, відчуття болю, поява болю, припинення болю, посилення болю, послаблення болю, повторення болю, супроводження болю.

Завдання 2. *Напишіть дієслова, від яких утворені виділені слова. Write the verbs from which the highlighted words are formed.*

Наприклад: локалізація болю – локалізуватися.

Іррадіація болю –

Припинення болю –

Початок болю –

Поява болю –

Напад болю –

Посилення болю –

Тривалість болю –

Послаблення болю –

Відчуття болю –

Повторення болю –

Супроводження болю –

Виникнення болю –

Завдання 3. *Складіть речення за поданими моделями. Make a sentence according to the given models.*

Конструкція 1	Де ви відчуваєте біль? У мене болить (що? – в.1) голова.
----------------------	---

Серце, живіт, груди, скроня, очі, нирки, печінка, вухо, зуб, ноги.

Конструкція 2	Де ви відчуваєте біль? а) Я відчуваю біль (де? в.6) у серці. б) У мене болить (що? в.1) серце.
----------------------	--

Живіт, шлунок, ліва скроня, груди, ділянка грудей, нирки, печінка, потилиця, голова.

Конструкція 3	Де (саме в якому місці?) Ви відчуваєте біль?
----------------------	--

У мене болить (де? в.б) у скронях.

Ось тут, за грудиною, шлунок, груди, ліве коліно, права половина голови, права рука.

Завдання 4. Прочитайте скарги хворого. Read the patient's complaints.

У мене сильний біль у шлунку. У мене дуже болить голова. Я відчуваю гострий біль за грудиною. Напад болю почався вночі. Біль іррадіює у ліву руку, ліву ключицю, під ліву лопатку, у нижню щелепу. Я відчуваю біль ось тут, в цьому місці. Біль виникає під час фізичного навантаження: коли несучи щось важке, йду швидко, піднімаюсь сходами або хвилююся. Біль зникає (закінчується) у стані спокою. Напад болю триває хвилин п'ять. Під час нападу болю я приймаю знеболювальні ліки, вони знімають біль. Болить у ділянці грудей. У мене сильний біль у ділянці потилиці. Я відчуваю гострий біль за грудиною. Я відчуваю запаморочення. Серце стискає. На серце давить. Біль віддає в ліву руку. Коли я йду швидко або піднімаюся сходами, у мене з'являється задишка. Напад болю повторюється 3–4 рази на добу. Напад болю повторюється через 15 хвилин.

Завдання 5. Використовуючи матеріал завдання 3, дайте відповідь на запитання. Using the material of Task 3, answer the questions.

1. Який біль турбує хворого?
2. Де хворий відчуває біль?
3. Куди біль іррадіює?
4. Скільки часу триває напад болю?
5. Коли з'являється біль?
6. Які таблетки допомагають під час нападу болю?
7. Коли зникає біль?
8. Скільки разів на добу повторюється напад болю?
9. Коли у пацієнта з'являється задишка?

Завдання 6. Прочитайте діалог лікаря та пацієнта. Read the dialogue between doctor and patient.

- Л. – Ваше прізвище, ім'я, по батькові?
П. – Степанов Володимир Петрович.
Л. – Скільки Вам років? (Ваш вік?)
П. – Мені 40 років.
Л. – Де Ви працюєте? (Ваше місце роботи?)
П. – Я працюю на заводі.
Л. – Ваша професія (спеціальність)?
П. – Я інженер.
Л. – Ваша домашня адреса?
П. – Проспект Шевченка, будинок 24, квартира 71.
Л. – Номер Вашого мобільного телефону?
П. – 0662571472.
Л. – Родичі у Сумах є?
П. – Так, мати.

- Л. – Домашня адреса матері?
- П. – Вона живе разом з нами.
- Л. – Ваш сімейний стан?
- П. – Я жонатий.
- Л. – У Вас є діти?
- П. – Так, дочка.
- Л. – На що Ви скаржитесь?
- П. – У мене болить живіт.
- Л. – Де саме Ви відчуваєте біль?
- П. – Ось тут, у правому боці.
- Л. – Який у Вас біль: сильний чи слабкий?
- П. – Сильний.
- Л. – Якого характеру біль: давлючий чи стискаючий?
- П. – Давлючий.
- Л. – Біль постійний чи періодичний, нападами?
- П. – Нападами.
- Л. – Скільки часу продовжується напад болю?
- П. – Приблизно годину.

Завдання 7. *Знайдіть антоніми та запишіть антонімічні пари. Find antonyms and write down antonymous pairs.*

Раптово, часто, поступово, локалізуватися, фізичне навантаження, сильний, гострий, рідко, тупий, поліпшення, слабкий, спокій, іррадіювати, загострюватися, затихати, зменшуватися, посилюватися, погіршення.

Завдання 8. *На який біль (біль якого характеру) скаржиться хворий, якщо він говорить: ... What pain (pain of what nature) the patient complains if he says:...*

Наприклад: *давить за грудиною – пацієнт скаржиться на давлячий біль за грудиною.*

- серце стискає;
- пече у ділянці серця;
- коле в лівому боці;
- розпираюче відчуття у шлунку;
- пульсує в правій скроні;
- стріляє в лівому вусі;
- тисне у ділянці печінки.

Завдання 9. *Прочитайте запитання лікаря і дайте відповіді на них. Read the doctor's questions and answer them.*

1. На що Ви скаржитесь? Що Вас турбує?
2. Які у Вас болі? Якого характеру болі Вас турбують?
3. Коли виникає напад болю?
4. Скільки часу триває напад болю?
5. Через який час припиняється напад болю?

6. Через який час повторюється напад болю?
7. Які ще відчуття виникають під час нападу болю?
8. Які ліки допомагають під час нападу болю? Які ліки знімають напад болю?

Завдання 10. Прочитайте запитання лікаря, які допоможуть йому більш точно визначити симптоми хвороби. Read the doctor's questions to help him pinpoint the symptoms of the disease.

1. Які болі Вас турбують? Які болі Вас турбують: стискаючі, давлючі або колючі?
2. Де Ви відчуваєте біль? Покажіть, де саме Ви відчуваєте біль? У якому місці Ви відчуваєте біль?

3. Куди біль іррадіює? Куди віддає біль: у ліву чи праву половину тіла?
4. Коли виникає (починається) напад болю? Коли виникає напад болю: у стані спокою чи під час фізичного навантаження?
5. Через скільки часу повторюється напад болю? Через скільки часу повторюється напад болю: через декілька

хвилин чи декілька годин?

6. Які ще відчуття виникають під час нападу болю? Які відчуття виникають під час нападу болю: серцебиття, задишка, відчуття страху смерті?

Завдання 11. Прочитайте діалог лікаря з хворим. Read the doctor's dialogue with the patient.

Л. – На що Ви скаржитесья?

П. – У мене болить ось тут у грудях, у ділянці серця.

Л. – Якого характеру у Вас біль: стискаючий, колючий чи тягнучий?

П. – Серце стискає, а на груди давить.

Л. – Де саме Ви відчуваєте біль? Покажіть.

П. – Ось тут, за грудиною.

Л. – Куди біль іррадіює: у ліву чи праву половину тіла?

П. – У ліву половину тіла.

Л. – Куди саме віддає біль: у ліву руку, плече, нижню щелепу, мочку вуха, у шию?

П. – У ліву руку, плече і шию.

Л. – Коли виникає біль: у стані спокою чи під час фізичного навантаження?

П. – Коли несу що-небудь важке або піднімаюся сходами.

Л. – Скільки часу триває напад болю: декілька хвилин чи декілька годин?

П. – Дві-три хвилини. Потім біль припиняється.

Л. – Через скільки часу повторюється напад болю: через декілька хвилин чи декілька годин?

П. – Через декілька хвилин.

Л. – Які ще відчуття виникають під час нападу болю: серцебиття, задишка, відчуття страху смерті, запаморочення?

П. – Так, під час нападу починаються серцебиття і задишка.

Л. – Коли виникає задишка: у стані спокою або під час фізичного навантаження?

П. – Частіше під час фізичного навантаження. Але іноді і під час сну та відпочинку.

Завдання 12. Напишіть запитання до пунктів плану. Write questions to the points of the plan.

1. Загальні скарги.
2. Характер болю.
3. Інтенсивність болю.
4. Локалізація больових відчуттів.
5. Умови виникнення нападів болю.
6. Тривалість больових відчуттів.
7. Додаткові відчуття під час нападів болю.
8. Повторення нападів болю.
9. Лікування нападів болю.

Завдання 13. До поданих відповідей пацієнтки напишіть запитання лікаря. *Write the doctor's questions to the patient's answers.*

Л. – ... ?

П. – Петренко Світлана Іванівна.

Л. – ...?

П. – 43 роки.

Л. – ...?

П. – У туристичній фірмі.

Л. – ...?

П. – Я менеджер.

Л. – ...?

П. – Проспект Михайла Лушпи, будинок 37, квартира 115.

Л. – ...?

П. – 0933217094

Л. – ...?

П. – У мене болить шлунок.

Л. – ...?

П. – Ось тут.

Л. – ...?

П. – Біль сильний, тягнучий.

Л. – ...?

П. – Біль віддає в лівий бік.

Л. – ...?

П. – Так, я приймаю знеболювальні таблетки та харчову соду.

Завдання 14. Дайте відповіді на запитання лікаря. *Answer the doctor's questions.*

Л. – Що Вас турбує?

П. – ... .

Л. – Де саме Ви відчуваєте біль? Покажіть.

П. – ... .

Л. – Біль у ділянці серця куди-небудь віддає (ірадіює)?

П. – ... .

Л. – Куди саме віддає біль: у руку, плече, нижню щелепу?

П. – ... .

Л. – У яку руку: в ліву чи праву?

П. – ... .

Л. – Якого характеру біль: сильний чи слабкий, колючий чи ниючий?

П. – ... .

Л. – Біль постійний чи періодичний?

П. – ... .

Л. – Скільки часу триває напад болю: декілька хвилин чи декілька годин?

П. – ... .

Л. – Які ще відчуття бувають під час нападу болю?

П. – ... .

Л. – А серцебиття, задишка Вас турбують?

П. – ... .

Л. – Коли виникає задишка: у стані спокою чи під час фізичних навантажень?

П. – ... .

Л. – Як часто повторюються напади болю?

П. – ... .

Л. – Під час нападу болю приймаєте які-небудь ліки?

П. – ... .

Л. – Які ліки полегшують напад болю?

П. – ... .

Л. – До лікаря раніше Ви зверталися, коли відчували біль у серці?

П. – ... .

Завдання 15. *Складіть діалог лікаря з хворим за такими даними. Make a dialogue between the doctor and the patient according to the following data.*

Хворий Прокопенко Ігор Сергійович, 40 років, одружений, має 2 дітей, мешкає за адресою: м. Суми, вулиця Охтирська, будинок 67, квартира 20. Працює вчителем математики в школі. Пацієнта турбують напади сильного стискаючого болю за грудиною, біль іррадіює в ліву руку, плече і лопатку. Біль починається після фізичного навантаження або хвилювання та триває 2-4 хвилини, проходить іноді самостійно, але частіше – після приймання нітрогліцерину під язик. Напади болю супроводжуються появою загальної слабкості, серцебиттям і почуттям страху смерті та повторюються разів 10 на добу.

Завдання 16. *Змініть назву симптомів за зразком. Rename the symptoms according to the pattern.*

Зразок: болить голова – головний біль.

Паморочиться голова; біль посилюється; біль зменшується; біль загострюється; сильно б'ється серце.

Завдання 17. *Запишіть словосполучення, використовуючи слова з двох стовпчиків. Write the phrase using the words in the two columns.*

Нападоподібний	температура
Підвищена	біль
Низький	слабкість
Загальний	артеріальний тиск
Частий	серцебиття

Завдання 18. Використовуючи подані словосполучення, розкажіть про скарги хворого. Using the given phrases, tell about the patient's complaints.

Хворий (пацієнт) скаржиться на....

а)

1. У мене болить голова.
2. У мене болить шлунок.
3. У мене болить серце.
4. У мене болить спина.
5. У мене болить поперек.

б)

1. Мене дуже нудить.
2. У мене часте блювання.
3. У мене сильне запаморочення.
4. У мене висока температура.
5. У мене високий артеріальний тиск.

в)

1. Я швидко втомлююся.
2. Я погано сплю.
3. Я часто задихаюся.
4. Я сильно кашляю.
5. Я погано бачу.

Завдання 19. Прочитайте діалоги в особах. Read the dialogues in person.

У травмпункті

Л. – Що сталося?

П. – Я впав і пошкодив ногу.

Л. – Що зараз Вас турбує?

П. – Гострий біль у правій нозі, я не можу ступати на неї.

Л. – Покажіть, будь ласка, Вашу ногу. Поставте її на стілець і зніміть пов'язку. Поворухіть ногою.

П. – Я не можу. Мені дуже боляче.

Л. – Ляжте, будь ласка, на кушетку. Вам боляче в цьому місці?

П. – Ні.

Л. – А якщо я натисну?

П. – Тепер боляче.

Л. – Де більше болить: тут чи тут?

П. – Ось тут.

Л. – Намагайтеся не рухати ногою. Сядьте, будь ласка. Думаю, у Вас перелом. Вам необхідне лікування. Ви згодні лікуватися в стаціонарі?

П. – Ні.

Л. – Тоді будете лікуватися в поліклініці (амбулаторно).

По-перше, необхідно зробити рентгенівський знімок

і ввести протиправцеву вакцину. Потім Вам

буде накладена гіпсова пов'язка. Дотримуйтесь

постільного режиму 1-2 тижні. Потім гіпсову

пов'язку Вам знімуть. Після цього Ви будете робити

легкі фізичні вправи і масаж ноги.

П. – Добре, лікарю, я буду виконувати всі Ваші призначення.

Л. – Крім того, я випишу Вам кілька препаратів і вітаміни для поліпшення загального стану.

У лікарні

П. – Можна увійти?

Л. – Так. Сідайте, будь ласка. На що Ви скаржитесь?

П. – У мене кашель і нежить.

Л. – Яка у Вас температура? Підвищена?

П. – Так, 37,8° С.

Л. – Що ще Вас турбує?

П. – У мене болить горло.

Л. – Вам боляче ковтати?

П. – Так. Ще болить голова.

Л. – Біль у ділянці серця Вас турбує?

П. – Трохи.

Л. – На що ще Ви скаржитесь?

П. – Більше ні на що.

Л. – Скажіть, будь ласка, коли Ви захворіли?

П. – Три дні тому.

Л. – Які були перші симптоми?

П. – Слабкість і головний біль.

Л. – Чим Ви хворіли в дитинстві?

П. – Скарлатиною та правцем.

Л. – Дозвольте мені Вас оглянути. Зніміть сорочку. Відкрийте рот і скажіть: «А-а-а!». Я думаю, у Вас вірусна інфекція. Вам потрібно дотримуватися постільного режиму. Зараз я випишу Вам рецепт.

У поліклініці

Л. – Доброго дня.

П. – Доброго дня.

Л. – Як Ваше прізвище, ім'я, по батькові?

П. – Коваленко Ігор Петрович.
Л. – Що Вас турбує? На що Ви скаржитесь?
П. – Я дуже погано себе почуваю: у мене сильний нежить та болить голова.
Л. – Яка у Вас температура?
П. – 38,5 °С.
Л. – Відкрийте, будь ласка, рот і скажіть: «А-а-а!». Покажіть горло. Мигдалини припухлі і почервонілі. Роздягніться до пояса, будь ласка, я послухаю Ваші серце і легені. Дихайте глибоко. Не дихайте. У Вас кашель є? Поверніться до мене спиною. Межі серця розширені і прослуховується шум. Ляжте на кушетку, я пропальпую Вашу печінку. Відчуваєте біль у животі? Вам боляче в цьому місці?
П. – Так, трохи.
Л. – Ось тут боляче?
П. – Так.
Л. – Можете вставати. Одягайтеся. Зараз я вимірюю Вам тиск. Ваш тиск 120/80. Нормальний. Скільки днів тому Ви захворіли?
П. – Два дні тому.
Л. – Кашель у Вас сухий чи вологий?
П. – Сухий.
Л. – Які ліки Ви приймали?
П. – Панадол і аспірин.
Л. – У Вас ГРВІ. Я випишу Вам рецепт.

У реєстратурі

а)

П. – Добрий день. Я студент медичного інституту. Мені потрібно до терапевта. Скажіть, будь ласка, лікар приймає зараз?
Л. – Так.
П. – У якому кабінеті.
Л. – У 15-му.
П. – Можна взяти талон до лікаря та мою медичну картку?
Л. – Так, будь ласка. Ваше прізвище, ім'я?
П. – Алекс Джошуа.
Л. – Ось талон і Ваша медична картка. Ідіть на другий поверх. Там приймає Ваш лікар.

б)

П. – Здрастуйте. Я дуже погано себе почуваю. У мене температура, болить голова.
Л. – Вам потрібно до терапевта. Він Вас огляне.
П. – В якому кабінеті він приймає?
Л. – У 39-му. На третьому поверсі.
П. – Спасибі.

в)

П. – В мене болить зуб. До кого мені слід звернутися?
Л. – До стоматолога. Запишіться на прийом.
П. – А коли він приймає?

Л. – Сьогодні з 14 до 18 години вечора.

П. – Дякую.

г)

П. – Добрий день. Вибачте, останнім часом у мене часто болять очі і я став гірше бачити.

Л. – Вам потрібно записатися на прийом до окуліста. Ваше прізвище, ім'я? Ідіть на другий поверх, кабінет № 23. Сьогодні лікар приймає до шостої години вечора.

На прийомі у лікаря-гастроентеролога

Л. – Де Ви відчуваєте біль?

П. – Я відчуваю біль у животі. (У мене болить живіт).

Л. – Що зазвичай викликає у Вас біль?

П. – Біль викликає фізичне навантаження. (Біль викликає смажена і гостра їжа).

Л. – Після чого у Вас виникає (з'являється, починається) біль?

П. – Біль з'являється після їжі (після нервового напруження).

Л. – Після якої їжі у Вас з'являється біль?

П. – Після смаженої їжі.

Л. – Який у Вас біль?

П. – У мене гострий нападopodobний біль (у мене тупий біль).

Л. – Скільки часу продовжується напад болю?

П. – Годину-півтори.

Л. – Скільки разів на день повторюється напад болю?

П. – 2-3 рази на день.

Л. – В якому положенні Ви відчуваєте біль сильніше?

П. – Я відчуваю біль сильніше, коли лежу на лівому боці. (Я відчуваю біль сильніше після фізичного навантаження).

Л. – Біль зазвичай зосереджується у лівому боці?

П. – Ні, біль зазвичай зосереджується в грудях.

Л. – Що полегшує біль?

П. – Гаряча ванна (гаряча грілка, грілка з льодом).

Л. – Коли Ви відчули перший напад болю?

П. – Три дні тому (вчора ввечері).

Л. – Під час дихання Вам боляче?

П. – Так, трохи. (Ні, не боляче).

Л. – Коли біль посилюється? Коли сильніше болить: вранці або ввечері? Коли сильніше болить: до їжі або після їжі?

П. – Біль посилюється вранці після їжі.

Л. – Які ліки Ви приймаєте зараз?

П. – Зараз я не приймаю ліки.

Л. – У Вашій родині є ще хто-небудь зі схожими симптомами?

П. – Ні.

Підсумковий тематичний контроль

Final thematic control

Вправа 1. *Напишіть, на який біль скаржиться хворий, якщо він говорить:*

Write down what kind of pain the patient is complaining about if he says:

- стріляє у вусі;
- сильно болить у правому боці;
- пульсує у скронях;
- тисне у ділянці шлунку;
- пече у ділянці серця.
- коле в паховій ділянці.

Вправа 2. *Доповніть діалог запитаннями лікаря. Complete the dialogue with the doctor's questions.*

Л. – ...?

П. – У мене болить голова.

Л. – ...?

П. – Я відчуваю біль у скронях.

Л. – ...?

П. – Ось тут.

Л. – ...?

П. – Біль сильний.

Л. – ... ?

П. – Я відчуваю пульсуючий біль.

Вправа 3. *Знайдіть та запишіть антонімічні пари. Find and write down the antonym pairs.*

Біль посилюється –

Постійний біль –

Біль зникає –

Тупий біль –

Біль локалізується –

Сильний біль –

Вправа 4. *Запишіть словосполучення, використовуючи слова з двох стовпчиків. Write down phrases using the words from the two columns.*

Колючий

скроня

Правий

напад

Сильний

біль

Знеболювальний

відчуття

Больовий

таблетки

Лівий

коліно

Вправа 5. *Прочитайте діалог лікаря і пацієнта. Трансформуйте поданий діалог в історію хвороби пацієнта. Read the dialogue between the doctor and the patient. Transform the given dialogue into the patient's medical history.*

Л. – Ваше прізвище, ім`я, по батькові?

П. – Конопленко Лариса Петрівна.
 Л. – Скільки Вам повних років?
 П. – 63 роки.
 Л. – Ви працюєте?
 П. – Ні, я пенсіонерка.
 Л. – Ваша домашня адреса?
 П. – Місто Суми, вулиця Охтирська, будинок 56, квартира 6.
 Л. – Ваш номер мобільного телефону?
 П. – 0667455632.
 Л. – На що Ви скаржитесья?
 П. – У мене болить серце.
 Л. – Де саме Ви відчуваєте біль? Покажіть.
 П. – Ось тут. За грудиною.
 Л. – Біль постійний чи періодичний?
 П. – Періодичний.
 Л. – Скільки часу триває напад болю?
 П. – Хвилин 5.
 Л. – Скільки разів на добу повторюється напад болю?
 П. – Разів 3-4.
 Л. – Задишка Вас турбує?
 П. – Так.
 Л. – Коли виникає задишка: у стані спокою чи під час фізичного навантаження?
 П. – Під час фізичного навантаження.
 Л. – На що ще Ви скаржитесья?
 П. – Ще я відчуваю слабкість.

Вправа 6. *Напишіть слова у дужках у потрібному відмінку. Write the words in parentheses in the correct case.*

- 1) Пацієнт скаржитья на (періодичний біль)
- 2) Пацієнта турбує (слабкість).
- 3) Біль іррадіює у (ліва половина тіла).
- 4) Біль локалізується під (праві ребра).
- 5) Біль супроводжується (запаморочення).
- 6) Біль починається після (їжа).

Вправа 7. *Складіть діалог лікаря та пацієнта, використовуючи подану інформацію. Make a dialogue between the doctor and the patient, using the information provided.*

Пацієнтка Кисіль Ганна Володимирівна: 52 роки, заміжня, освіта середня спеціальна, працює медичною сестрою у обласній лікарні. Домашня адреса: місто Суми, вулиця Охтирська, будинок №34, квартира №45. Номер мобільного телефону 0996578823. Пацієнтка скаржитья на гострий періодичний біль у грудях. Напад болю триває хвилин 5-7. Повторюється 5-6 разів на добу. Ще пацієнтку турбує задишка, яка починається під час фізичного навантаження. До лікаря звернулася вперше. Ліки не приймає.

СКАРГИ ХВОРОГО
COMPLAINTS OF THE PATIENT
СЛОВНИК

Амбулаторне лікування	ambulatory treatment
Апетит	Appetite
Безсоння	Insomnia
Біль, больовий	Pain, painful
Блювання	Vomiting
Боляче	Hurt
Ввечері	in the evening
Вдень	During the day
Викликати	Cause
Виникати / Виникнення болю	Arise / The occurrence of pain
Висока температура	High temperature
Високий артеріальний тиск	High blood pressure
Віддавати (іrrадіювати)	Give (irradiate)
Відновлюватися	To recover
Відпускати (вщухати)	Let go (subside)
Відчуття болю	Feeling of pain
Вночі	At night
Вранці	In the morning
Втома	Fatigue
Втомлюватися	Tired
Вчора	Yesterday
Гаряча ванна	Hot tub
Гірше/краще	Worse / better
Головний біль	Headache
Гострий біль	Sharp pain
Давлючий біль	Pressing pain
Дитинство	Childhood
Дихати	Breathe
Дієта	Diet
Ділянка (грудей)	Plot/area (chest)
До приймання їжі	Before eating
З'являтися	To appear
Загальна слабкість	Overall weakness
Задишка	Dyspnea
Задуха	suffocation
Запаморочення	Dizziness
Зараз	Now
Заспокоюватися	Calms down
Захворювання	Disease
Звернутися	Apply

Знаходиться	To be
Знеболюючий препарат	Anesthetic drug
Зосереджуватися	Concentrate/focus
Інтенсивність болю	Intensity of pain
Іррадіація болю	Irradiation of pain
Кілька годин	Some hours
Кілька хвилин	A couple of minutes
Колючий біль	Barbed pain
Куди-небудь	Wherever/ Somewhere
Ліва половина тіла	The left half of the body
Лікарня	Hospital
Лікарський засіб	Medicine/drugs
Ліки	Medicine
Лікування	Treatment
Локалізація болю	Localization of pain
Напад болю	Attack of pain
Нападopodobний біль	Attacking pain
Нежить	Cold/ runny nose
Ниючий біль	The aching pain
Нудота	Nausea
Оглядати/оглянути	Browse / view
Пацієнт /пацієнтка	Patient(male patient)/ patient (female patient)
Пекучий біль	burning pain
Періодичний біль	Periodic pain
Під час (чого?) нападу	During the (what?) Attack
Під час приймання їжі	While eating
Після приймання їжі	After eating
Повторюватися	Repeat
Погіршення	Deterioration
Полегшення	Relief
Полегшуватися	Make it easy
Поліклініка	Clinic
Поліпшення	Improvement
Помічати	Notice
Посилення болю	Increased pain
Посилюватися	Intensify
Послаблення / послаблення болю	Weakening / Pain relief
Постійний біль	Constant pain
Постільний режим	bed rest
Поступово	Gradually
Початок болю	The onset of pain
Поширюватися	Spread
Поява болю	the appearance of pain

Права половина тіла	The right half of the body
Прийом / приймати	Accept / Reception
Пульсуючий біль	Throbbing pain
Раптово	Suddenly
Рецепт	Recipe
Серцебиття	heartbeat
Сильний біль	Severe pain
Симптом (ознака)	Symptom (sign)
Скарга / скаржитись	Complaint / to complain
Слабкий біль	A slight pain
Слабкість	Weakness
Спокій / стан спокою	Rest / The state of rest
Стационарне лікування	hospital treatment
Стискаючий біль	constricting pain
Страх смерті	Fear of death
Стріляючий біль	Shooting pain
Супроводжуватися	To be accompanied
Тривалість болю	Duration of pain
Тривати	Last
Трохи	Slightly
Тупий біль	Blunt pain
Турбувати	Disturb
Тягнучий біль	Pulling pain
Фізичне навантаження	Physical exercise
Характер болю	The nature of the pain
Хвилювання / Хвилюватися	Agitation / Worry
Хвора / хворий	Patient (woman) / Patient (man)
Хворіти / захворіти	Get sick / get sick
Хвороба	Disease
Часто	Often
Який-небудь, які-небудь	Any, any

УРОК 4

Тема. ЗАХВОРЮВАННЯ СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ СИСТЕМИ DISEASES OF THE CARDIOVASCULAR SYSTEM

Частина 1

Part 1

Завдання 1. *Прочитайте слова і словосполучення. Перекладіть незнайомі слова за допомогою словника. Read the words and phrases. Translate unfamiliar words using a dictionary.*

Біль. Сильний біль. Сильний біль у серці. Сильний біль за грудиною. Болить серце. Болить за грудиною. Біль локалізується за грудиною. Болить у грудях, у цьому місці. Колить у серці. Колючий біль у серці. Стискає за грудиною. Стискаючий біль за грудиною. Серцебиття. Сильне (часте) серцебиття. Часте серцебиття у стані спокою. Прискорене серцебиття. Тахікардія. Напад тахікардії. Задуха. Напад задухи. Напад задухи у стані спокою. Напад болю. Біль нападами. Серце стискає. На серце тисне. Біль віддає в ліву руку. Відчуваю біль у цьому місці. Біль з'являється, коли несучи щось важке, йду швидко, піднімаюся сходами або хвилююся. Напад задишки при фізичному навантаженні. Іноді, коли напад болю триває занадто довго, з'являється страх смерті. Коли йду швидко або піднімаюся сходами, з'являється задишка. Іноді з'являється задишка під час сну або відпочинку. Напад триває хвилин п'ять. Допомагає валідол і нітрогліцерин. Після приймання валідолу і нітрогліцерину під язик біль проходить (зникає). Ліки. Допомагають ліки. Ліки знімають напад болю.

Завдання 2. *Прочитайте симптоми захворювань серцево-судинної системи. Незнайомі слова перекладіть. Read the symptoms of diseases of the cardiovascular system. Translate unfamiliar words.*

Біль. Стискаючий біль. Стискаючий біль у ділянці серця. Стискаючі болі у ділянці серця. Стискаючий біль за грудиною. Давлючий біль. Давлючі болі. Давлючий біль у ділянці серця. Давлючі болі у ділянці серця. Давлючий біль за грудиною. Давлючі болі за грудиною. Давлючий біль у ділянці серця і за грудиною. Стискаючий біль у ділянці серця і за грудиною. Біль у ділянці серця і за грудиною стискаючого характеру.

Біль нападами. Біль нападами у ділянці серця. Біль нападами за грудиною. Біль нападами у ділянці серця і за грудиною. Біль у ділянці серця і за грудиною. Інтенсивний біль. Інтенсивний біль у ділянці серця. Інтенсивний біль за грудиною. Інтенсивний біль у ділянці серця і за грудиною стискаючого характеру.

Напад болю. Відчуття болю. Больовий напад. Болюче відчуття. Біль у стані спокою. Болі у стані спокою. Біль під час фізичних навантажень. Біль під час фізичних і психоемоційних навантажень. Біль виникає у стані спокою. Болі виникають у стані спокою. Біль виникає під час фізичних навантажень. Болі виникають під час фізичних навантажень. Задишка під час фізичного навантаження. Задишка у стані спокою. Біль локалізується у ділянці серця. Біль локалізується за грудиною. Біль іррадіює в ліву половину тіла: плечі, передпліччя, мочку вуха, у нижню щелепу і під ліву лопатку. Іноді біль супроводжується відчуттям страху смерті. Тривалість больового нападу декілька хвилин. Больовий напад зникає після припинення фізичного навантаження.

Завдання 3. Прочитайте слова, словосполучення і речення, які характеризують скарги хворого і симптоми захворювання. Порівняйте слова пацієнта і запис лікаря в історії хвороби. Read words, phrases and sentences that describe the patient's complaints and symptoms. Compare the patient's words and the doctor's record in the medical history.

П. – Біль у серці.

Л. – Біль у ділянці серця.

П. – Біль у серці й ось тут, у грудях.

Л. – Біль у ділянці серця та за грудиною.

П. – Сильний біль у серці та в грудях.

Л. – Інтенсивний біль у ділянці серця та за грудиною. Біль у ділянці серця інтенсивного характеру.

П. – Болить серце.

Л. – Біль у ділянці серця.

П. – Болить за грудиною.

Л. – Біль за грудиною. Загрудинний біль.

П. – Болить серце та за грудиною.

Л. – Загрудинні болі та болі у ділянці серця.

П. – Напад болю.

Л. – Біль нападами.

П. – Напад болю.

Л. – Больовий напад.

П. – Серце стискає.

Л. – Стискаючий біль у ділянці серця. Біль у ділянці серця стискаючого характеру.

П. – На серце давить.

Л. – Давлючий біль у ділянці серця. Біль у ділянці серця давлучого характеру.

П. – Біль віддає в ліву руку і плече.

Л. – Біль іррадіює в ліву половину тіла: у руку і плече.

П. – Відчуваю біль у серці, ось тут.

Л. – Відчуття болі у ділянці серця.

П. – Біль з'являється, коли несучо-небудь важке, йду швидко або піднімаюся сходами.

Л. – Біль з'являється під час фізичного навантаження (під час фізичних навантажень).

П. – Біль з'являється, коли хвилююся.

Л. – Біль з'являється під час психоемоційного навантаження.

П. – Іноді біль з'являється під час сну та відпочинку.

Л. – Напад болю у стані спокою.

П. – Іноді, коли біль триває довго, з'являється страх смерті.

Л. – Больовий напад супроводжується страхом смерті.

П. – Під час нападу болю починається сильне серцебиття.

Л. – Больовий напад супроводжується серцебиттям.

П. – Коли йду швидко або піднімаюся сходами, з'являється задишка.

Л. – Під час фізичних навантажень виникає задишка.

П. – Відчуваю біль у цьому місці, за грудиною та у серці.

Л. – Біль локалізується у ділянці серця і за грудиною.

П. – Біль віддає у лівий бік. Починають боліти ліва рука, плече, зуби та мочка вуха.

Л. – Біль іррадіює в ліву половину тіла: у ліву руку, плече, зуби і мочку вуха.

П. – Напад продовжується хвилини три-чотири.

Л. – Тривалість больового нападу хвилини три-чотири.

Завдання 4. *Прочитайте репліки-запитання лікаря, виділяючи інтонацією смисловий центр. Read the doctor's question lines, highlighting the intonation of the semantic center.*

– На що Ви скаржитесь?

– Що Вас турбує?

– Які болі Вас турбують?

– Якого характеру болі Вас турбують?

– Коли виникає напад болю?

– Коли з'являється напад болю?

– Скільки часу триває напад болю?

– Через скільки часу припиняється напад болю?

– Через скільки часу повторюються напади болю?

– Які ще відчуття виникають під час нападу болю?

– Які ліки знімають напад болю?

***

– Де Ви відчуваєте біль?

– Куди віддає біль?

– Куди іррадіює біль?

– Скільки часу триває біль?

– Через який час повторюється біль?

– Через який час проходить біль?

– Через який час зникає біль?

– Через який час припиняється біль?

– Чим супроводжується напад болю?

Завдання 5. *Запишіть групи дієслів і запитання до них. Доповніть своїми прикладами. Write down groups of verbs and questions to them. Complete with your examples.*

1. Відчувати (що? в.4).

2. Локалізуватися, відчувати, з'являтися, виникати (*де?* в.6).
3. Віддавати, іррадіювати (*куди?* в.4).
4. Виникати, з'являтися, відчувати (*коли?*).
5. З'являтися, виникати, повторюватися, відновлюватися, припинятися, проходити, зникати (*через який час?*).
6. З'являтися, виникати (*під час чого?*).
7. Супроводжуватися (*чим?* в.5).
8. Скаржитися (*на що?* в.4).

Завдання 6. *Напишіть слова у правій частині у потрібному відмінку. Write the words in the right part in the right case.*

Він відчуває (*що?* в.4)...

сильний біль
стискаючий біль
біль у грудях
біль за грудиною
задишка
слабкість

У хворого з'являється біль під час
(*чого?* в.2) ...

кашель
вдих
видих
рух
сон
фізичне навантаження

Пацієнтка скаржиться (*на що?* в. 4) на ...

сильний біль
ниючий біль
колючий біль
стискаючий біль
загрудинний біль

Біль віддає (іррадіює) (*куди?* в.4) у(в) ...

ліва половина тіла
права половина тіла
шия
ділянка ключиці
зуби
ліва рука

Біль супроводжується (*чим?* в.5)...

задуха
задишка
страх смерті
сильне серцебиття
запаморочення
слабкість

Біль проходить (зникає) через...

декілька хвилин (декілька годин).

Завдання 7. Прочитайте запитання лікаря. Скажіть, які з них допоможуть лікарю більш точно визначити симптоми захворювання. *Read the doctor's question. Tell us which of them will help the doctor to more accurately determine the symptoms of the disease.*

- Які болі Вас турбують?
- Які болі Вас турбують: стискаючі, давлючі чи колючі?

- Де Ви відчуваєте біль?
- Де Ви відчуваєте біль? Покажіть.
- Де саме Ви відчуваєте біль? Покажіть.
- У якому місці Ви відчуваєте біль? Покажіть.

- Куди іррадіює біль?
- Куди іррадіює біль: у ліву чи праву половину тіла?
- Куди саме іррадіює біль: у ліву чи праву руку?

- Коли виникає напад болю?
- Коли виникає напад болю: у стані спокою чи під час фізичного навантаження?

- Скільки часу триває больовий напад?
- Скільки часу триває больовий напад: декілька хвилин чи декілька годин?

- Через який час повторюється напад болю?
- Через який час повторюється напад болю: через декілька хвилин або декілька годин?

- Які ще відчуття виникають під час нападу болю?
- Які ще відчуття виникають під час нападу болю: серцебиття, задишка, відчуття страху смерті?

Завдання 8. Прочитайте діалог, виділяючи в запитаннях необхідні слова інтонацією. *Read the dialogue, highlighting the necessary words in the questions with intonation.*

- Л. – На що Ви скаржитесь?
- П. – У мене болить серце і в грудях, ось тут за грудиною.
- Л. – Якого характеру у Вас болі: давлючі, стискаючі, колючі?
- П. – Серце стискає. На груди давить.
- Л. – Де саме Ви відчуваєте біль? Покажіть.
- П. – Ось тут і тут.
- Л. – Куди іррадіює біль: у ліву чи праву половину тіла?
- П. – У ліву половину.
- Л. – Куди саме віддає біль: у ліву руку, плече, нижню щелепу, мочку вуха, у шию?
- П. – У ліву руку, ліве плече і шию.
- Л. – Коли виникає біль: у стані спокою чи під час фізичного навантаження?
- П. – Коли несу що-небудь важке, йду швидко або піднімаюся сходами.
- Л. – Скільки часу триває напад болю: декілька хвилин чи декілька годин?
- П. – Дві-три хвилини. Потім біль проходить.
- Л. – Через який час повторюється напад болю: через декілька хвилин чи декілька годин?

П. – Через декілька хвилин.

Л. – Які ще відчуття виникають під час нападу болю: серцебиття, задишка, відчуття страху смерті?

П. – Так, під час нападу починається серцебиття і з'являється страх смерті. Ще мене турбує задишка.

Л. – Коли виникає задишка: у стані спокою чи під час фізичного навантаження?

П. – Найчастіше під час фізичного навантаження. Але іноді і під час сну та відпочинку.

Л. – Під час нападу болю Ви приймаєте які - небудь ліки?

П. – Так, я кладу таблетку валідолу під язик.

Завдання 9. *Складіть діалог лікаря і пацієнта, використовуючи наступний план. Make a dialogue between the doctor and the patient using the following plan.*

1. Загальні скарги.
2. Характер болю.
3. Інтенсивність болю.
4. Локалізація больових відчуттів.
5. Іррадіація болю.
6. Умови виникнення нападів болю.
7. Тривалість больових відчуттів.
8. Додаткові відчуття під час нападів болю.
9. Повторення нападів болю.

Завдання 10. *Доповніть діалог відповідями пацієнта. Complete the dialogue with the patient's answers.*

Л. – На що Ви скаржитесья?

П. – ... .

Л. – Які болі Вас турбують: сильні чи слабкі, давлючі, стискаючі чи колючі?

П. – ... .

Л. – Куди іррадіює біль: у ліву чи праву половину тіла?

П. – ... .

Л. – Коли виникає напад болю: у стані спокою чи під час фізичного навантаження?

П. – ... .

Л. – Скільки часу триває больовий напад: декілька хвилин чи декілька годин?

П. – ... .

Л. – Які ще відчуття виникають під час нападу болю?

П. – ... .

Л. – Задишка Вас турбує?

П. – ... .

Л. – Які ліки знімають больовий напад?

П. – ... .

Л. – Раніше Ви зверталися до лікаря?

П. – ... .

Л. – У Вашій родині хто-небудь хворіє захворюваннями серця?

П. – ... .

Завдання 11. Прочитайте запитання лікаря, інтонаційно виділяючи дієслова. Read the doctor's questions, intonationally highlighting verbs.

1 – У надчеревній ділянці буває біль?	1 – Біль у надчеревній ділянці буває ?
2 – Біль супроводжується страхом смерті та серцебиттям?	2 – Біль відчуттям страху смерті супроводжується ?
3 – Біль припиняється після приймання ліків?	3 – Після приймання ліків біль припиняється ?
4 – Задишка буває під час фізичних навантажень?	4 – Під час фізичних навантажень задишка буває ?
5 – Біль віддає у ліву половину тіла?	5 – Біль у ліву половину тіла віддає ?
6 – Напади болі бувають під час сну?	6 – Напади болі під час сну бувають ?

Завдання 12. Прочитайте і скажіть, на що скаржиться хворий. Read and repeat what the patient is complaining about.

Зразок: У мене сильно болить голова – Хворий скаржиться на сильний головний біль.

1. У мене болить серце.
2. У мене тисне в грудях.
3. У мене часто відсутній сон.
4. У мене поганий апетит.
5. Болі постійні.
6. Болі періодичні.
7. Болі нападами.
8. У мене коле у серці.
9. Вночі буває задуха.
10. Часто не вистачає повітря (важко дихати).
11. Я дуже швидко втомлююся.
12. У мене часто паморочиться в голові.
13. Я відчуваю загальну слабкість.
14. У мене сильно б'ється серце.
15. У мене болі у ділянці серця посилюються, коли я йду швидко або піднімаюся сходами.

Завдання 13. Дайте письмові відповіді на запитання. Give written answers to questions.

1. На що Ви скаржитесья?
2. Якого характеру біль Ви відчуваєте?
3. Де локалізується біль?
4. Куди іррадіює біль?
5. Чим супроводжується біль?
6. Скільки триває больовий напад?
7. Що ще Вас турбує?
8. Які ліки Ви приймаєте?

Завдання 14. *Зверніть увагу на вирази пацієнта і лікаря. Pay attention to the expressions of the patient and the doctor.*

Пацієнт

Лікар

У мене болить серце.

Пацієнт відчуває біль у ділянці серця.
У пацієнта за грудиною біль.

У мене серце стискає.

У хворого стискаючий біль у ділянці серця.
У хворого біль у ділянці серця стискаючого характеру.

У мене на серце давить.

У хворого давлючий біль у ділянці серця.
У хворого біль у ділянці серця давлючого характеру.

У мене коле серце.

У пацієнта колючий біль у ділянці серця.
У пацієнта біль у ділянці серця колючого характеру.

Біль з'являється, коли я йду швидко чи піднімаюсь сходами.

У пацієнта біль з'являється під час фізичного навантаження.

Завдання 15. *Прочитайте запитання лікаря і відповіді пацієнта. Зверніть увагу на інтонацію. Read the dialogue. Pay attention to intonation.*

Л. – У надчеревній ділянці бувають болі?

П. – Так, бувають. / Ні, не бувають.

Л. – Напади болю під час сну бувають?

П. – Так, бувають. / Ні, не бувають.

Л. – Болі припиняються після приймання ліків?

П. – Так, припиняються. / Ні, не припиняються.

Л. – Болі супроводжуються відчуттям страху смерті?

П. – Так, супроводжуються. / Ні, не супроводжуються.

Л. – Болі віддають у ліву половину тіла?

П. – Так, віддають. / Ні, не віддають.

Завдання 16. *Прочитайте запитання лікаря. Дайте короткі стверджувальні і заперечні відповіді. Read the doctor's question. Give short affirmative and negative answers.*

– Болі у ділянці серця у Вас бувають? – Так, бувають./Ні, не бувають.

– Болі у ділянці серця Ви відчуваєте?

– Біль іррадіює (віддає) куди-небудь?

– Після приймання валідолу болі припиняються?

– Напади болю у Вас повторюються?

– Після приймання ліків напади болю поновлюються?

- Ліки знімають напад болю?
- Відчуття страху смерті у Вас буває?
- Біль локалізується в лівій половині тіла?
- Біль супроводжується тахікардією?
- Біль починається після фізичного навантаження?
- Біль повторюється протягом доби?

Завдання 17. Прочитайте запитання лікаря і дайте короткі відповіді на них. Read the doctor's questions and give short answers to them.

Л. – Що Вас турбує?

П. – ... .

Л. – Де саме Ви відчуваєте біль? Покажіть.

П. – ... .

Л. – Біль у ділянці серця віддає куди-небудь?

П. – ... .

Л. – Куди саме віддає біль: у руку, плече, нижню щелепу?

П. – ... .

Л. – У яку руку: ліву чи праву?

П. – ... .

Л. – Якого характеру болі: сильні чи слабкі, колючі чи ниючі?

П. – ... .

Л. – Болі постійні чи нападами?

П. – ... .

Л. – Скільки часу триває напад болю: декілька хвилин чи декілька годин?

П. – ... .

Л. – Які ще відчуття бувають під час нападу болю?

П. – ... .

Л. – А серцебиття, задишка Вас турбують?

П. – ... .

Л. – Коли виникає задишка: у стані спокою чи під час фізичного навантаження?

П. – ... .

Л. – Напади болю повторюються?

П. – ... .

Л. – Через який час поновлюється напад болю: через декілька хвилин чи декілька годин?

П. – ... .

Л. – Під час нападу болю приймаєте ліки?

П. – ... .

Л. – Які ліки знімають напад болю?

П. – ... .

Завдання 18. Прочитайте діалог. Замініть неповну форму відповіді повною. За поданим діалогом складіть історію хвороби пацієнта. Read the dialogue. Replace the incomplete answer form with the complete one. Compile the patient's medical history according to the given dialogue.

Л. – Що Вас турбує?

- П. – Біль за грудиною.
 Л. – А біль у ділянці серця буває?
 П. – Буває.
 Л. – Якого характеру болі у ділянці серця: постійні чи нападами?
 П. – Нападами.
 Л. – Якого характеру болі у ділянці серця: сильні чи слабкі, тривалі чи короточасні?
 П. – Сильні, але нетривалі.
 Л. – Скільки часу триває больовий напад: декілька хвилин чи декілька годин?
 П. – Хвилин п'ять.
 Л. – Якого характеру болі Ви відчуваєте: стискаючі, давлючі чи колючі?
 П. – Стискаючі, давлючі.
 Л. – А у надчеревній ділянці болі бувають?
 П. – Ні, не бувають.
 Л. – Біль віддає куди-небудь?
 П. – Так, у ліву руку.
 Л. – Куди ще іррадіює біль?
 П. – У зуби, шию, плече.
 Л. – Напади болю повторюються протягом доби?
 П. – Повторюються декілька разів.
 Л. – Скільки разів: 10, 20?
 П. – 10-15 разів.
 Л. – Коли виникає больовий напад: у стані спокою чи під час руху?
 П. – Частіше, коли рухаюсь.
 Л. – Ліки приймаєте під час нападів?
 П. – Таблетку валідолу або нітрогліцерину під язик.
 Л. – Допомагає?
 П. – Так, допомагає.

Завдання 19. *Прочитайте скарги хворого і запишіть ці скарги в його медичну карту. Read the patient's complaints and write these complaints in his medical record.*

1. – У мене болить за грудиною.
2. – У мене бувають болі у ділянці серця.
3. – Болі за грудиною і в серці нападами.
4. – Болі за грудиною і в серці сильні, але нетривалі.
5. – Напад болю триває декілька хвилин.
6. – Напад болю триває 5–10 хвилин, а потім проходить.
7. – Під час нападу на груди і на серце тисне.
8. – Біль віддає в ліву руку.
9. – А ще біль віддає в зуби, в шию і плече.
10. – Напади повторюються протягом доби декілька разів.
11. – Напади болю повторюються 10-15 разів.
12. – Напад болю з'являється частіше під час руху.
13. – Під час нападу приймаю валідол або нітрогліцерин під язик.
14. – Після приймання валідолу або нітрогліцерину під язик напад болю припиняється, біль зникає.

Порівняйте: Хворого турбують напади інтенсивних болів стискаючого характеру, які іррадіюють у ліву руку, плече, у ліву частину шиї. Болі виникають після фізичного навантаження, тривають декілька хвилин (від п'яти до десяти), проходять іноді самостійно після припинення фізичного навантаження, але частіше – після приймання валідолу або нітрогліцерину під язик. Напади болю супроводжуються появою загальної слабкості, серцебиттям, а під час інтенсивних болей – відчуттям страху смерті. Напади болю повторюються протягом доби до 10-15 разів.

Завдання 20. *Замість крапок напишіть необхідні за змістом відповіді або запитання. Instead of dots, write the answers or questions you need.*

1. – ...?
– У мене болить серце.
2. – ...?
– З лівого боку за грудиною.
3. – ...?
– Серце стискає і коле.
4. – На серце тисне?
– ... .
5. – Які ліки Ви приймаєте?
– ... .
6. – Що ще Вас турбує?
– ... .

Завдання 21. *Поставте запитання так, щоб хворий міг вибрати варіант відповіді. Ask the question so that the patient can choose the answer.*

1. У якому місці у Вас болить серце (за грудиною, посередині грудей)?
2. У яку руку віддає біль (права рука, ліва рука)?
3. Який біль Ви відчуваєте (сильний біль, слабкий біль, постійний біль, біль нападами)?
4. Який у Вас біль (стискаючий біль, давлячий біль, колючий біль, стріляючий біль)?
5. Коли Ви відчуваєте болі у серці (хвилювання, фізичне навантаження, спокій)?
6. Коли бувають напади болю (вночі, уві сні, вдень)?
7. Як Ви спите (безсоння, міцно, часто прокидаюся)?
8. Який у Вас сон (глибокий, поверхневий, неспокійний)?

Завдання 22. *Прочитайте діалоги. Запам'ятайте їх. Read the dialogues. Remember them.*

- 1.**
Л. – На що Ви скаржитесь?
П. – У мене болить за грудиною.
Л. – Де саме? Покажіть.
П. – Ось тут, у цьому місці.
Л. – А куди віддає біль?
П. – У ліву половину тіла.

2.

Л. – Що Вас турбує?

П. – У мене болить серце.

Л. – Якого характеру болі у серці: стискаючі чи колючі?

П. – Стискаючі. На серце тисне.

Л. – Болі віддають куди-небудь?

П. – Ні, не віддають.

Л. – А коли з'являються болі у серці: у стані спокою чи під час руху?

П. – Завжди, коли у мене починає боліти потилиця. Можливо, у мене підвищується артеріальний тиск?

Л. – Ви вимірюєте артеріальний тиск?

П. – Так, у мене вдома є апарат для вимірювання тиску (тонометр). А іноді я ходжу в поліклініку. Поліклініка знаходиться поруч з будинком.

Л. – Поява болю в ділянці серця пов'язана з підвищенням артеріального тиску.

А у стані спокою у Вас бувають болі в ділянці серця?

П. – Бувають.

3.

Л. – Який у Вас сон: глибокий чи поверхневий?

П. – Сплю дуже погано: то ніяк не можу заснути, то тільки починаю засинати і відразу ж прокидаюся від сильного серцебиття.

4.

Л. – Задишка Вас турбує?

П. – Дуже часто.

Л. – Коли виникає задишка: у стані спокою чи під час фізичного навантаження?

П. – Найчастіше під час фізичного навантаження.

Л. – А напади задухи у Вас бувають?

П. – Бувають вночі, коли я лежу в ліжку.

Л. – Що Ви робите, щоб полегшити напад задухи?

П. – Сідаю і опускаю ноги з ліжка. Так легше дихати.

Л. – Підніміть, будь ласка, рукав. Я виміряю артеріальний тиск. Ну, звичайно, у Вас підвищений тиск: 170/100. Тому у Вас болить голова і з'явилися болі у серці.

Поточний контроль

Current control

Вправа 1. Прочитайте історію хвороби і складіть діалог лікаря з пацієнтом. *Read the medical history and make a dialogue between the doctor and the patient.*

У хворого сильні стискаючі болі у ділянці серця. Болі іррадіюють у ліву руку і плече. Болі виникають після фізичного навантаження, тривають кілька хвилин (від п'яти до десяти). Іноді болі проходять самостійно після закінчення фізичного навантаження, але частіше – після приймання валідолу під язик. Напади болю повторюються через 2-3 години. Під час

нападу болю виникає також загальна слабкість, серцебиття. Коли хворий відчуває сильні болі, він відчуває страх смерті. Напади болю повторюються за добу 10–15 разів.

Вправа 2. *Доповніть діалог запитаннями лікаря. Complete the dialogue with the doctor's questions.*

Л. – ...?

П. – Корнілова Ганна Іванівна.

Л. – ...?

П. – 50 років.

Л. – ...?

П. – Незаміжня.

Л. – ...?

П. – Ні, я не працюю.

Л. – ...?

П. – м. Суми, вул. Санаторна, буд. 20.

Л. – ...?

П. – У мене дуже болить серце.

Л. – ...?

П. – Ні, нападами.

Л. – ...?

П. – Хвилин 5.

Л. – ...?

П. – Так, я приймаю нітрогліцерин.

Л. – ...?

П. – Так, допомагає.

Л. – ...?

П. – Ще я скаржусь на слабкість і запаморочення.

Л. – ... ?

П. – Так, повторюється 3-4 рази на добу.

Л. – ...?

П. – Так, задишка мене турбує.

Л. – ... ?

П. – Задишка починається, коли я сплю або у спокої.

Л. – ... ?

П. – Я приймаю валідол під язик.

Л. – ... ?

П. – Артеріальний тиск у мене часто підвищується і дуже болить голова.

Л. – ... ?

П. – Ні, в моїй сім'ї ніхто не хворіє захворюваннями серця.

Л. – ... ?

П. – До лікаря я раніше не зверталася.

Вправа 3. *Розкрийте дужки. Open the brackets.*

1. Біль локалізується у (серце).

2. Біль іррадіює у (ліва рука).

3. Біль супроводжується (тахікардія).
4. Пацієнт скаржиться на (високий артеріальний тиск).
5. Біль віддає у (нижня щелепа).
6. Біль виникає під час (вдих і видих).
7. Хвора скаржиться на (задуха).

Частина 2 Part 2

Завдання 1. Прочитайте діалог лікаря з пацієнтом. Зробіть запис паспортних даних та скарг хворого в медичну карту. Порівняйте свій запис зі зразком. *Read the doctor's dialogue with the patient. Record the patient's passport data and complaints in the medical record. Compare your record with the sample.*

Л. – Як Ваше прізвище?

П. – Клименко.

Л. – Ім'я, по батькові?

П. – Микола Володимирович.

Л. – Скільки Вам повних років?

П. – 50 років.

Л. – Ваша професія?

П. – Інженер.

Л. – Ваше місце роботи?

П. – Завод «Хімпром».

Л. – Ваша домашня адреса?

П. – Місто Суми, проспект Шевченка, будинок №56, квартира №7.

Л. – Номер мобільного телефону?

П. – 0662211798.

Л. – Родичі у Сумах є?

П. – Так, брат.

Л. – Домашня адреса і номер мобільного телефону брата?

П. – Вулиця Охтирська, будинок №22, квартира №54. Номер телефону 0663398730.

Л. – Що Вас турбує?

П. – У мене болі в грудях і в серці.

Л. – Які болі Вас турбують: постійні чи періодичні, нападами?

П. – Періодичні, нападами.

Л. – Якого характеру болі: стискаючі, давлючі чи колючі?

П. – Серце і груди ніби стискає.

Л. – Біль віддає куди-небудь?

П. – Так, віддає в ліву руку, плече і під ліву лопатку.

Л. – Ви не помічали, коли починається напад болю: у стані спокою чи після фізичного навантаження?

П. – Коли рухаюся або хвилююся.

Л. – Скільки часу триває больовий напад: декілька хвилин чи декілька годин?

П. – Хвилини 2–3. Потім біль проходить.

Л. – Проходить самостійно чи після приймання ліків?

П. – Іноді самостійно, але частіше після приймання ліків.

Л. – Які ліки знімають напад болю?

П. – Валідол або нітрогліцерин. Кладу таблетку під язик – і напад припиняється.

Л. – Якими ще відчуттями супроводжується напад болю?

П. – Під час нападу я відчуваю сильну слабкість, починається сильне серцебиття. А іноді мені здається, що я вмираю, я відчуваю страх смерті.

Л. – Напади болю часто повторюються протягом доби?

П. – Разів 10-15.

Завдання 2. Зверніть увагу на наступні конструкції. Pay attention to the following constructions.

Конструкція 1	<ul style="list-style-type: none"> - Якого характеру у Вас біль? - У мене колючий біль.
----------------------	--

Стискаючий біль, ниючий біль, біль нападами, давлючий біль, періодичний біль, постійний біль.

Конструкція 2	<ul style="list-style-type: none"> - Скільки часу продовжується (триває) напад болю? - 5 хвилин.
----------------------	---

2 хвилини, близько 10 хвилин, 15 хвилин, пів години, годину, декілька годин, добу.

Конструкція 3	<ul style="list-style-type: none"> - Де локалізується біль? - У ділянці серця.
----------------------	---

Ділянка печінки, ділянка живота, ділянка шлунка, правий бік, лівий бік, потилиця, поперек, спина, ліва ключиця.

Конструкція 4	<ul style="list-style-type: none"> - Через який час повторюються напади болю? - Через годину.
----------------------	--

2 години, декілька годин, доба, день

Конструкція 5	<ul style="list-style-type: none"> - Через який час проходить біль? - Через півгодини.
----------------------	---

Година, дві години, 15 хвилин, 5 хвилин, декілька хвилин.

Конструкція 6	<ul style="list-style-type: none"> - Які ліки Ви приймали під час нападу болю? - Валідол під язик.
----------------------	---

Нітрогліцерин, анальгін, аспірин, панадол.

Конструкція 7	<ul style="list-style-type: none"> - Куди іррадіює біль? - У ліву руку.
----------------------	---

Шия, нижня щелепа, ліва ключиця, мочка вуха.

Завдання 3. *Напишіть слова у дужках у потрібному відмінку. Write the words in parentheses in the correct case.*

1. Хворий скаржиться на (стискаючий біль).
2. У хворого біль (давлючий характер).
3. Він відчуває (нюючий біль).
4. Вона відчуває (колючий біль).
5. Біль локалізується в (ділянка серця).
6. Біль віддає у(в) (ліва половина тіла).
7. Біль іррадіює у(в)(шия, зуби).
8. Напад повторюється через (2 години).
9. Нітрогліцерин знімає (напад болю).

Завдання 4. *Доповніть фрази своїми прикладами. Complete the phrases with your examples.*

1. Відчувати (що?) + в.4.
2. Локалізуватися, відчувати (де?) + в.6.
3. Віддавати, іррадіювати (куди?) + в.4.
4. Виникати, з'являтися (коли?).
5. З'являтися, виникати, повторюватися (через який час?).
6. Приймати (що?) + в.4.
7. Супроводжуватися (чим?) + в.5.
8. Скаржитися (на що?) + в.5.

Завдання 5. *Доповніть конструкції своїми прикладами. Complete the constructions with your examples.*

Конструкція 1	<ul style="list-style-type: none"> - Чим (в. 5) супроводжується біль? - Біль супроводжується страхом смерті.
----------------------	--

Висока температура, слабкість, нездужання, задишка, кашель, відчуття страху смерті, серцебиття.

Конструкція 2	<ul style="list-style-type: none"> - Які ще відчуття виникають під час нападу болю? - Серцебиття.
----------------------	---

Слабкість, страх смерті, задуха, задишка.

Завдання 6. *Прочитайте діалог лікаря з пацієнтом. Вивчіть його. Read the doctor's dialogue with the patient. Study it.*

- Л. – На що Ви скаржитесь?
- П. – У мене вже тиждень болить серце і паморочиться голова.
- Л. – Де саме болить серце? Покажіть.
- П. – Ось тут, за грудиною.
- Л. – Якого характеру болі: стискаючі, давлючі чи колючі?
- П. – Дуже тисне на серце.
- Л. – Болі постійні чи нападами?
- П. – Нападами.
- Л. – Сильні чи слабкі?
- П. – Сильні.
- Л. – Запаморочення у вас одночасно з болями в серці?
- П. – Так.
- Л. – А артеріальний тиск у цей час підвищувався? Ви не міряли тиск?
- П. – Підвищувався. Я вимірював тиск у поліклініці.
- Л. – Який був тиск?
- П. – Сто сімдесят на сто десять.
- Л. – Болі в ділянці серця супроводжуються серцебиттям?
- П. – Так, іноді серце починає сильно битися і як би завмирає.
- Л. – Які ще відчуття у Вас виникають? Шум у вухах турбує?
- П. – Буває досить часто.
- Л. – У якому вусі шумить частіше: у лівому чи правому?
- П. – Найчастіше в лівому.
- Л. – А мерехтіння в очах буває?
- П. – Так, коли сильно болить потилиця або голова, перед очима літають якісь мушки. А іноді починаю погано бачити.
- Л. – А напади задухи турбують?
- П. – Так, особливо вночі, під час сну.
- Л. – Що Ви робите, щоб полегшити свій стан?
- П. – Сідаю і опускаю ноги на підлогу. Стає легше дихати.
- Л. – Вдень задишка буває?
- П. – Буває.
- Л. – Коли буває задишка: у стані спокою чи під час фізичного навантаження?
- П. – Коли швидко йду, несу важку сумку або піднімаюсь сходами.
- Л. – Як Ви спите: засинаєте самостійно чи зі снодійним?
- П. – Сплю погано: часто прокидаюся або не сплю зовсім. Доводиться приймати снодійне.

Завдання 7. *Доповніть діалоги запитаннями уточнюючого характеру, використовуючи слова **same, a, чи, покажіть**. Complete the dialogues with clarifying questions, using the words **just, or, show**.*

- 1.
- Л. – Задишка Вас турбує?
- П. – Турбує.
- Л. – ...?
- П. – Найчастіше вночі, коли лежу в ліжку.
- Л. – ...?

П. – Вдень буває під час ходьби.
Л. – ...?
П. – Ні, не буває. Тільки під час руху.

2.

Л. – Головні болі Вас турбують?
П. – Турбують.
Л. – ...?
П. – Досить тривалі.
Л. – ...?
П. – Ні, не постійні. Нападами.
Л. – ...?
П. – Найчастіше сильні болі. І несподівано червоніє обличчя і стає дуже жарко.
Л. – ...?
П. – Стискаючі.

Завдання 8. Прочитайте діалог. Read the dialogue.

Л. – Що Вас турбує?
П. – Біль за грудиною.
Л. – А біль у ділянці серця буває?
П. – Буває.
Л. – Якого характеру болі в ділянці серця: сильні чи слабкі, постійні чи нападами?
П. – Сильні, нападами.
Л. – Скільки часу триває больовий напад? Декілька хвилин чи декілька годин?
П. – Хвилини три-чотири.
Л. – Якого характеру болі Ви відчуваєте: стискаючі, ниючі, давлючі чи колючі?
П. – Стискаючі.
Л. – Біль віддає куди-небудь?
П. – Так, у ліву руку.
Л. – Куди ще іррадіює біль?
П. – У зуби, шию, ліве плече.
Л. – Напади болю повторюються протягом доби?
П. – Повторюються декілька разів.
Л. – Скільки разів: 5, 10?
П. – Разів 10-15.
Л. – Коли з'являється больовий напад: у стані спокою чи під час руху?
П. – Найчастіше, коли рухаюсь.
Л. – Ліки приймаєте під час нападу?
П. – Таблетку валідолу під язик або нітрогліцерин.
Л. – Допомагає?
П. – Так, знімає біль.

Завдання 9. Прочитайте запитання. Дайте відповіді на них. Read the questions. Answer them.

1.

– У надчеревній ділянці бувають болі?

- Болі супроводжуються страхом смерті чи серцебиттям?
- Задишка буває при фізичних навантаженнях?
- Болі віддають у ліву половину тіла?
- Задишка буває під час сну і відпочинку?
- Які ліки знімають напад болю?
- Під час нападу приймаєте якісь ліки?

2.

- Болі в ділянці серця у Вас бувають?
- Болі в ділянці серця Ви відчуваєте?
- Біль іррадіює (віддає) куди-небудь?
- Після прийому валідолу болі тривають?
- Напади болю у Вас повторюються?
- Ліки больовий напад знімають?
- Почуття страху смерті буває?

Завдання 10. *Напишіть слова в дужках у потрібному відмінку. Write the words in parentheses in the correct case.*

1. Задишка буває у стані (спокій).
2. Задишка виникає під час (фізичні напруження).
3. Задишка буває під час (сон і відпочинок).
4. Болі супроводжуються (задуха).
5. Хворий приймає валідол під час (напад).
6. Біль віддає у (рука, плече, нижня щелепа).
7. Болі тривають після (прийом валідолу).
8. Біль іррадіює у (ліва половина тіла).

Завдання 11. *Напишіть відповіді на запитання. Write the answers to the questions.*

Л. – На що Ви скаржитесь?

П. – ... .

Л. – Які болі Ви відчуваєте: сильні чи слабкі, давлючі, ниючі, стискаючі чи колючі?

П. – ... .

Л. – Де локалізується біль?

П. – ... .

Л. – Куди віддає біль: у ліву чи праву половину тіла?

П. – ... .

Л. – Коли виникає напад болю: у стані спокою або під час фізичного навантаження?

П. – ... .

Л. – Скільки часу триває больовий напад: декілька хвилин або декілька годин?

П. – ... .

Л. – Які ще відчуття виникають під час нападу болю?

П. – ... .

Л. – Через скільки часу повторюється напад болю: через декілька хвилин або декілька годин?

П. – ... .

- Л. – Задишка буває?
П. – ... .
Л. – Задишка виникає у стані спокою чи під час фізичних навантажень?
П. – ... .
Л. – Задишка буває під час сну чи відпочинку?
П. – ... .
Л. – Які ліки знімають больовий напад?
П. – ... .
Л. – Який у вас сон: спокійний чи неспокійний?
П. – ... .
Л. – Який у Вас апетит: гарний чи поганий?
П. – ... .

Завдання 12. *Прочитайте текст. Read the text.*

Захворювання серцево-судинної системи

Скаргами хворих при захворюванні серцево-судинної системи є задишка, серцебиття, болі в ділянці серця. Спочатку задишка з'являється тільки під час руху, під час фізичних навантажень, під час швидкої ходьби, під час піднімання сходами. Потім задишка з'являється у стані спокою. Задишка, яка починається раптово, нападом задухи, називається астмою.

Серцебиття – це відчуття скорочення серця. Почастішання серцевих скорочень називається тахікардією.

Болі локалізуються в ділянці серця, за грудиною та можуть віддавати у ліву руку, ліву лопатку, ліве плече, іноді в нижню щелепу. Болі бувають стискаючого та колючого характеру. Напади з'являються раптово і швидко припиняються (зазвичай вони тривають 3-5 хвилин, іноді 15 хвилин). Болі часто супроводжуються страхом смерті. Протягом доби буває 50 і більше больових нападів.

Одним із симптомів захворювань серця є ціаноз (синюшність). Спочатку з'являється ціаноз крил носа, потім розвивається ціаноз обличчя, кінцівок і тулуба.

Симптомами захворювань серцево-судинної системи іноді є кашель і кровохаркання.

Дайте відповіді на запитання. Answer the questions.

1. Які скарги хворих на серцево-судинні захворювання?
2. Коли виникає задишка?
3. Що таке серцева астма?
4. Що таке серцебиття?
5. Що таке тахікардія?
6. Де локалізуються болі?
7. Якого характеру бувають болі?
8. Куди іррадіюють болі?
9. Як виникають болі?
10. Яким чином припиняються болі?
11. Чим супроводжуються болі?

12. Скільки больових нападів буває протягом доби?
13. Які ще скарги можуть бути симптомами захворювання серця?
14. Що таке ціаноз?
15. Який ціаноз розвивається спочатку?

Підсумковий тематичний контроль

Final thematic control

Вправа 1. *Складіть діалог лікаря з хворим на підставі таких скарг. Make a dialogue between the doctor and the patient based on such complaints.*

1. Скарги на сильні болі в ділянці серця стискаючого характеру.
2. Болі починаються за грудиною, потім іррадіюють у ліву руку.
3. Серцеві болі мають частіше характер нападу і супроводжуються запамороченням.
4. Біль у ділянці серця полегшується після приймання медикаментів, що знижують артеріальний тиск.
5. Хворий відчуває сильну слабкість.
6. При фізичних навантаженнях з'являється задишка.

Вправа 2. *Доповніть діалог відповідями пацієнта. Complete the dialogue with the patient's answers.*

Л. – На що Ви скаржитесь?

П. – .... .

Л. – Які болі Вас турбують: стискаючі чи давлячі, сильні чи слабкі?

П. – ... .

Л. – Біль іррадіює куди-небудь?

П. – ... .

Л. – Коли виникає біль: у стані спокою чи при фізичному навантаженні?

П. – ... .

Л. – Біль постійний чи нападopodobний?

П. – ... .

Л. – Скільки часу триває напад болю?

П. – ... .

Л. – Напад болю повторюється протягом доби? Скільки разів?

П. – ... .

Л. – Що ще Вас турбує?

П. – ... .

Л. – Ви приймаєте які-небудь ліки?

П. – ... .

Вправа 3. *На що скаржиться пацієнт, якщо він говорить: ... . What does the patient complain about if he says: ... .*

1. У мене дуже сильно болить серце.

2. У мене запаморочення.
3. Я відчуваю тахікардію.
4. У мене коле у серці.
5. У мене слабкість.
6. Я відчуваю стискаючий біль у серці.

Вправа 4. *Поставте слова в дужках у потрібному відмінку. . Put the words in brackets in the correct case.*

1. Пацієнт скаржиться на (давлячий біль).
2. Біль локалізується за (грудина).
3. Біль іррадіює у (ліва рука).
4. Біль віддає у (шия).
5. Біль супроводжується (слабкість).

Вправа 5. *Прочитайте історію хвороби і складіть діалог лікаря з пацієнтом. Read the medical history and make a dialogue between the doctor and the patient.*

Хвора скаржиться на слабкі, але постійні болі за грудиною. Вона відчуває давлячі та ниючі болі. Вони тривають довго, 3-4 години. Болі не локалізуються, вони постійно іррадіюють у ліву лопатку та шию. Напади болю повторюються кожного дня декілька разів, коли підвищується артеріальний тиск. Часто хвора під час нападу болю відчуває запаморочення. Спочатку болі виникали тільки під час фізичного навантаження. Тепер болі іноді з'являються у стані спокою. Допомагає нітрогліцерин. Я приймаю нітрогліцерин під язик.

ЗАХВОРЮВАННЯ СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ СИСТЕМИ

DISEASES OF THE CARDIOVASCULAR SYSTEM

СЛОВНИК

Астма (задуха)	Asthma (asphyxia)
Безсоння	Insomnia
Битися (серце б'ється)	Beat (heart beats)
Бік	Half
Біль	Pain
Блідість	Pallor (paleness)
Блювання	Vomit
Брадикардія	Bradycardia
Важкий	Heavy
Важко	Hard
Відчуття	Feeling
Втрата	Loss
Втрачати	To lose
Глибокий	Deep

Груди	Chest
Груднина	Sternum
Гудіння	Buzz
Гудіти	To buzz
Декілька годин	Some hours
Декілька хвилин	Some minutes
Дихання	Breath
Дихати	To breathe
Ділянка	Region
Емоційний	Emotional
Задишка	Dyspnea
Задуха (астма)	Asphyxia (asthma)
Занадто	Very, very much
Запаморочення	Dizziness
Зусилля	Effort
Інтенсивний	Intense
Кардіолог	Cardiologist
Кашель	Cough
Кінцівка	Limb
Кров	Blood
Кровохаркання	Hemoptysis
Легко	Easy
Ліжко	Bed
Ліки	Drugs
Мерехтіння	Flicker, blink
Мерехтіти	To flicker, to blink
Млявість	Weakness
Навантаження	Exercise
Напад	Attack
Напруження	Stress
Неспокійний	Restless
Нестача	Lack
Нудота	Nausea
Пекти	To burn
Пекучий	Burning
Підвищений	Increase
Підвищення	Increased
Підйом	Climb
Підніматися	To increase
Піт	Sweat
Пітливість	Sweating
Поверхневий	Superficial
Повітря	Tasteless

Потім	Later, then, after
Потіти (покриватися піотом)	To sweat (to be covered in sweat)
Почастішання	Increased, more often
Прискорений	Accelerate
Прискорення	Accelerated
Раптово	Suddenly
Рух	Movement
Свідомість	Consciousness
Серце	Heart
Серцебиття	Heartbeat
Серцевий	Cardiac
Симптом	Symptom
Синюшність (ціаноз)	Cyanosis
Система	System
Скорочення	Contraction, heart contractions
Слабкість	Weakness
Смерть	Death
Сон	Sleep (dream)
Сонливість	Drowsiness
Спокій	Rest
Спокійний	Peaceful
Спочатку	First
Стискання	Compress
Стискати	To compress
Стомлення	Fatigue
Стомлюватися (утомлюватися)	To get tired
Страх	Fear
Стукати	Knock/tap
Судина (кровоносна судина)	Vessel (a blood vessel)
Судинний	Vascular
Сходи	Stairs
Тахікардія	Tachycardia
Температура	Temperature
Хвилювання	Worry
Хвилюватися	To worry, become panic-stricken
Ціаноз (синюшність)	Cyanosis
Чутливість	Sensitivity
Швидко	Fast
Шум	Noise
Шумить	Noisy

УРОК 5

Тема. ЗАХВОРЮВАННЯ ДИХАЛЬНОЇ СИСТЕМИ DISEASES OF THE RESPIRATORY SYSTEM

Частина 1

Part 1

Завдання 1. Прочитайте іменники. Перекладіть нові слова. Read nouns. Translate new words.

Нежить, озноб, кашель, напад, нездужання, застуда, слабкість, мокротиння, піт, потіння, задишка, задуха, підйом, згусток, домішка, кров, кровохаркання, плювок, вдих, видих, дихання, рот, горло, біль, бронх, легеня, сон, безсоння, рух, напруга, навантаження, ходьба, гній, ранок, день, вечір, ніч.

Завдання 2. Розподіліть іменники завдання 1 за родами. Divide the nouns of task 1 by gender.

Чоловічий рід (він)	Жіночий рід (вона)	Середній рід (воно)

Завдання 3. Прочитайте, повторіть і запам'ятайте подані слова і словосполучення. Знайдіть і випишіть словосполучення «прикметник + іменник». Read, repeat and memorize the given words and phrases. Find and write the phrase "adjective + noun".

Бік, лівий бік, правий бік, бронх, вдих, видих, глибокий вдих, глибокий видих, дихання, дихальна система, поверхневе дихання, хрип, сильні хрипи, слабкість, загальна слабкість, сильна слабкість, нежить, сильний нежить, кашель, сильний кашель, постійний кашель, періодичний кашель, біль, болісний кашель, напад кашлю, кашель нападами, біль у горлі, хвилювання, плювок, мокротиння, рідке мокротиння, гнійне мокротиння, рот, температура, грудна клітка, грудина, рух, навантаження, день, вечір, ніч, доба,

дим, куріння, кровохаркання, кров, легеня, ліва легеня, права легеня, сходи, підйом сходами, огляд, нездужання, задишка, задишка під час фізичного навантаження, спокій, задишка у спокої, озноб, піт, потіння, задуха, шкода, рентгенівський знімок = рентген.

Завдання 4. Прочитайте, повторіть і запам'ятайте дієслова та словосполучення з дієсловами. Read, repeat and memorize verbs and verb phrases.

Відкашлювати, відкашлюватися, хворий відкашлюється, відкашлювати мокротиння, хворий відкашлює мокротиння, відкашлювати повним ротом, відкашлювати мокротиння повним ротом, відкашлювати мокротиння пльовком, виділяти, виділяти мокротиння, болить горло, відчувати слабкість, відчувати загальну слабкість, виділятися, мокротиння

виділяється, мокротиння виділяється під час сильного постійного кашлю, підніматися сходами, задихатися, задихатися під час підйому сходами.

Завдання 5. *Прочитайте діалог у парах. Read the dialogue in pairs.*

Л. – На що Ви скаржитесь?

П. – У мене сильний кашель та болить горло.

Л. – Під час кашлю виділяється мокротиння?

П. – Так, виділяється.

Л. – Мокротиння виділяється повним ротом чи пльовком?

П. – Пльовком.

Л. – У вас є нежить?

П. – Так, є.

Прочитайте і запам'ятайте конструкцію. Зверніть увагу на відмінок. Read and memorize the design. Pay attention to the case.

Конструкція 1	<ul style="list-style-type: none"> – На що Ви скаржитесь? – На сильний кашель (в.4). / У мене сильний кашель (в.1).
----------------------	--

Завдання 6. *Дайте відповідь на запитання «На що Ви скаржитесь?», використовуючи слова та словосполучення. Answer the question "На що Ви скаржитесь?". Using words and word combinations.*

Нежить, загальна слабкість, нездужання, задуха, потіння вночі, біль у ділянці серця, біль у скронях, біль у потилиці, висока температура, кровохаркання, задишка під час фізичного навантаження.

Прочитайте і запам'ятайте конструкцію. Зверніть увагу на відмінок. Read and memorize the design. Pay attention to the case.

Конструкція 2	<ul style="list-style-type: none"> – Що Вас турбує? – Сильний кашель (в.1). / У мене сильний кашель (в. 1).
----------------------	--

Завдання 7. *Дайте відповідь на запитання «Що Вас турбує?», використовуючи інформацію. Answer the question "Що Вас турбує?". Use the following information.*

Постійний кашель, біль у грудях, сильний нежить, загальна слабкість, нездужання, запаморочення, задишка під час фізичного навантаження, потіння, біль у ділянці серця, біль у скронях, біль у потилиці, висока температура, кровохаркання.

Зверніть увагу на пари антонімів. Перекладіть нові слова. Note the pairs of antonyms. Translate new words.

Сухий – вологий, з мокротинням; сильний – несильний, невеликий; постійний – періодичний, нападами; слизове – гнійне; рідке – в'язке; виділяється пльовком – виділяється повним ротом.

Прочитайте і запам'ятайте конструкцію. Зверніть увагу на відмінок. Read and memorize the design. Pay attention to the case.

Конструкція 3	<ul style="list-style-type: none"> – Якого характеру у Вас кашель? – У мене (який?) сухий кашель (в.1). / У мене вологий кашель (в.1). – У мене кашель з мокротинням (в.5).
----------------------	---

Завдання 7. *Дайте відповідь на питання за зразком. Використовуйте подану інформацію. Answer the questions according to the sample. Use the information provided.*

Зразок: – Якого характеру у Вас кашель? – У мене сухий кашель.
– Який у Вас кашель: сухий чи вологий? – У мене вологий кашель.

Кашель: сильний, несильний, постійний, періодичний, нападами, сухий, вологий, з мокротинням.

Прочитайте і запам'ятайте конструкцію. Зверніть увагу на відмінок. Read and memorize the design. Pay attention to the case.

Конструкція 4	<ul style="list-style-type: none"> – Яке у Вас мокротиння? – У мене слизове мокротиння (в.1).
----------------------	--

Завдання 8. *Дайте відповідь на питання за зразком. Використовуйте подану інформацію. Answer the questions according to the sample. Use the information provided.*

Зразок: – Яке у Вас мокротиння? – У мене рідке мокротиння.

Мокротиння: в'язке, слизове, гнійне, рідке, густе, червоне, зелене, жовто-зелене, з домішками гною, з домішками крові.

Прочитайте і запам'ятайте конструкцію. Зверніть увагу на відмінок. Read and memorize the design. Pay attention to the case.

Конструкція 5	<ul style="list-style-type: none"> – Як виділяється мокротиння: пльовком чи повним ротом (в.5)? – Мокротиння виділяється пльовком. / Мокротиння виділяється повним ротом (в.5).
----------------------	--

Завдання 9. *Дайте відповідь на питання, використовуючи інформацію в дужках. Answer the questions. Use the information in brackets.*

Зразок: – Яке мокротиння у хворого? (слизове з домішками крові) – У хворого слизове мокротиння з домішками крові.

– Під час нападу кашлю пацієнт відкашлює мокротиння? (густе пльовком) – Так, під час нападу кашлю пацієнт відкашлює густе мокротиння пльовком.

1. Яке мокротиння у хворої? (слизове).
2. Яке мокротиння Ви відкашлюєте? (рідке).

3. Яке у нього мокротиння? (гнійне).
4. Яке мокротиння у пацієнта і як воно виділяється? (рідке повним ротом).
5. Яке мокротиння у хворого? (в'язке).
6. Під час нападу кашлю хворий відкашлює мокротиння? (слизове пльовком).
7. Яке мокротиння у пацієнтки? (рідке жовтуватого кольору).
8. У пацієнта виділяється мокротиння під час нападу кашлю? (густе з домішками гною).
9. Ви відкашлюєте мокротиння під час нападу кашлю? (слизове жовтуватого кольору).
10. Уранці хворий відкашлює мокротиння? (слизове з домішками крові).

Прочитайте і запам'ятайте конструкцію. Зверніть увагу на відмінок. Read and memorize the design. Pay attention to the case.

Конструкція 6	<ul style="list-style-type: none"> - Коли з'являється задишка? - Задишка з'являється під час вдиху (в. 2). - Задишка з'являється у спокої (в. 6).
----------------------	--

Завдання 10. *Запишіть слова в потрібному відмінку. Запам'ятайте ці словосполучення. Write the words in the correct case. Remember these word combinations.*

<p>Вдих – під час ...</p> <p>Видих – під час ...</p> <p>Глибоке дихання – під час ...</p> <p>Кашель – під час ...</p> <p>Фізичне навантаження – під час ...</p> <p>Фізичні навантаження – під час ...</p> <p>Хвилювання – під час ...</p> <p>Рух – під час ...</p> <p>Спокій – у ...</p>	
--	---

Завдання 11. *Дайте відповідь на запитання, використовуючи подану інформацію. Answer the questions. Use the following information.*

Зразок: – Коли у Вас з'являється задишка? – Задишка з'являється під час нападу кашлю.

Фізичне навантаження, спокій, вдих, видих, рух, хвилювання, підйом сходами, фізичне напруження, фізичні навантаження, фізичні напруження.

Завдання 12. *Напишіть слова та словосполучення, подані в дужках, у потрібному відмінку. Перед словами та словосполученнями вставте прийменники. Прочитайте речення. Write the words and word combinations in parentheses in the correct case. Insert prepositions before words and word combinations. Read the sentence.*

1. Задишка виникає (фізичні навантаження).
2. Напад кашлю виникає (фізична напруга).
3. У хворого задишка з'являється (спокій).
4. Задишка з'являється (вдих та видих)?
5. (Глибоке дихання) пацієнт відчуває біль в лівому боці.
6. Зазвичай у хворого з'являється задишка (рух).

7. (Хвилювання) виникає задишка?
8. Задуха виникає (напад кашлю).

Завдання 13. *Знайдіть і запишіть пари антонімів. Find and write down pairs of antonyms.*

Вдих, спокій, виділятися повним ротом, фізичне навантаження, сухий, видих, вологий, видихнути, виділятися пльовком, вдихнути.

Завдання 14. *Дайте позитивну та негативну відповіді на запитання. Запишіть обидві відповіді, використовуючи антоніми. Give positive and negative answers to the questions. Write both answers using antonyms.*

Зразок: – Мокротиння виділяється повним ротом? → Так, мокротиння виділяється повним ротом. / Ні, мокротиння виділяється пльовком.

1. У нього сухий кашель?
2. Задишка з'являється під час руху?
2. У неї вологий кашель?
3. Ви відчуваєте біль, коли видихаєте?
5. У пацієтки кашель з мокротинням?
6. Задуха з'являється під час фізичних навантажень?
7. Задишка виникає у спокої?

Завдання 15. *Розкрийте дужки і напишіть слова, подані в дужках, у потрібному відмінку. Open the brackets and write the words in parentheses in the correct case.*

1. Він скаржиться на біль у (ділянка серця, ділянка грудини, ділянка лопатки).
2. Він відчуває біль у (ділянка потилиці), (скроні, горло).
3. У (я і він) болить під (лопатки, ребра).
4. Пацієнт відчуває біль у (груди) під час (напад кашлю).
5. Біль віддає у (права половина тіла), (ліва рука, права скроня).
6. Біль іррадіює у (потилиця, права половина голови, ліва скроня).
7. Хворий відкашлює (слизове мокротиння, гнійне мокротиння пльовком).
8. Задуха виникає під час (фізичне навантаження, рух).
9. Задишка з'являється у (спокій).
10. Мокротиння виділяється (пльовок).
11. У (вона) мокротиння виділяється (повний рот).

Прочитайте і запам'ятайте конструкцію. Зверніть увагу на відмінок. Read and memorize the design. Pay attention to the case.

Конструкція 6	<ul style="list-style-type: none"> - Який у Вас сон? - Який у Вас сон: спокійний чи неспокійний? - У мене спокійний сон (в.1). // Спокійний. - У мене безсоння (в. 1).
----------------------	--

Завдання 16. Прочитайте словосполучення, що характеризують сон. Перекладіть нові слова. Зверніть увагу на антоніми. Read the phrases that describe the dream. Translate new words. Pay attention to the antonyms.

Сон, глибокий сон, поверхневий сон, спокійний сон, неспокійний сон, безсоння.

Завдання 17. Прочитайте запитання. Дайте дві відповіді на кожне запитання. Запишіть обидві відповіді. Read the questions. Give two answers to each question. Write both answers.

Зразок: – Який у Вас кашель: сильний чи несильний? → У мене сильний кашель. / У мене несильний кашель.

1. Який у Вас кашель: сухий чи вологий?
2. Який у пацієнта кашель: постійний чи нападами?
3. Яке мокротиння Ви відкашлюєте: рідке чи в'язке?
4. Яке у Вас мокротиння: слизове чи гнійне?
5. У пацієнтки мокротиння виділяється повним ротом чи плювком?
7. Ви відчуваєте біль, коли вдихаєте повітря чи коли

видихаєте?

9. Коли з'являється задишка: під час фізичного навантаження чи у спокої?

10. Коли Ви відчуваєте біль: під час вдиху чи під час видиху?

11. Який у вас сон: спокійний чи неспокійний?

12. У хворого сон глибокий чи поверхневий?

Завдання 18. Прочитайте діалог у парах. Read the dialogue in pairs.

Л. – На що Ви скаржитесь?

П. – У мене кашель.

Л. – Який у Вас кашель: сильний чи слабкий, несильний?

П. – Сильний.

Л. – Кашель постійний чи періодичний, нападами.

П. – Нападами.

Л. – Коли у Вас буває кашель: вранці, вдень, ввечері, вночі?

П. – Найчастіше вранці та ввечері.

Л. – Який у Вас кашель: сухий чи з мокротинням?

П. – З мокротинням.

Л. – Яке мокротиння Ви відкашлюєте: рідке чи в'язке?

П. – В'язке.

Л. – Яке у Вас мокротиння: слизове чи гнійне?

П. – Гнійне.

Л. – Скільки мокротиння Ви відкашлюєте за день?

П. – Мало.

Л. – Ви відкашлюєте мокротиння повним ротом чи плювком?

П. – Плювком.

Л. – На що ще Ви скаржитесь?

П. – У мене болить бік.

Л. – Де Ви відчуваєте біль: в лівому чи у правому боці?

П. – У правому боці.

Л. – У Вас задишка буває?

П. – Так.

Л. – Коли у Вас з'являється задишка: під час фізичного навантаження чи у спокої?

П. – Коли йду швидко чи підіймаюсь сходами.

Завдання 19.1 Прочитайте діалог завдання 18 ще раз, замінивши короткі репліки-відповіді пацієнта на повні відповіді. Використовуючи інформацію відповідей хворого, дайте відповіді на запитання. *Read the dialogue of task 18 again, replacing the patient's short responses with complete answers. Using the patient's answer information, answer the questions.*

1. На що скаржиться пацієнт?
2. Який кашель у хворого?
3. Коли найчастіше буває кашель?
4. Яке мокротиння відкашлює пацієнт?
5. Як виділяється мокротиння?
6. Скільки мокротиння відкашлює хворий?
7. На що ще скаржиться пацієнт?

Завдання 19.2 Використовуючи відповіді на запитання, розкажіть про скарги хворого. Запишіть скарги пацієнта. *Using the answers to the questions, tell about the patient's complaints. Write down the patient's complaints.*

Завдання 20. Прочитайте діалог у парах. *Read the dialogue in pairs.*

Л. – Добридень. Що Вас турбує?

П. – У мене висока температура і кашель.

Л. – Який у вас кашель: сильний чи несильний, постійний чи нападами?

П. – Сильний і постійний.

Л. – Кашель сухий чи вологий, з мокротинням?

П. – З мокротинням.

Л. – Яке мокротиння Ви відкашлюєте: рідке чи в'язке?

П. – В'язке.

Л. – Кровохаркання у Вас є?

П. – Ні, немає.

Л. – Яка у вас температура?

П. – 37,8 °C.

Л. – Скільки днів у Вас така температура?

П. – Три дні.

Л. – Ви приймали жарознижуючі ліки?

П. – Так, Аспірин.

Л. – На що ще Ви скаржитесья?

П. – У мене болить у грудях та у лівому боці. Мені важко дихати.

Л. – Коли Ви відчуваєте біль: під час вдиху, під час видиху, під час кашлю, під час глибокого дихання?

П. – Під час вдиху та кашлю.

Л. – У Вас буває задишка?

П. – Так.

Л. – Коли у Вас буває задишка: під час фізичного навантаження чи у спокої?

П. – Коли я піднімаюся сходами.

Л. – Які ознаки хвороби з'явилися спочатку?

П. – Спочатку з'явився біль у грудях.

Л. – А потім?

П. – А потім з'явився кашель та підвищилася температура.

Л. – Роздягніться до пояса. Я Вас огляну. У Вас хрипи у правому боці. Вам необхідно здати аналізи і зробити рентгенівський знімок.

Завдання 21.1 Прочитайте діалог завдання 20 ще раз, замінивши короткі репліки-відповіді пацієнта на повні відповіді. Використовуючи інформацію відповідей хворого, дайте відповіді на запитання. Read the dialogue of task 20 again, replacing the patient's short responses with complete answers. Using the patient's answer information, answer the questions.

1. На що скаржиться пацієнт?
2. Який кашель у хворого?
3. Яке мокротиння відкашлює пацієнт?
4. На що ще скаржиться хворий?

Завдання 21.2 Використовуючи відповіді на питання, розкажіть про скарги хворого. Запишіть скарги пацієнта. Using the answers to the questions, tell about the patient's complaints. Write down the patient's complaints.

Завдання 22. Відновіть діалог. Розкажіть про скарги хворого. Запишіть скарги пацієнта. Restore dialogue. Tell us about the patient's complaints. Write down the patient's complaints.

Л. – Добрий день. Сідайте. Скажіть, будь ласка, як Вас звати?

П. – ... .

Л. – Що Вас турбує?

П. – ... .

Л. – Який у Вас кашель: сухий чи вологий?

П. – ... .

Л. – Кашель сильний чи несильний?

П. – ... .

Л. – Кашель постійний чи нападами?

П. – ... .

Л. – Коли бувають напади кашлю: вранці, вдень, ввечері чи вночі?

П. – ... .

Л. – Яке мокротиння виділяється при кашлі: рідке чи в'язке?

П. – ... .

Л. – Яке у Вас мокротиння: слизове чи гнійне?

П. – ... .

Л. – Якого кольору мокротиння?

П. – ... .

Л. – Домішок крові в мокротинні не помічали? Кровохаркання у Вас не було?

- П. – ... .
- Л. – Яку кількість мокротиння Ви відкашлюєте за один раз?
- П. – ... .
- Л. – А скільки мокротиння виділяється за добу?
- П. – ... .
- Л. – Задишка Вас турбує?
- П. – ... .
- Л. – Коли саме буває задишка?
- П. – ... .
- Л. – Що ще Вас турбує?
- П. – ... .
- Л. – Де саме болить? Покажіть.
- П. – ... .
- Л. – Якого характеру біль: колючого, стискаючого, ниючого?
- П. – ... .
- Л. – Біль гострий чи тупий?
- П. – ... .
- Л. – Коли з'являються болі: під час кашлю, під час глибокого дихання чи під час руху?
- П. – ... .
- Л. – На що ще Ви скаржитесь?
- П. – ... .

Завдання 23. *Складіть діалог лікаря і пацієнта, якщо ви знаєте скарги хворих. Make a dialogue between the doctor and the patient, if you know the complaints of patients.*

1. Пацієнтка Ганна Гавриленко скаржиться на сильний періодичний кашель з мокротинням. Напади кашлю частіше бувають уранці і супроводжуються задухою. Пацієнтка відкашлює зелене в'язке мокротиння пльовком. Під час фізичного навантаження у пацієнтки з'являється задишка. Під час вдиху пацієнтка відчуває біль у лівому боці.
2. Пацієнт Іван Демченко скаржиться на періодичний сухий болісний кашель. Напади кашлю посилюються вранці, особливо після того, як пацієнт встає з ліжка. Напади кашлю супроводжуються задухою, запамороченням і болем у грудях. Також пацієнт скаржиться на біль у горлі та нежить. Під час фізичного навантаження у пацієнта бувають напади тахікардії.

Завдання 24. *Прочитайте запитання та дайте відповідь. Read the questions and answer them.*

1. Який у Вас кашель: сухий чи з мокротинням?
2. Коли частіше бувають напади кашлю: вранці, вдень, ввечері, вночі?
3. Мокротиння виділяється повним ротом чи плевком?
4. Яке мокротиння Ви відкашлюєте: рідке чи в'язке?
5. Скільки мокротиння Ви відкашлюєте протягом доби: багато чи мало?
6. Де Ви відчуваєте біль? Покажіть.
7. Ви відчуваєте біль під час кашлю, під час вдиху чи під час видиху?
8. Коли у Вас з'являється задишка: під час фізичного навантаження чи у спокої?

Завдання 25. Складіть діалог лікаря і пацієнта, використовуючи запитання завдання 24. Compose a doctor-patient dialogue using question of task 24.

Завдання 26. Прочитайте слова та словосполучення. Визначте рід іменників. Поставте подані слова та словосполучення в родовому відмінку. Напишіть словосполучення, використовуючи конструкцією: «*немає + чого (в.2)*» (виконуйте за зразком). Read words and phrases. Determine the genus of nouns. Put the given words and phrases in the genitive case. Write a phrase using the construction: "*немає + чого (case 2)*" (follow the example).

Зразок: Нежить – чоловічий рід (він); нежить – немає / не було / не буде (чого?) нежитю.

Кашель, слабкість, загальна слабкість, запаморочення, потіння, кашель з мокротинням, задишка, кровохаркання, висока температура, задуха, хрипи.

Прочитайте і запам'ятайте конструкцію. Read and memorize the design.

Конструкція 7	<ul style="list-style-type: none"> – У Вас буває кашель? – Так, буває. / Так, у мене буває кашель (в.1). – Ні, не буває. / Ні, у мене не буває кашлю (в. 2). – У Вас є задишка? – Так, є. / Так, у мене є задишка (в.1). – Ні, немає. / Ні, у мене немає задишки (в.2).
----------------------	---

Завдання 27. Дайте відповіді на питання «*У Вас буває ...?*», «*У Вас є ...?*» позитивно та негативно, використовуючи слова та словосполучення. Answer the questions "*У Вас буває ...?*", "*У Вас є ...?*" positively and negatively, using words and phrases.

Нежить, кашель, нездужання, слабкість, пітливість, задишка під час фізичних навантажень, задишка у спокою, кровохаркання, висока температура.

Поточний контроль

Current control

Вправа 1. *Перекладіть українською мовою слова та словосполучення. Введіть їх у речення. Translate words and phrases into Ukrainian. Enter them in the sentence.*

Cold, cough, malaise, weakness, chills, sputum, to cough, sweat, sweating, dyspnea, blood spitting, inspiration, expiration, to cough a sputum out, dry cough, cough with a sputum, constant cough, attacking cough, mucoid sputum, viscous sputum, to excrete by spitting, to have a dyspnea during physical loads, to have a dyspnea at rest, to have high temperature.

Вправа 2. *Слова, подані в дужках, напишіть в потрібному відмінку. Write the words in parentheses in the correct case.*

1. Задишка виникає під час (фізичні навантаження, рух, хвилювання).
2. Напади задухи з'являються у (спокій), під час (кашель, тахікардія, сон).
3. Під час (фізичне напруження) виникає напад (кашель) і напад (задуха).
4. У (пацієнт) під час (вдих і видих) з'являється біль у (груди та лівий бік).
5. Пацієнт скаржиться на (сильний постійний кашель), на (біль) у (груди) і на (задишка) під час (фізичне навантаження).
6. Пацієнтка скаржиться на (кровохаркання).
7. Хворий відчуває (біль) під (ліва лопатка) під час (кашель та вдих).
8. Пацієнт скаржиться на (головний біль) і (загальна слабкість).
9. Хворий відкашлює (гнійне мокротиння) (повний рот).

Вправа 3. *Відновіть діалог. Розкажіть про скарги пацієнта. Запишіть скарги хворого. Restore dialogue. Tell us about the patient's complaints. Write down the patient's complaints.*

Л. – Добрий день. Сідайте. Скажіть, будь ласка, прізвище, ім'я, ім'я по батькові.

П. – ... .

Л. – На що Ви скаржитесья?

П. – ... .

Л. – Кашель постійний чи нападами?

П. – ... .

Л. – Коли частіше буває кашель: вранці, вдень, ввечері чи вночі?

П. – ... .

Л. – Який у вас кашель: сухий чи вологий, з мокротинням?

П. – ... .

Л. – Яке мокротиння виділяється під час кашлю: рідке чи густе, в'язке?

П. – ... .

Л. – Домішки крові в мокротинні помічали?

П. – ... .

Л. – Яку кількість мокротиння Ви відкашлюєте за один раз: багато чи мало?

П. – ... .

Л. – Задишка у Вас буває?

П. – ... .

Л. – Коли саме буває задишка?

П. – ... .

Л. – Що ще Вас турбує?

П. – ... .

Л. – Де саме болить? Покажіть.

П. – ... .

Л. – Біль постійний чи періодичний?

П. – ... .

Л. – Коли посилюються напади болю: під час вдиху, під час видиху чи під час глибокого дихання?

П. – ... .

Л. – Якого характеру біль: гострий чи тупий?

П. – ... .

Л. – Пітливість буває?

П. – ... .

Л. – Які ознаки хвороби з'явилися спочатку?

П. – ... .

Л. – На що ще Ви скаржитеся?

П. – ... .

Вправа 4. *Складіть діалог лікаря та пацієнта, якщо ви знаєте скарги хворого. Make up a doctor-patient dialogue if you know the patient's complaints.*

Пацієнт Антон Петрович Петренко скаржиться на сильний вологий постійний кашель. У пацієнта виділяється рідке слизове мокротиння. Пацієнт відкашлює мокротиння повним ротом. Під час фізичних навантажень у пацієнта з'являється задишка. Також пацієнт скаржиться на біль у лівому боці під час глибокого дихання і під час кашлю.

Частина 2

Part 2

Завдання 1. *Прочитайте слова та словосполучення. Розподіліть ці слова та словосполучення у 5 стовпчиків. Read words and word combinations. Divide these words and phrases into 5 columns.*

Іменник	Прикметник	Прикметник + іменник	Дієслово	Дієслово + іменник

Куріння, паління, палити, курити, дим, сигарета, сигаретний, сигаретний дим, шкода, шкідливий, шкодити, звичка, шкідлива звичка, завдавати, завдавати шкоди, шкодити здоров'ю, виникати, виникнення, захворювання, сприяти, сприяти виникненню, дихальний, дихальна система.

Завдання 2. *Прочитайте речення. Чи згодні ви з інформацією, яку надано в реченнях? Read the sentence. Do you agree with the information provided in the sentences?*

Куріння – шкідлива звичка.

Шкідливим є не тільки паління, але й сигаретний дим.

Куріння шкодить здоров'ю.

Паління завдає шкоди здоров'ю.

Куріння може сприяти виникненню захворювань дихальної системи.

Завдання 3. *Прочитайте діалог. Розкажіть про скарги пацієнта. Запишіть скарги хворого. Read the dialogue. Tell us about the patient's complaints. Write down the patient's complaints.*

Л. – На що Ви скаржитесья?

П. – У мене сильний кашель.

Л. – Який у вас кашель: періодичний чи постійний?

П. – Постійний, але вранці бувають сильні напади.

Л. – Кашель сухий чи з мокротинням?

П. – С мокротинням.

Л. – Яке у Вас мокротиння: слизове чи гнійне?

П. – Гнійне. Часто мокротиння з кров'ю.

Л. – Ви курите?

П. – Так.

Л. – Давно курите?

П. – Років 15.

Л. – Скільки сигарет Ви викурюєте протягом дня?

П. – Приблизно пачку.

Л. – Коли Ви вперше помітили кров у мокротинні?

П. – Здається, місяць тому. Так, місяць тому я помітив згустки крові в мокротинні.

Л. – Якого кольору була кров: червоного, малинового, рожевого, темного?

П. – Темного кольору.

Л. – Задишка у Вас буває?

П. – Так, дуже часто.

Л. – Коли буває задишка: у спокої, під час руху, під час фізичного навантаження?

П. – Під час фізичного навантаження і коли підіймаюся сходами.

Л. – До якого поверху Ви можете дійти без задишки?

П. – Тільки до другого.

Л. – До лікаря раніше Ви зверталися? Обстеження проходили?

П. – Ні.

Л. – Я огляну Вас. Вам необхідно здати аналізи, зробити рентгенівський знімок і обов'язково кинути палити.

П. – Лікарю, я курю давно і мені важко відмовитися від цієї звички.

Л. – Доведеться. Паління шкодить Вашому здоров'ю і здоров'ю Ваших рідних.

Завдання 4. *Складіть діалог лікаря з хворим, використовуючи подану інформацію. Доведіть пацієнту, що йому треба кинути палити. Make a dialogue between the doctor and the patient, using the information provided. Prove to the patient that he needs to quit smoking.*

Хворого турбують напади сильного болісного кашлю. Кашель супроводжується виділенням в'язкого гнійного мокротиння жовтувато-зеленого кольору і болями у правому

боці. Болі посилюються під час глибокого дихання. Тиждень тому пацієнт помітив згустки крові у мокротинні. Три місяці тому у пацієнта з'явилася сильна задишка під час фізичного навантаження. Пацієнт палить протягом 9 років.

Завдання 5. Прочитайте та повторіть пари синонімів. *Read and repeat the pairs of synonyms.*

У нічний час – вночі; щоночі – ночами; у вечірній час – ввечері; щовечора – вечорами, в ранковий час – вранці; щоранку – вранці; в денний час – вдень; кожен день – щодня.

Завдання 6. Доповніть речення словами та словосполученнями завдання 5. *Complete the sentence with the words and phrases of task 5.*

1. У хворого напади кашлю посилюються ...
2. Напади задухи з'являються ...
3. Температура підвищується ...
4. У хворої задишка з'являється ...
5. Пацієнт скаржиться на слабкість ...
6. У хворого мокротиння виділяється ...
7. Пацієнтка приймає ліки ...
8. У хворої потовиділення посилюється ...
9. Напади болю зменшуються ...

Завдання 7. Прочитайте слова, що характеризують сон чи його відсутність. Зверніть увагу на антоніми. *Read the words that describe sleep or lack of it. Pay attention to the antonyms.*

Глибокий сон, поверхневий сон, спокійний сон, неспокійний сон, безсоння (інсомнія), сонливість (гіперсомнія).

Завдання 8. Дайте позитивні та негативні відповіді на запитання, використовуючи антоніми. Запишіть обидві відповіді. Виконуйте за зразком. *Give positive and negative answers to questions using antonyms. Write both answers. Follow the pattern.*

Зразок: У Вас глибокий сон? – Так, у мене глибокий сон. / Ні, у мене поверхневий сон.

1. У пацієнта спокійний сон?
2. Ви добре спите?
3. У пацієнтки поверхневий сон?
4. У Вас є відчуття постійної сонливості?

Завдання 9. Відновіть діалог. Розкажіть про скарги пацієнта. Запишіть скарги хворого. *Restore dialogue. Tell us about the patient's complaints. Write down the patient's complaints.*

Л. – Скажіть, будь ласка, що Вас турбує?

П. – ... .

Л. – Який у Вас кашель: сухий чи з мокротинням?

П. – ... .

Л. – Кашель постійний чи періодичний, нападами?

П. – ... .

Л. – Коли буває кашель: вранці, вдень, ввечері чи вночі?

П. – ... .

Л. – Яке мокротиння Ви відкашлюєте: рідке чи густе, в'язке?

П. – ... .

Л. – Якого кольору мокротиння: жовтуватого, жовто-зеленого, червоного чи прозоре, безбарвне?

П. – ... .

Л. – Домішок крові у мокротинні не помічали?

П. – ... .

Л. – Яку кількість мокротиння Ви відкашлюєте за один раз?

П. – ... .

Л. – А протягом доби?

П. – ... .

Л. – Задишка Вас турбує?

П. – ... .

Л. – Коли саме буває задишка?

П. – ... .

Л. – Що ще Вас турбує?

П. – ... .

Л. – Болить під лопатками? Де саме? Покажіть.

П. – ... .

Л. – Коли з'являються болі: під час кашлю, під час глибокого дихання чи під час руху?

П. – ... .

Л. – Коли з'явилися перші ознаки захворювання?

П. – ... .

Л. – Значить, Ви вважаєте себе хворим п'ять днів?

П. – ... .

Л. – А коли почалося останнє погіршення?

П. – ... .

Л. – Які ознаки хвороби з'явилися спочатку?

П. – ... .

Л. – А потім?

П. – ... .

Завдання 10. Прочитайте слова та словосполучення. Перекладіть незнайомі слова. Read words and word combinations. Translate unfamiliar words.

Діагноз, бронхіт, бронх, оболонка, слизовий, слизова оболонка, запалення, причина, симптом, умова, виникати, виникнення, потрапляти, потрапляння, захворіти, захворювання, організм, хвороботворний, вірус, бактерія, мікроорганізм, подразнювати, подразнення, дихальні шляхи, шкідливий, газ, токсичний, речовина, алерген, переохолодження, сприяти, викликати, відчуття, м'яз, форма, перебіг, зазвичай, підвищення, слабкість, нездужання, хрип.

Завдання 11. Прочитайте текст «Бронхіт: причини та симптоми». Дайте відповіді на запитання. Read the text "Bronchitis: causes and symptoms". Answer the questions.

Бронхіт: причини та симптоми

Бронхіт – це запалення слизової оболонки бронхів.

Існують різні причини виникнення бронхіту. Зазвичай бронхіт виникає після потрапляння в організм людини вірусів та бактерій. Також причинами бронхіту можуть стати подразнення дихальних шляхів шкідливими газами, токсичними речовинами, сигаретним димом, контакт з алергенами, постійне переохолодження.

Головні симптоми бронхіту – це кашель і підвищення температури. Кашель під час бронхіту періодичний, нападами. Напади кашлю можуть викликати больові відчуття у грудях, під лопатками.

Бронхіт має гостру та хронічну форми. При гострій формі бронхіту кашель спочатку сухий, потім стає вологим; виділяється слизове гнійне мокротиння зеленого або жовтого кольору, іноді з кров'ю.

Зазвичай гострий бронхіт супроводжується підвищенням температури до 38-39° С, нічним потінням, слабкістю, загальним нездужанням, головним болем, відсутністю апетиту. Також пацієнт скаржиться на утруднене дихання, задишку під час фізичного навантаження.

Хронічний бронхіт – це хронічне запальне захворювання бронхів. Хронічний бронхіт супроводжується постійним кашлем з виділенням мокротиння протягом 2-х і більше років.

Запитання:

1. Що таке бронхіт?
2. Які причини бронхіту Ви знаєте?
3. Які головні симптоми бронхіту?
4. Чим супроводжується бронхіт?
5. На які форми за перебігом поділяється бронхіт?
6. Які симптоми гострого бронхіту ви знаєте?
7. За яких умов лікар може поставити діагноз хронічний бронхіт?
8. Як ви думаєте, які відмінності мають гостра форма бронхіту та хронічна форма бронхіту?

Підсумковий тематичний контроль

Final thematic control

Вправа 1. *Виберіть і напишіть слова та словосполучення, які визначають характер кашлю, характер мокротиння, характер задишки та характер сну. Choose and write words and phrases that define the character of cough, the character of sputum, the character of shortness of breath and the character of sleep.*

Характер кашлю	Характер мокротиння	Характер задишки	Характер сну

Слова та словосполучення: сухий, спокійний, вологий, невеликий, сильний, болісний, постійний, періодичний, нападами, слизовий, гнійний, рідкий, густий, в'язкий, що виділяється повним ротом, неспокійний, що виділяється плевком, що виділяється рівномірно протягом дня, що виділяється тільки вранці, під час фізичного навантаження, у спокої, з утрудненим вдихом, глибокий, з утрудненим видихом, з утрудненим вдихом і видихом, поверхневий.

Вправа 2. *Відновіть діалог. Доведіть пацієнтові, що куріння шкодить його здоров'ю. Restore dialogue. Prove to the patient that smoking is harmful to his health.*

Л. – ...?

П. – У мене постійний сильний кашель.

Л. – ...?

П. – С мокротинням.

Л. – ...?

П. – Гнійне.

Л. – ...?

П. – Так, домішки крові помічав.

Л. – ...?

П. – Тиждень тому я помітив згустки крові в мокротинні.

Л. – ...?

П. – Так, курю.

Л. – ...?

П. – Пачку. Інколи півтори пачки.

Л. – ... ?

П. – Років 20.

Л. – ... ?

П. – Я курю давно і мені важко відмовитися від цієї звички.

Л. –... ?

П. – Добре, лікарю. Я спробую.

Вправа 3. *Складіть діалог лікаря та пацієнта, використовуючи подану інформацію. Make a dialogue between the doctor and the patient, using the information provided.*

1. Пацієнт Іван Петрович Мокренко скаржиться на сильний постійний кашель з виділенням гнійного мокротиння. Іван Петрович відкашлює мокротиння плевком. Тиждень тому пацієнт помітив у мокротинні згустки крові темного кольору. Пацієнт також скаржиться на задишку під час фізичних навантажень та у спокої. Пацієнт вважає себе хворим два тижні. Вчора у пацієнта з'явилися болі у грудях та під лопатками під час нападу кашлю. Раніше пацієнт до лікаря не звертався.

2. Пацієнтка Марія Іванівна Антипенко скаржиться на сильні напади кашлю зранку та колючий біль в лівому боці, який виникає під час нападів кашлю. Кашель супроводжується виділенням слизового мокротиння жовтуватого кольору. За один напад кашлю мокротиння виділяється близько чайної ложки. Також пацієнта скаржиться на напади задишки під час фізичного навантаження та на підвищення температури вечорами до 38°C.

3. Пацієнт Микола Олександрович Шевченко скаржиться на напади несильного вологого кашлю вночі та зранку. Під час кашлю виділяється мокротиння жовтого кольору. За один напад кашлю пацієнт відкашлює мало мокротиння, за добу – близько 100 грамів. Кашель триває більше 3 тижнів. Спочатку кашель був сухий; через 2 тижні від початку з'явилося мокротиння. Крові у мокротинні пацієнт не помічав. Також хворий скаржиться на біль під лопатками, який виникає під час кашлю, на задишку, яка виникає під час незначного фізичного навантаження, на нічну пітливість та на підвищення температури тіла зранку та ввечері до 37,5°C.

Вправа 4. *Використовуючи інформацію тексту «Бронхіт: причини та симптоми» (частина 2, завдання 11), складіть два діалоги: лікаря і пацієнта з гострою формою бронхіту та лікаря і пацієнта з хронічною формою бронхіту. Using the information in the text «Бронхіт: причини та симптоми» (part 2, task 11), make two dialogues: doctor and patient with acute bronchitis and doctor and patient with chronic bronchitis.*

**ЗАХВОРЮВАННЯ ДИХАЛЬНОЇ СИСТЕМИ
DISEASES OF THE RESPIRATORY SYSTEM**

СЛОВНИК

Безбарвний (-а,-е,-і)	Colorless
Безсоння	Insomnia
Бік	Side
Болісний (-а,-е,-і)	Excruciating
Будь-який	Anything
Вдих	Inhale
Вдихнути	To inhale
Вечір	Evening
Видих	Exhale
Видихнути	To exhale
Виділення	Exuding
Виділяти	To exude
Виділятися	To exude
Відкашлювати	Coughing
Відкашлюватися	To cough out
Вологий (-а,-е,-і)	Wet
Втомленість (ж. р.)	Tired
В'язкий (-а,-е,-і)	Viscous
Глибокий (-а,-е,-і)	Deep
Гній	Pus
Гнійний (-а,-е,-і)	Purulent
Горло	Throat
Груди	Chest
Грудна клітка	Chest, thorax
День (ч. р.)	Day
Дихання	Breath
Дихати	To breathe
Домішка	Impurity
Завдавати	To inflict, to cause
Завдавати шкоди	To inflict harm
Задихатися	To suffocate
Задишка (утруднене дихання)	Shortness of breath
Задуха (астма)	Asphyxia (asthma)
Закладений (-а,-е,-і)	Laid
Закладення	Laying
Запаморочення	Dizziness
Захворювання	Disease
Звичка	Habit
Згусток	Clot

Зовсім	Completely
Зусилля	Effort
Іржавий (-а,-е,-і)	Rusty
Кашель (ч. р.)	Cough
Кашляти	To cough
Ковтання	Swallow
Ковтати	To swallow
Колір	Color
Кров (ж. р.)	Blood
Кровохаркання	Hemoptysis
Курити	To smoke
Лопатка	Scapula
Млявість (ж. р.)	Apathy
Мокротиння	Sputum, phlegm
Муколітичний (-а,-е,-і)	Mucolytic
Навантаження	Load
Напруження	Tension
Нежить	Cold
Нездужання	Malaise
Несильний (-а,-е,-і)	Weak
Неспокійний (-а,-е,-і)	Restless
Ніс	Nose
Ніч (ж. р.)	Night
Огляд	Review
Озноб	Chills
Палити	To smoke
Паління	Smoking
Періодичний (-а,-е,-і)	Periodic
Підйом	Lift/Rise
Піднімання	Lifting
Підніматися (підійматися)	To rise
Піт	Sweat
Пітливість (ж. р.)	Sweating
Плювок	Spit
Поверхневий (-а,-е,-і)	Superficial
Повний (-а,-е,-і)	Full
Повний рот	Full mouth
Погіршення	Deterioration
Посилений (-а,-е,-і)	Intensified
Потіння	Sweating
Потовиділення	Sweating
Ранок	Morning
Ребро	Rib

Рентген (рентгенівський знімок)	X-Ray
Рідкий (-а,-е,-і)	Liquid
Рідке мокротиння	Liquid sputum
Рот	Mouth
Рух	Movement
Сигарета	Cigarette
Сигаретний (-а,-е,-і)	Cigarette
Сила	Force
Сильний (-а,-е,-і)	Strong
Слабкість (ж. р.)	Weakness
Слиз	Mucus
Слизовий (-а,-е,-і)	Mucous
Слизове мокротиння	Mucous sputum
Сльоза	Tear
Сльозотеча	Lacrimation
Сон	Sleep
Сонливість (ж. р.)	Sleepiness
Спати	To sleep
Спокій	Rest
Спокійний (-а,-е,-і)	Calm
Сприяти	Facilitate
Стомлюваність (ж. р.)	Fatigue
Сухий (-а,-е,-і)	Dry
Сходи	Stairs
Температура	Temperature
Хвилювання	Agitation
Хвилюватися	To worry
Ходьба	Walk
Хрип	Wheezing
Шкідливий (-а,-е,-і)	Harmful
Шкода	Harm
Шкодити	To harm
Ядуха (астма)	Asphyxia (asthma)
Який-небудь	Any

УРОК 6

Тема. ЗАХВОРЮВАННЯ ТРАВНОЇ СИСТЕМИ Topic. DISEASES OF THE DIGESTIVE SYSTEM

Частина 1 Part 1

Завдання 1. Прочитайте і повторіть слова і словосполучення. Усно визначте рід іменників.
Read and repeat words and phrases. Orally determine the gender of nouns.

Слабкість, блювання, нудота, запаморочення, судоми, печія, запор, пронос, сухість у роті, відрижка, болі в епігастральній ділянці, розлад шлунка, апетит, кишечник, шлунок, стравохід, страх смерті, обстеження, спрага, отруєння, легке отруєння, важке отруєння, натщесерце (натше), переїдання, недоїдання, тягучі болі, болі тягучого характеру, ріжучі болі, болі ріжучого характеру, ниючі болі, болі ниючого характеру, давлючі болі, болі давлючого характеру, біль в надчеревній (епігастральній) ділянці, їжа всухом'ятку, метеоризм, відчуття переповнення у надчеревній (епігастральній) ділянці, відчуття тяжкості в надчеревній (епігастральній) ділянці, випорожнення, регулярні випорожнення, нерегулярні випорожнення, стійкі випорожнення, нестійкі випорожнення, затримка випорожнення.

Завдання 2. Прочитайте слова, словосполучення і речення, що характеризують скарги хворого і симптоми його захворювання. *Read words, phrases and sentences that describe the patient's complaints and symptoms of his disease.*

Я отруївся. Отруєння. Легке отруєння. Важке отруєння. Мене нудить. Відчуття нудоти. Після їжі у мене часто буває блювання. Блювання після приймання їжі. У мене розлад шлунка. Розлад шлунка. У мене пронос. Рідке випорожнення. У мене запор. Затримка випорожнення. Нестійкі випорожнення. Часто переїдаю. Надмірне вживання їжі. Болить шлунок. Біль в епігастральній ділянці. Болить живіт. Болі по всьому животу. Ріже в шлунку. Ріжучий біль в надчеревній ділянці. Болі в надчеревній ділянці ріжучого характеру. Ріже в животі. Різь по всьому животу. Ние в шлунку. Ниючий біль в епігастральній ділянці. Біль в епігастральній ділянці ниючого характеру. Шлунок і живіт здуває, розпирає. Явище метеоризму. Болить верхня частина живота. Біль в надчеревній ділянці. Відчуваю тяжкість в шлунку. Відчуття переповнення (тяжкості) в надчеревній ділянці. Шлунок працює добре. Стійке випорожнення. Випорожнення регулярні. Мучить відрижка. Відрижка повітрям. Відрижка тухлим. Відрижка кислим. Відрижка їжею. Харчуюсь всухом'ятку. Їжа всухом'ятку. Їм нечасто і багато. Нерегулярне харчування і надмірне вживання їжі. Тягне в животі. Тягучий біль по всьому животу. Болі по всьому животу тягучого характеру. На шлунок давить. Давлючий біль в епігастральній ділянці. Болі в надчеревній ділянці давлючого характеру.

Завдання 3. Допишіть речення. Поставте слова у правій частині в потрібному відмінку.
Complete the sentence. Put the words on the right in the correct case.

Біль супроводжується блювання
(чим? в.5) ... нудота

печія
 висока температура
 слабкість
 запаморочення
 втрата свідомості
 судоми
 відрижка
 пронос
 запор

Завдання 4. Прочитайте слова. Розподіліть іменники за родами. Read the words. Divide nouns by gender.

Страх, печія, хворий, слабкість, біль, відчуття, блювання, відрижка, сон, ділянка, сухість, рот, хвора, апетит, пронос, запор, смерть, задишка, кашель, мокротиння, нудота, запаморочення, випорожнення, шлунок, кишечник, стравохід, відчуття, спрага, обстеження, аналіз.

Чоловічий рід	Жіночий рід	Середній рід

Завдання 5. Закінчіть речення, використовуючи інформацію в правій колонці. Complete the sentence using the information in the right column.

Пацієнт (що? в.5) ...	відчуває	тягнучий біль колючий біль стискаючий біль сильний біль
Хворий (де? в.6) в ...	відчуває біль	епігастральна ділянка ділянка живота ділянка серця ділянка потилиці
Біль (чим? в.5)...	супроводжується	страх смерті висока температура блювання нудота
Хворий (на що? в.4) на...	скаржиться	сухість у роті слабкість печія відрижка
Хвора (на що? в.4) на...	скаржиться	запор висока температура сильний біль гострий біль

Пацієнт (що? в.4) ...	відчуває	давлючий біль ниючий біль тягнучий біль ріжучий біль
Біль (куди? в.4) у ...	віддає	спина ліва половина тіла права половина спини ліва рука

Завдання 6. Прочитайте речення. Напишіть речення з антонімами до виділених слів. Read the sentence. Write a sentence with antonyms to the highlighted words.

1. Пацієнт відчуває *сильний* біль.
2. У пацієнта печія *після їжі*.
3. У хворої *запор*.
4. У пацієнта задишка *в спокої*.
6. У пацієнтки *постійна* печія.
7. У хворого біль *нападами*.
8. У пацієнта *спокійний* сон.
9. Біль віддає *в праву* половину тіла.

Завдання 7. Сформулюйте запитання лікаря для з'ясування симптомів захворювання. Ask your doctor questions to determine the symptoms of the disease.

Зразок: – У вас є відчуття нудоти?

Відчуття печії, відрижки, переповнення у надчеревній ділянці, тяжкості в епігастральній ділянці, болю в надчеревній ділянці.

Завдання 8. Сформулюйте за зразком запитання лікаря. Formulate a sample of the doctor's question.

Зразок:

- У Вас зараз є відчуття нудоти?
- У Вас буває відчуття нудоти?
- А блювання?

1. Печія, відрижка.
2. Відчуття переповнення в надчеревній ділянці, відчуття здуття живота.
3. Болі в надчеревній ділянці, в епігастрії (в епігастральній ділянці).
4. Відчуття сухості в роті, відчуття неприємного смаку в роті.
5. Нудота, блювання.

Завдання 9. Прочитайте запитання лікаря, виділяючи інтонаційно смислові центри. Read the doctor's questions, highlighting the intonation and semantic centers.

- Як довго Ви вже хворієте?
- Як довго тривають болі?
- Скільки часу Ви не відчуваєте болю?

- Через який час після приймання їжі зазвичай виникає біль?
- Через який час після приймання їжі виник біль сьогодні?
- Через який час після приймання їжі зазвичай з'являється біль в надчеревній ділянці?
- Через який час після приймання соди зазвичай проходить біль?
- Через який час після приймання соди пройшов біль вчора?
- Через який час після приймання соди зникають болі в надчеревній ділянці?
- Через який час зазвичай припиняється біль самостійно?
- Через який час поновлюються болі в надчеревній ділянці?

Завдання 10. *Сформулюйте запитання лікаря уточнюючого характеру так, щоб хворий міг вибрати варіант відповіді. Formulate the doctor's questions of a clarifying nature so that the patient can choose the answer.*

1. Л. – Яка відрижка у Вас буває: кисла чи тухла?
2. Л. – Чим у Вас буває відрижка: повітрям чи їжею?
3. Л. – Після якої їжі у Вас з'являються нудота і блювання: після жирної, смаженої, гострої, копченої, солоної чи після будь-якої їжі?
4. Л. – Які отруєння у Вас були: харчові чи хімічні?
5. Л. – Які у Вас випорожнення: регулярні чи нерегулярні?
6. Л. – Які у Вас випорожнення: стійкі чи нестійкі?
7. Л. – Коли виникає біль в надчеревній ділянці: через декілька хвилин чи через декілька годин після приймання їжі?

Завдання 11. *Прочитайте запитання лікаря уточнюючого характеру, дотримуючись інтонації. Read the doctor's questions of a clarifying nature, following the intonation.*

1. Л. – Якого характеру болі в надчеревній ділянці: тягнучі, ріжучі чи ниючі?
2. Л. – Як Ви харчуєтеся: регулярно чи нерегулярно?
3. Л. – Який у Вас апетит: гарний, поганий чи зовсім немає апетиту?
4. Л. – Яку їжу Ви не можете вживати: жирну, смажену, солону, копчену чи молочну?
5. Л. – Як довго тривають болі в надчеревній ділянці: декілька хвилин чи декілька годин?

Завдання 12. *Сформулюйте запитання лікаря в наведених ситуаціях. Ask your doctor questions in these situations.*

1. Лікар хоче запитати про наявність чи відсутність у хворого болю у надчеревній ділянці, нудоту і блювання, про відрижку і відчуття переповнення в епігастральній ділянці, відчуття здуття живота, відчуття тяжкості і стискання в надчеревній ділянці.
2. Лікаря цікавить характер болю, характер відрижки.
3. Лікар хоче знати точне місце локалізації болю.
4. Лікаря цікавить час виникнення больових відчуттів у надчеревній ділянці, їхня тривалість і повторюваність.
5. Лікаря цікавить режим харчування хворого і характер їжі.

Завдання 13. Прочитайте в особах діалог лікаря з пацієнтом. Запишіть відповіді хворого в повній формі. Read in person the doctor's dialogue with the patient. Record the patient's answers in full.

Л. – На що Ви скаржитесья?

П. – У мене дуже сильно болить шлунок.

Л. – Де саме болить? Покажіть.

П. – Ось тут, під грудьми.

Л. – Якого характеру болі: давлючі, ниючі чи ріжучі?

П. – У шлунку ниє.

Л. – Коли виникає біль: до приймання їжі, під час приймання чи після приймання їжі?

П. – Після їжі.

Л. – Через скільки часу після приймання їжі з'являються болі: через декілька хвилин чи декілька годин?

П. – Хвилин через 10-15.

Л. – Після якої їжі починається біль: після жирної, смаженої, гострої чи після будь-якої?

П. – Особливо після жирної їжі.

Л. – Як довго триває біль: хвилин 20-30 чи декілька годин?

П. – Хвилин 30.

Л. – Скільки разів на добу повторюється біль?

П. – Разів 3-4.

Завдання 14. Прочитайте відповіді пацієнта і запишіть його скарги в медичну картку. Read the patient's answers and write down his complaints in the medical card.

П. – У мене сильно болить шлунок.

П. – У шлунку ниє.

П. – Біль в шлунку починається після приймання їжі.

П. – Біль в шлунку з'являється через 10–20 хвилин після приймання їжі.

П. – Біль в шлунку починається після жирної і смаженої їжі.

П. – Біль в шлунку триває 20–30 хвилин.

П. – Біль в шлунку повторюється протягом доби кілька разів.

Завдання 15. Запишіть, на що скаржиться хворий. («Хворий скаржиться на ...»). Write down what the patient complains about. ("The patient complains of...").

1. Інтенсивні болі в надчеревній ділянці.

2. Болі в епігастральній ділянці ниючого характеру.

3. Біль в надчеревній ділянці, який виникає через 10-20 хвилин після приймання їжі.

4. Біль в надчеревній ділянці, який починається після приймання жирної і гострої їжі.

5. Біль в надчеревній ділянці, який триває 20-30хвилин

6. Біль в епігастральній ділянці, який повторюється протягом доби кілька разів.

Поточний контроль

Вправа 1. Розподіліть слова за родами. Divide the words according to gender.

Чоловічий рід (він)	Жіночий рід (вона)	Середній рід (він)

Слабкість, блювання, обличчя, нудота, кров, запаморочення, печія, запор, пронос, біль, сухість, відрижка, метеоризм, шлунок, ділянка, обстеження, спрага, отруєння, випорожнення, їжа.

Вправа 2. Напишіть закінчення прикметників. Write the endings of the adjectives.

Сильн... слабкість

Рідк... випорожнення

Червон... кров

Жирн... їжа

Постійн ... блювання

Епігастральн ... ділянка

Важк ... отруєння

Періодичн ... пронос

Постійн ... нудота

Сильн ... печія

Постійн... сухість

Вправа 3. Закінчіть речення, розкривши дужки. Complete the sentences by opening the parentheses.

1. Пацієнт відчуває (ниючий біль).
2. Пацієнт відчуває біль (де? В.6) в (шлунок).
3. Пацієнт відчуває біль (де? В.6) в (живіт).
4. Біль супроводжується (чим? В.5) (нудота).
5. Біль супроводжується (чим? В.5) (слабкість).
6. Пацієнт скаржиться (на що? В.4) на (відрижка).
7. Пацієнт скаржиться (на що? В.4) на (запаморочення).
8. Біль віддає (куди? В.4) в (пах).
9. Біль віддає (куди? В.4) в (спина).
10. Біль локалізується (де? В.6) в (епігастральна ділянка).

Вправа 4. Напишіть речення з антонімами. Write sentences with antonyms.

1. У хворого **запор**.
2. Пацієнт відчуває **слабкий біль**.
3. Біль віддає **в праву половину тіла**.
4. Біль виникає **після їжі**.
5. Після блювання **біль зникає**.

Вправа 5. *Напишіть запитання лікаря. Write the doctor's question.*

Л. – ....?

П. – У мене болить шлунок.

Л. – ..?

П. – Біль дуже сильний.

Л. – ... ?

П. – Біль почався три дні тому.

Л. – ... ?

П. – Біль починається після їжі.

Л. – ... ?

П. – Ще мене турбує відрижка.

Л. – ... ?

П. – Так, нудота і блювання бувають.

Л. – ...?

П. – Неперетравленою їжею.

Л. – ...?

П. – Ні, спраги не буває.

Л. – ...?

П. – Так, пронос буває.

Л. – ... ?

П. – Ні, ліки не приймаю, тільки соду, коли починається печія.

Л. – ...?

П. – Так, сода допомагає – печія зникає.

Вправа 6. *За даною історією хвороби складіть діалог лікаря та пацієнта. Based on this medical history, create a dialogue between the doctor and the patient.*

Хворий скаржиться на появу печії після приймання смаженої, гострої або кислої їжі. Для полегшення стану приймав соду, що давало невелике та недовге полегшення. Режим харчування неправильний: нерідко їсть вухом'ятку і переїдає. Хворий скаржиться на появу відрижки і блювання після жирної їжі. Блювання рясне, у блювотних масах є залишки неперетравленої їжі. Після блювання у хворого залишається в роті кислий смак. Пацієнт відчуває зниження апетиту, відчуття переповнення (тяжкості) в епігастральній ділянці, здуття і метеоризм. Випорожнення нерегулярні. Сон порушений через сильні больові відчуття у животі під час сну. Бувають іноді проноси. Хворий приймає таблетки лопераміду. Прийшов до лікаря вперше.

Частина 2

Part 2

Завдання 1. *Прочитайте діалог лікаря і пацієнта. Read the dialogue between doctor and patient.*

Л. – На що Ви скаржитесь?

- П. – У мене часто болить живіт та буває блювання.
 Л. – Де саме болить живіт? Покажіть.
 П. – Ось тут.
 Л. – Якого характеру у Вас біль: давлючий, стискаючий, колючий?
 П. – Стискаючий.
 Л. – Коли частіше буває блювання: до приймання їжі чи після приймання їжі?
 П. – Після приймання їжі.
 Л. – Як довго триває больовий напад?
 П. – Хвилин 10–15.
 Л. – Після блювання біль проходить?
 П. – Так.
 Л. – Больовий напад повторюється протягом доби?
 П. – Так, повторюється після їжі (після приймання їжі).
 Л. – У Вас буває печія?
 П. – Так, часто.
 Л. – Печія проходить сама чи Ви приймаєте харчову соду?
 П. – Я приймаю соду.
 Л. – На що Ви ще скаржитесь?
 П. – У мене буває задишка.
 Л. – Коли у Вас буває задишка: у стані спокою чи під час фізичного навантаження?
 П. – Під час фізичного навантаження і після приймання їжі.

Завдання 2. *Оформіть запис скарг хворого в його медичній картці за планом. Make a record of the patient's complaints in his medical record according to the plan.*

1. Перші скарги.
2. Місце локалізації болю.
3. Характер болю.
4. Час появи болів, пов'язаних з прийманням їжі.
5. Час появи болів у надчеревній ділянці після прийнятої їжі.
6. Тривалість больових відчуттів.
7. Повторюваність больових відчуттів протягом доби.

Завдання 3. *Прочитайте діалог лікаря з пацієнтом в особах. Запишіть відповіді пацієнта в повній формі. Read the doctor's dialogue with the patient in person. Record the patient's answers in full.*

- Л. – Що Вас турбує?
 П. – У мене сильно болить шлунок уже два тижні. Нічого не можу їсти.
 Л. – Де саме Ви відчуваєте біль? Покажіть.
 П. – У цьому місці, під грудьми та у ділянці шлунка.
 Л. – Так. А який біль ви відчуваєте: давлючий чи ниючий, тупий чи гострий?
 П. – Тупий. У шлунку весь час ніє.
 Л. – Скільки часу триває біль: декілька хвилин чи декілька годин?
 П. – Приблизно годину.
 Л. – Біль повторюється протягом доби?

- П. – Так.
- Л. – Скільки разів?
- П. – Разів 5-6.
- Л. – Коли виникає біль: до приймання їжі, натщесерце, під час приймання їжі чи після того, як ви поїли?
- П. – Після їжі.
- Л. – Через скільки часу після приймання їжі з'являється біль?
- П. – Через 10-15 хвилин.
- Л. – Після якої їжі біль найчастіше починається: після жирної, смаженої, солоної, копченої чи після будь-якої?
- П. – Особливо після смаженої і жирної.
- Л. – А відчуття нудоти у Вас буває?
- П. – Буває.
- Л. – А блювання буває?
- П. – Так.
- Л. – Коли частіше буває блювання: вранці чи протягом дня?
- П. – І вранці, і вдень.
- Л. – Вранці блювання буває натщесерце чи після їжі?
- П. – Вранці – натщесерце, а вдень – хвилин через 15 після їжі.
- Л. – Біль в надчеревній ділянці проходить після блювання чи триває?
- П. – Ні, не проходить, але зменшується. Стає трохи легше.
- Л. – Чим у Вас буває блювання: слизом чи неперетравленою їжею?
- П. – Їжею.
- Л. – Блювання рясне чи помірне?
- П. – Рясне.
- Л. – Який смак залишається у Вас в роті після блювання: кислий чи гнильний?
- П. – Кислий.
- Л. – А відрижка Вас турбує?
- П. – Так, дуже часто.
- Л. – Якого характеру: повітрям чи їжею?
- П. – Їжею.
- Л. – Після якої їжі з'являється відрижка: після жирної, смаженої чи гострої?
- П. – Особливо після смаженої.

Завдання 4. Прочитайте запис скарг хворого в медичній картці. Зверніть увагу на послідовність викладу і порядок слів у реченнях. *Read the patient's complaint record in the medical record. Pay attention to the sequence of presentation and the order of words in sentences.*

Протягом тижня хворого турбують сильні болі в епігастральній ділянці; болі в надчеревній ділянці мають тупий, ниючий характер; тривалість больового відчуття в надчеревній ділянці становить приблизно годину; біль в надчеревній ділянці повторюється протягом доби кілька разів; біль в епігастрії виникає після приймання їжі; біль в надчеревній ділянці з'являється через 15-20 хвилин після приймання смаженої і гострої їжі; хворий скаржиться на відчуття нудоти; хворого турбує періодичне блювання; хворого турбує блювання, що періодично виникає в ранковий і денний час; хворого турбує блювання, що періодично виникає в ранковий час перед прийманням їжі, а в денний – після приймання їжі;

після блювання біль в надчеревній ділянці зменшується і самопочуття поліпшується; у блювотних масах є залишки неперетравленої їжі; блювання рясне; після блювання у хворого залишається в роті кислий смак; хворий скаржиться на відрижку; хворий скаржиться на відрижку неперетравленою їжею; хворий скаржиться на появу відрижки після смаженої і жирної їжі.

Завдання 5. Прочитайте діалог лікаря з пацієнтом. Слідкуйте за послідовністю викладу і порядком слів у реченнях. Read the doctor's dialogue with the patient. Follow the sequence of words and the order of words in sentences.

Л. – На що Ви скаржитесья?

П. – У мене дуже часто буває печія.

Л. – Ви не помічали, після якої їжі вона з'являється: після жирної, смаженої, гострої чи після будь-якої?

П. – Після смаженої, гострої і кислої.

Л. – Від печії Ви приймаєте що-небудь?

П. – Харчову соду.

Л. – Допомагає?

П. – Спочатку допомагає, але через деякий час печія знову починається.

Л. – Який у вас режим харчування: їсте потроху і часто чи багато і нечасто?

П. – Здебільшого багато і нечасто.

Л. – Часто переїдаєте?

П. – Часто.

Л. – Їсте всухом'ятку часто?

П. – Так, часто.

Л. – Спрага Вас турбує?

П. – Ні, не турбує.

Л. – Який у Вас апетит: гарний, поганий чи зовсім немає апетиту?

П. – Зараз поганий.

Л. – А до захворювання?

П. – Раніше на апетит не скаржився.

Л. – Які продукти Ви не вживаєте?

П. – Їм усе.

Л. – Відчуття переповнення в надчеревній ділянці буває?

П. – Буває.

Л. – А відчуття здуття живота?

П. – Так. Живіт часто здуває, розпирає.

Л. – Випорожнення регулярні чи нерегулярні?

П. – Що це таке?

Л. – Поноси чи запори у Вас бувають?

П. – Бувають то проноси, то запори.

Л. – Давно у Вас нерегулярні випорожнення?

П. – До хвороби все було нормально, а зараз – часто.

Л. – Який у Вас сон? Як Ви спите?

П. – Сон поганий. Часто прокидаюсь від болю в животі. Потім починається розлад шлунка.

Л. – Лікарські препарати приймали при розладі шлунка?

П. – Лоперамід. Але зараз він мені вже не допомагає. Я перестав приймати ці таблетки. Коли п'ю міцний чай, стає трохи легше.

Л. – До гастроентеролога коли-небудь звертались?

П. – Ні, прийшов до лікаря вперше.

Запис у медичній картці: Хворий скаржиться на появу печії після приймання смаженої, гострої і кислої їжі. Для полегшення стану приймав соду, що давало незначне короткочасне полегшення. Режим харчування: нерідко їжа всухом'ятку і надмірне харчування (переїдання). Зазначає зниження апетиту, відчуття переповнення (тяжкості) у надчеревній ділянці, здуття і метеоризм. Випорожнення нерегулярні. Сон порушений через виникнення гострих больових відчуттів по всьому животу під час сну і розлади випорожнення (пронос). Приймає таблетки Лоперамиду. З приводу захворювання звернувся до лікаря вперше.

Завдання 6. Прочитайте діалог лікаря і пацієнта. Оформіть запис у медичній картці за планом. *Read the dialogue between doctor and patient. Make an entry in the medical card according to the plan.*

1. Характер болю у надчеревній ділянці.
2. Місце локалізації больових відчуттів.
3. Зв'язок виникнення больових відчуттів з характером їжі.
4. Характер блювання і блювотних мас.
5. Режим харчування
6. Додаткові скарги (відрижка, апетит, випорожнення).

***

Л. – Які у Вас є скарги? На що Ви скаржитесь?

П. – У мене сильні болі в шлунку. Місця собі не знаходжу. Нічого не можу їсти.

Л. – Де саме Ви відчуваєте болі? Покажіть.

П. – Ось в цьому місці, під грудьми.

Л. – Якого характеру болі: тупі чи гострі, ниючі чи ріжучі?

П. – У шлунку ние.

Л. – Скільки часу триває біль: декілька хвилин чи декілька годин?

П. – По-різному. То недовго поболить і перестане, то болить довго, але не більше години.

Л. – Біль повторюється протягом доби?

П. – Повторюється декілька разів.

Л. – Коли виникає відчуття болю: до чи після приймання їжі?

П. – Зазвичай після приймання їжі.

Л. – Через який час приблизно?

П. – Хвилин через 15-20.

Л. – Після якої їжі з'являється біль: після жирної, смаженої чи гострої?

П. – Особливо після смаженої і гострої.

Л. – А відчуття нудоти у Вас буває?

П. – Буває.

- Л. – Нудота супроводжується блюванням?
 П. – Так, супроводжується.
 Л. – Коли частіше буває блювання: вранці чи протягом дня?
 П. – І вранці, і вдень.
 Л. – Вранці натщесерце чи після їжі?
 П. – Вранці натщесерце. Блювання одним слизом, а вдень, після їжі, блювання їжею.
 Л. – Через який час після приймання їжі починається блювання?
 П. – Хвилин через 20-30.
 Л. – Після блювання біль проходить чи триває?
 П. – Біль зменшується. Стає легше.
 Л. – Блювання рясне чи помірне?
 П. – Рясне.
 Л. – Який смак залишається в роті після блювання: гіркий чи кислий?
 П. – Кислий.
 Л. – Відчуття переповнення в надчеревній ділянці буває?
 П. – Досить часто.
 Л. – Здуття живота турбує?
 П. – Так, живіт розпирає.
 Л. – Який у Вас режим харчування: їсте потроху і часто чи багато і нечасто?
 П. – Нечасто, але багато.
 Л. – Скільки разів на день Ви їсте?
 П. – Один-два рази на день.
 Л. – Часто переїдаєте?
 П. – Часто.
 Л. – Їжа всухом'ятку буває?
 П. – Дуже часто.
 Л. – Спрага Вас турбує чи ні?
 П. – Ні, не турбує.
 Л. – Який у Вас апетит?
 П. – Коли почалися болі в шлунку, апетит став поганим. Іноді немає апетиту зовсім.
 Л. – Випорожнення нормальні?
 П. – Не зовсім, часто буває то пронос, то запор.
 Л. – Давно страждаєте порушенням випорожнення?
 П. – Ні, недавно, коли почав боліти шлунок.
 Л. – Печія турбує?
 П. – Дуже часто турбує.

Завдання 7. *Сформулюйте запитання лікаря до наведених відповідей пацієнта. Formulate the doctor's questions to the patient's answers.*

1. П. – У мене дуже сильно болить шлунок. Нічого не можу їсти.
2. П. – До приймання їжі.
3. П. – Після жирної і смаженої їжі.
4. П. – Нудота і блювання бувають.
5. П. – Декілька разів на добу.
6. П. – Болі в шлунку після блювання зменшуються, а іноді і зовсім проходять.

7. П. – Самопочуття теж поліпшується.
8. П. – Блювання з'являється години через дві після їжі.
9. П. – Блювання рясне.
10. П. – У роті кислий смак.
11. П. – Блювання буває і натщесерце (натще).
12. П. – Апетиту немає зовсім. Нічого не хочеться їсти.
13. П. – Режиму харчування не дотримуюсь.

Завдання 8. *Оформіть запис скарг пацієнта в медичній картці на підставі скарг. Make a record of the patient's complaints in the medical card based on the complaints.*

1. П. – У мене болить шлунок, нічого не можу їсти.
2. П. – У шлунку ние, на шлунок тисне.
3. П. – Болі тривають декілька хвилин.
4. П. – Болі повторюються декілька разів на добу.
5. П. – Шлунок починає боліти після того, як щось з'їм.
6. П. – Біль починається знову хвилин через 15-20 після їжі.
7. П. – Шлунок і живіт починають боліти після жирної і смаженої їжі.
8. П. – У мене часто бувають нудота і блювання.
9. П. – Живіт здуває і розпирає.
10. П. – Часто буває розлад шлунка.
11. П. – Апетиту немає зовсім.
12. П. – Після блювання залишається кислий смак у роті.
13. П. – Не вживаю прісної їжі. Люблю смажене і гостре.
14. П. – Постійно мучить відрижка.
15. П. – Кислим.
16. П. – Печія буває майже постійно, особливо після смаженої їжі.
17. П. – Приймаю харчову соду. Після соди печія проходить, але швидко поновлюється.
18. П. – Режиму харчування немає: часто їм всухом'ятку або тільки 1-2 рази і багато.
19. П. – Блювання їжею.
20. П. – Ні, до лікаря раніше не звертався. Лікувався домашніми засобами.

Завдання 9. *Відновіть запитання лікаря. Запишіть відповіді пацієнта в повній формі. Оформіть запис скарг у медичній картці. Ask your doctor again. Record the patient's answers in full. Make a record of complaints in the medical card.*

- Л. – ...?
- П. – У мене сильні болі в шлунку.
- Л. – ...?
- П. – Ниючі.
- Л. – ...?
- П. – Зазвичай після їжі.
- Л. – ...?
- П. – Якщо з'їм що-небудь гостре або смажене.
- Л. – ...?
- П. – Години через дві після їжі.

Л. – ...?
П. – Так, буває і нудота, і блювання.
Л. – ...?
П. – Їжею.
Л. – ...?
П. – Ні, після їжі.
Л. – ...?
П. – Рясне.
Л. – ...?
П. – Кислий смак у роті.
Л. – ...?
П. – Їм рідко і багато.
Л. – ...?
П. – Так, переїдаю часто.
Л. – ...?
П. – Ні, спраги не буває.
Л. – ...?
П. – Апетит дуже поганий. Іноді зовсім не хочеться їсти.
Л. – ...?
П. – До захворювання – нормальний.
Л. – ...?
П. – Їм усе. Але особливо люблю гостру їжу.
Л. – ...?
П. – Відрижка буває.
Л. – ...?
П. – Їжею.
Л. – ...?
П. – Особливо після кислого і гострого.
Л. – ...?
П. – Є. Таке відчуття, що шлунок переповнений, хоча я нічого не їв.
Л. – ...?
П. – Так, живіт здуває і розпирає.
Л. – ...?
П. – Буває. Буває то пронос, то запор.
Л. – ...?
П. – Уже кілька місяців.
Л. – ...?
П. – Печія замучила.
Л. – ...?
П. – Ні, ліки від печії не приймав. Приймав харчову соду.
Л. – ...?
П. – Допомагала. Печія проходила. Коли повторювалася, я знову приймав соду. Але печія через деякий час знову починалася.

Завдання 10. Прочитайте запитання лікаря з історії захворювання. Розмістіть їх у логічній послідовності. Read the doctor's question from the medical history. Arrange them in a logical sequence.

1. Л. – Які симптоми захворювання з'явилися спочатку?
2. Л. – Коли Ви захворіли?
3. Л. – Які симптоми захворювання з'явилися пізніше (потім)?
4. Л. – Як розвивалося захворювання: швидко чи поступово?
5. Л. – Коли було останнє погіршення?
6. Л. – З якого часу Ви вважаєте себе хворим?
7. Л. – Коли Ви захворіли?

Завдання 11. Прочитайте діалог лікаря з пацієнтом. Назвіть запитання лікаря, що стосуються історії захворювання і історії життя хворого. Read the doctor's dialogue with the patient. Name the doctor's questions about the patient's medical history and life history.

Л. – Коли Ви захворіли?

П. – Захворів три роки тому.

Л. – А коли настало останнє погіршення?

П. – Тижнів зо два тому.

Л. – Із яких скарг почалося останнє погіршення? Які симптоми хвороби у вас з'явилися спочатку?

П. – Спочатку я відчув біль у шлунку. У шлунку нило, давило. Погіршився апетит. З'явилася нудота, кілька разів було блювання.

Л. – А потім?

П. – Потім почалася відрижка кислим і сильна печія. Пізніше вранці почалося блювання з великою кількістю слизу, а потім їжі. У мене з'явилася загальна слабкість.

Л. – Ваша вага змінилася останнім часом?

П. – Не знаю.

Л. – Аналіз шлункового соку коли-небудь робили?

П. – Ні, не робив.

Л. – А рентгеноскопію шлунка?

П. – Ніколи не робив.

Л. – У Вас були коли-небудь харчові отруєння?

П. – Так, я в минулому місяці я чимось сильно отруївся.

Л. – У Вас були захворювання шлунка раніше?

П. – Так, у дитинстві хворів на дизентерію.

Л. – Ваші родичі страждають шлунково-кишковими захворюваннями?

П. – Так, мій батько хворіє на виразку дванадцятипалої кишки.

Л. – А члени Вашої сім'ї? Діти, дружина не хворіють шлунково-кишковими захворюваннями?

П. – Ні, не хворіють.

Л. – А раніше не хворіли?

П. – Ні.

Л. – Харчуєтеся регулярно?

П. – Не завжди.

Л. – Скільки разів на день Ви їсте?

П. – Іноді тільки один раз.

Л. – Так не можна харчуватися! Їсти треба 4–5 разів на день і потроху. У Вас уже хронічна форма гастриту. Зараз – загострення. Ви повинні дотримуватися суворої дієти і постійно відвідувати лікаря.

Завдання 11. *Прочитайте діалог лікаря з пацієнтом (завдання 25), зробіть запис у медичній картці про історію захворювання і історію життя хворого. Порівняйте свій варіант зі зразком. Read the doctor's dialogue with the patient (task 25), make a note in the medical card about the history and history of the patient. Compare your version with the sample.*

Зразок:

Історія захворювання. Пацієнт вважає себе хворим протягом трьох років. Останнє погіршення трапилося 20 лютого цього року. Захворювання почалося з появи больових відчуттів ниючого і давлючого характеру в надчеревній ділянці, зниження апетиту, відчуття нудоти, відрижки кислим і печії. Пізніше до цих скарг приєдналося рясне блювання вранці з великою кількістю слизу, вдень – неперетравленою їжею і загальна слабкість. Зміну ваги за останній час не помічав.

Аналізу шлункового соку і рентгеноскопії шлунку немає.

З історії життя пацієнта. У дитинстві переніс дизентерію. Місяць тому було харчове отруєння. Харчування нерегулярне: нерідко один раз на день. Спадковість обтяжена: батько хворіє на виразкову хворобу дванадцятипалої кишки.

Завдання 12. *Вам потрібно оглянути, вислухати і пропальпувати хворого. Дайте команди, щоб хворий:*

You need to examine, listen and palpate the patient. Give commands to the patient:

Повернувся до вас обличчям; відкрив рот; показав язик; висунув язик більше вперед; закрив рот; роздягнувся до пояса; дихав; дихав глибше; повернувся до вас спиною; повернувся до вас обличчям; зробив вдих і видих і затримав дихання; ліг на кушетку на спину і звільнив від одягу живіт; розслабив живіт; встав; одягнувся; сів на стілець.

Прочитайте команди:

Read the commands:

- Встаньте!
- Поверніться до мене обличчям!
- Відкрийте рот!
- Покажіть язик!
- Висуньте язик більше вперед!
- Закрийте рот!
- Роздягніться до пояса!
- Поверніться до мене спиною!
- Дихайте! Дихайте глибше!
- Зробіть вдих і видих і затримайте дихання!
- Дихайте!
- Не дихайте!

Підсумковий тематичний контроль

Final thematic control

Вправа 1. *Закінчіть речення, використовуючи інформацію в лівій колонці. Complete the sentences using the information in the left column.*

	Відмінок 1	Потрібний відмінок
Біль супроводжується(чим?)	Спрага	
Відмінок 5	Печія	
	Запаморочення	
	Слабкість	
	Запор	
Пацієнт відчуває (що?)	Спрага	
Відмінок 4	Печія	
	Запаморочення	
	Слабкість	
	Нудота	
Пацієнт відчуває біль (де?)	Живіт	
Відмінок 6	Пах	
	Шлунок	
	Епігастральна ділянка	
	Кишечник	
	Серце	
	Голова	

Вправа 2. *Відновіть запитання лікаря. Repeat the doctor's questions.*

Л. – ...?

П. – Іваненко Петро Іванович.

Л. – ... ?

П. – У мене дуже болить шлунок.

Л. – ... ?

П. – Ось тут, у верхній ділянці живота.

Л. – ... ?

П. – Ні, біль періодичний.

Л. – ... ?

П. – Після їжі.

Л. – ... ?

П. – Після смаженої або жирної їжі.

Л. – ...?

П. – Так, нудота і блювання бувають.

Л. – ... ?

П. – Після приймання їжі.

Л. – ... ?
П. – У мене часто бувають проноси.
Л. – ... ?
П. – Так, переїдаю часто.
Л. – ... ?
П. – Апетит дуже поганий.
Л. – ... ?
П. – Відрижка буває дуже часто.
Л. – ... ?
П. – Неперетравленою їжею.
Л. – ... ?
П. – Печія буває після смаженої їжі.

Вправа 3. *Напишіть на що скаржиться пацієнт, якщо він говорить:
Write what the patient complains about if he says:*

- 1) У мене болить шлунок.
- 2) У мене дуже болить живіт.
- 3) У мене блювота.
- 4) У мене нудота починається після жирної їжі.
- 5) У мене часто буває печія після смаженої їжі.
- 6) Пренос буває дуже часто.
- 7) У шлунку ниє.
- 8) Внизу живота тягне.
- 9) Апетит поганий, я нічого не хочу їсти.
- 10) Коли у мене болить шлунок, я відчуваю слабкість.

Вправа 4. *Прочитайте діалог лікаря і пацієнта і запишіть історію хвороби. Read the dialogue between the doctor and the patient and write down the medical history.*

Л. – Добрий день, Ваші прізвище, ім`я, по батькові?
П. – Самсоненко Ірина Василівна.
Л. – Що Вас турбує?
П. – У мене дуже болить шлунок.
Л. – Коли Ви вперше відчули біль?
П. – Три дні тому.
Л. – Який біль Ви відчуваєте: давлючий, ниючий, тягнучий?
П. – Я відчуваю сильний тягнучий біль.
Л. – Коли виникає біль: до приймання їжі, під час приймання їжі чи після їжі?
П. – Після їжі.
Л. – Після якої їжі у Вас починає боліти шлунок: після жирної, смаженої, копченої чи після будь-якої?
П. – Шлунок починає боліти після смаженої їжі.
Л. – Нудота, блювання у Вас бувають?
П. – Так, іноді мене нудить, а вчора було блювання.
Л. – Блювання було до приймання їжі чи після їжі?

- П. – Після їжі, хвилин через 20.
 Л. – Після блювання біль у шлунку зник (пройшов)?
 П. – Ні, але трохи зменшився.
 Л. – Метеоризм Вас турбує?
 П. – Так, часто.
 Л. – Який у Вас апетит?
 П. – Поганий, я нічого не хочу їсти.
 Л. – А який апетит був до захворювання?
 П. – Нормальний.
 Л. – Печія Вас турбує?
 П. – Так, іноді.
 Л. – Після чого починається печія?
 П. – Після переїдання.
 Л. – Ви часто переїдаєте?
 П. – Ні, не часто, але завжди після переїдання у мене починається сильна печія.
 Л. – Печія проходить сама чи Ви щось приймаєте?
 П. – Я приймаю харчову соду і печія проходить.

Вправа 5. *Напишіть праворуч запитання лікаря. Write the doctor's question on the right.*

У мене дуже болить живіт	
Я відчуваю біль в епігастральній ділянці.	
Біль супроводжується слабкістю.	
Біль починається після приймання їжі	
Так, нудота і блювання бувають.	
У мене відрижка неперетравленою їжею.	
У мене поганий апетит.	
Больовий напад триває 20-30 хвилин.	

**ЗАХВОЮВАННЯ ТРАВНОЇ СИСТЕМИ
DISEASES OF THE DIGESTIVE SYSTEM**

СЛОВНИК

Апетит	Appetite
Блювання	Vomiting
Верхня частина живота	Upper abdomen
Вживання	use
Випорожнення	defecation
Висока температура	Fever
Відрижка	Belching/ burp
Гіркий смак	Bitter taste
Гіркота	Bitterness
Гостра їжа	Spicy food
Гострий біль	Acute pain
Давлючий біль	Pressing pain
До приймання їжі	Before eating
Епігастральна ділянка	Epigastric area
Живіт	Abdomen
Жирна їжа	Fatty food
Запаморочення	Dizziness
Запор (закріп)	Constipation
Затримка випорожнення	Delay defecation
Здуття	Bloating
Їжа	Food
Кислий смак	Sour taste
Кишечник (кишківник)	Intestines
Копчена їжа	Smoked food
Метеоризм	Flatulence
Млявість	lethargy
Молочна їжа	Dairy food
Надмірне вживання їжі	Excessive eating
Надчеревна ділянка	Epigastric area
Натщесерце	On an empty stomach
Недоїдання	Malnutrition
Неперетравлена їжа	Undigested food
Неприємний смак	Unpleasant taste
Нижня частина живота	Lower abdomen
Ниючий біль	Dull/nagging pain
Нудота	Nausea
Обстеження	Examination
Отруєння	Poisoning
Переїдання	Overeating

Переповнення	Overflow
Печія	Heartburn
Під час приймання їжі	While eating
Після приймання їжі	After eating
Пронос	Diarrhea
Регулярне випорожнення	Regular defecation
Режим харчування	diet
Ріжучі болі	Cutting pains
Розлад шлунка	Upset stomach
Розпирання	Stretching
Сильний біль	Severe pain
Слабкість	Weakness
Слабкий біль	A slight pain
Слиз	mucus
Смажена їжа	Fried food
Солоня їжа	Salty food
Спрага	Thirst
Стан спокою	State of rest
Стравохід	esophagus
Страх смерті	Fear of death
Стул	Stool/ feaces
Судоми	Cramps
Супроводжуватися	To be accompanied
Сухість у роті	Dry mouth
Травлення	Digestion
Тухлий смак	Bad taste
Тягнучий біль	Pulling pain
Фізичне навантаження	Physical exercise
Харчова сода	Baking soda
Харчування	Nutrition
Шлунок	Stomach

УРОК 7

Тема. ЗАХВОРЮВАННЯ СЕЧОВИДІЛЬНОЇ СИСТЕМИ DISEASES OF THE URINARY SYSTEM

Частина 1

Part 1

Завдання 1. Прочитайте слова. Перекладіть нові слова, використовуючи словник. Read the words. Translate new words using a dictionary.

Біль, попереk, піт, пітливість, потовиділення, слабкість, стомлюваність, захворювання, простуда, набряк, набряклість, апатія, млявість, нудота, блювота, блювання, свербіж, сеча, кров, сечовипускання, безсоння, дитинство, юність, повіка, око, сон, зір, гомілка, спрага, шкіра, кашлюк, кінцівка, кір, обличчя, пах, підребер'я, притомність, непритомність, різь, свідомість, скарлатина, тіло, умова, нефрит, скутість, свідомість.

Завдання 2. Слова, подані у завданні 1, розподіліть за родами. Divide the words in task 1 by gender.

Чоловічий рід (він)	Жіночий рід (вона)	Середній рід (воно)

Завдання 3. Утворіть множину від іменників. Form a plural of nouns.

Іменники: захворювання, набряк, різь, повіка, око, гомілка, кінцівка, нога, рука, підребер'я, нирка, умова.

Завдання 4. Прочитайте слова. Розподіліть слова за частинами мови. Складіть речення з 2-3 словами кожного стовпчика. Read the words. Divide the words into parts of speech. Make a sentence with 2-3 words in each column.

Дієслово	Іменник	Прикметник	Прислівник

Слова: піт, кашель, потовиділення, поверхневий, ранок, набряк, свербіти, сильний, свербіж, сон, вдень, сеча, сечовий, кров, сечовипускання, набрякати, кашляти, набряклий, боліти, болючий, запалення, запальний, ввечері, сонливість, блювання, вранці, неспокійний, погіршуватися, нудота, погіршення, втома, вечір, нудити, біль, вночі, спати, хворіти, хворий, набряклість, безболісний.

Завдання 5. Прочитайте слова і словосполучення. Перекладіть нові слова, використовуючи словник. Знайдіть та прочитайте антонімічні слова і словосполучення. Read words and phrases. Translate new words using a dictionary. Find and read antonyms and phrases.

Частий, рідкий, часте сечовипускання, рідке сечовипускання, болючий, болюче сечовипускання, безболісний, безболісне сечовипускання, спокій, фізичне навантаження,

гірше, краще, почувати себе гірше, почувати себе краще, сильний біль, періодичний біль, несильний біль, постійний біль, прозорий, мутний, прозора сеча, мутна сеча, права половина пахової ділянки, праве підребер'я, ліва половина пахової ділянки, ліве підребер'я, біль, однобічний біль, двобічний біль, глибокий сон, поверхневий сон, спокійний сон, неспокійний сон, набряки тримаються недовго, набряки тримаються довго.

Завдання 6. *Замініть виділені слова і словосполучення антонімічними. Replace selected words and word combinations with antonyms.*

1. У мене *постійний* біль у спині.
2. Пацієнтка скаржиться на біль у *правій* половині пахової ділянки.
3. У хворої *спокійний* сон.
4. *Болюче* сечовипускання.
5. У хворого *мутна* сеча.
6. Пацієнта турбує *однобічний* біль.
7. У пацієнтки *поверхневий* сон.
8. Задуха з'являється *під час фізичного навантаження*.
9. Поперек болить у *спокої*.
10. Пацієнт скаржиться на біль в *лівому* підребер'ї.
11. Хворий відчуває себе *гірше*.
12. У пацієнта набряки на повіках тримаються *довго*.

Завдання 7. *Прочитайте діалог у парах. Read the dialogue in pairs.*

Л. – Доброго дня. На що Ви скаржитесьь?

П. – У мене болить поперек.

Л. – Де саме Ви відчуваєте біль?

П. – У правій частині попереку.

Л. – Який у Вас біль: сильний чи несильний?

П. – Несильний.

Л. – Біль тупий чи гострий?

П. – Тупий.

Л. – Біль ниючий, стискаючий, пекучий?

П. – Ниючий.

Л. – Куди віддає біль?

П. – У праве підребер'я.

Л. – Коли з'являється біль: під час фізичного навантаження, під час руху чи у спокої.

П. – Поява болю не залежить від фізичного навантаження. Біль майже постійний.

Завдання 8. 1 *Прочитайте діалог завдання 7 ще раз, замінивши короткі репліки-відповіді пацієнта на повні відповіді. Використовуючи інформацію відповідей хворого, дайте відповіді*

на запитання. Read the dialogue from task 7 again, replacing the patient's short responses with complete answers. Using the patient's answer information, answer the questions

1. На що скаржиться пацієнт?
2. Де саме пацієнт відчуває біль?
3. Який біль відчуває пацієнт?
4. Куди віддає біль?
5. Поява болю залежить від фізичного навантаження?

Завдання 8.2 Використовуючи відповіді на питання, розкажіть про скарги хворого. Запишіть скарги пацієнта. Using the answers to the questions, tell about the patient's complaints. Write down the patient's complaints.

Прочитайте та повторіть конструкцію. Зверніть увагу на відмінок. Read and repeat the construction. Pay attention to the case.

Конструкція 1	– Який у Вас біль: сильний чи несильний? – Сильний (в.1).
---------------	--

Завдання 9. Дайте усі можливі відповіді на запитання «Який у Вас біль?», використовуючи прикметники. Виконуйте за зразком. Give all possible answers to the question "Який у Вас біль?", using adjectives. Follow the pattern.

Зразок: – Який у Вас біль: гострий чи тупий? – У мене гострий біль. / У мене тупий біль.

Прикметники: постійний, періодичний, нападами, сильний, несильний, слабкий, гострий, тупий, однобічний, двобічний, ниючий, стискаючий, давлючий, пекучий, колючий, ріжучий.

Прочитайте та повторіть конструкцію. Зверніть увагу на відмінок. Read and repeat the construction. Pay attention to the case.

Конструкція 2	– Де локалізується біль? / Де Ви відчуваєте біль? – У попереку (в.6).
---------------	--

Завдання 10. Дайте коротку та повну відповіді на запитання «Де локалізується біль?», «Де Ви відчуваєте біль?», використовуючи слова та словосполучення. Виконуйте за зразком. Give short and complete answers to the questions "Де локалізується біль?", "Де Ви відчуваєте біль?", using words and phrases. Follow the pattern.

Зразок: – Де Ви відчуваєте біль? → У ділянці попереку. / Я відчуваю біль у ділянці попереку.
– Де локалізується біль? → У ділянці попереку. / Біль локалізується у ділянці попереку.

Слова та словосполучення: попереку, права частина попереку, права частина поперекової ділянки, ділянка нирок, ліва частина попереку, ліва частина поперекової ділянки, права половина пахової ділянки, ліва половина пахової ділянки, ділянка правого підбер'я, ділянка лівого підбер'я.

Прочитайте та повторіть конструкцію. Зверніть увагу на відмінок. Read and repeat the construction. Pay attention to the case.

Конструкція 3	<ul style="list-style-type: none"> – Куди іррадіює біль? / Куди віддає біль? – У ліву половину (в. 4) тіла (в. 2).
---------------	---

Завдання 11. Дайте коротку та повну відповіді на запитання «Куди іррадіює біль?», «Куди віддає біль?», використовуючи слова та словосполучення. Виконуйте за зразком. Give short and complete answers to the questions «Куди іррадіює біль?», «Куди віддає біль?», using words and phrases. Follow the pattern.

Зразок: – Куди іррадіює біль? → У праву половину тіла. / Біль іррадіює у праву половину тіла.

Слова та словосполучення: права половина пахової ділянки, ліва половина пахової ділянки, ділянка правого підребер'я, ділянка лівого підребер'я, попереку, ділянка попереку, права частина попереку, права частина поперекової ділянки.

Прочитайте і запам'ятайте конструкцію. Зверніть увагу на відмінок. Read and memorize the design. Pay attention to the case.

Конструкція 4	<ul style="list-style-type: none"> – Де у Вас набряки? – На обличчі (в.6), під очима (в. 5).
---------------	---

Завдання 12. Дайте коротку та повну відповіді на запитання «Де у Вас набряки?», використовуючи слова та словосполучення. Виконуйте за зразком. Give short and complete answers to the question "Де у Вас набряки?", using words and phrases. Follow the pattern.

Зразок: – Де у Вас набряки? → На обличчі. / У мене набряки на обличчі.

Слова та словосполучення: ліва рука, права рука, руки, права нога, ліва нога, ноги, кінцівки, ліва стопа, права стопа, гомілки, гомілковостопні суглоби, обличчя, тіло, попереку, ділянка попереку, повіки, нижні повіки, верхні повіки.

Завдання 13. Розкрийте дужки і напишіть слова, подані в дужках, у потрібному відмінку. Open the brackets and write the words in parentheses in the correct case.

1. Я відчуваю біль у (ділянка попереку, пах).
2. Пацієнт відчуває біль в (права половина поперекової ділянки).
3. Біль віддає в (ліва половина пахової ділянки, підребер'я).
4. Хворий скаржиться на (погіршення зору, постійний біль, різі під час сечовипускання).
5. Біль іррадіює у (ділянка правого підребер'я, пахова ділянка).
6. Пацієнт скаржиться на (гострий біль під час сечовипускання, ниючий біль у ділянці нирок).
7. Хворого турбує (свербіж шкіри) у (ділянка попереку).

Завдання 14. Прочитайте речення. Поставте запитання до виділених слів. Запишіть та прочитайте запитання питання. Read the sentence. Ask questions to the highlighted words. Write down and read the question questions.

1. У мене сильний біль у попереку.
2. Набряки з'являються вранці.
3. У хворого мутна сеча.
4. Пацієнтку турбує свербіж шкіри та спрага.
5. Свербіж шкіри буває у ділянці попереку.
6. Задишка з'являється під час фізичного навантаження.
7. Пацієнт скаржиться на погіршення зору.
8. У пацієнта болюче сечовипускання.
9. Біль у попереку посилюється під час руху.
10. Біль віддає у ділянку правого підребер'я.

Завдання 15. Прочитайте запитання лікаря, які допоможуть уточнити скарги пацієнта з захворюваннями сечовидільної системи та з'ясувати характер сечовипускання, колір та кількість сечі. Read the doctor's questions to help clarify the complaints of a patient with urinary tract disease and find out the nature of urination, color and amount of urine.

1. Яке у Вас сечовипускання: болюче чи безболісне?
2. Ви відчуваєте біль, кольки, спазми під час сечовипускання?
3. Сечовипускання супроводжується болем, кольками, спазмами?
4. Яке у Вас сечовипускання: часте чи рідке?
5. Яка у Вас сеча: мутна чи прозора?
6. Якого кольору сеча: світло-жовтого, темно-жовтого, червоного, молочного?
7. Ви помічали кров (домішки крові) у сечі?
8. Яка кількість сечі виділяється за одне сечовипускання?
9. Скільки сечі виділяється протягом доби?

Завдання 16. Прочитайте у парах запитання лікаря та можливі варіанти відповідей пацієнта. Зверніть увагу на відмінки. Read the doctor's questions and possible answers to the patient in pairs. Pay attention to the cases.

Яке у Вас сечовипускання: болюче чи безболісне?	У мене болюче сечовипускання (в.1). // У мене безболісне сечовипускання.
Ви відчуваєте біль, кольки, спазми під час сечовипускання?	Так, я відчуваю біль, спазми, кольки (в.4) під час сечовипускання. // Ні, я не відчуваю болю, спазмів, кольок (в.2) під час сечовипускання.
Сечовипускання супроводжується болем, кольками, спазмами?	Так, сечовипускання супроводжується болем, кольками, спазмами (в.5). // Ні, сечовипускання не супроводжується болем, кольками, спазмами.
Яке у Вас сечовипускання: часте чи рідке?	У мене часте сечовипускання (в.1). // У мене рідке сечовипускання.

Яка у Вас сеча: мутна чи прозора?	У мене мутна сеча (в.1). // У мене прозора сеча.
Якого кольору у Вас сеча: світло-жовтого, темно-жовтого, червоного, молочного?	У мене сеча світло-жовтого кольору (в.2). // У мене сеча темно-жовтого кольору. // У мене сеча червоного кольору. // У мене сеча молочного кольору.
Ви помічали кров (домішки крові) у сечі?	Так, я помічав / помічала кров (в.1) у сечі. // Так, я помічав / помічала домішки крові (в.1 + в.2) у сечі. Ні, я не помічав / не помічала крові (в.2) у сечі. // Ні, я не помічав / не помічала домішок крові (в.2 + в.2) у сечі.
Коли Ви вперше помітили кров (домішки крові) у сечі?	Вчора. // Вперше я помітив / помітила кров (домішки крові) у сечі вчора.
Яка кількість сечі виділяється за одне сечовипускання?	За одне сечовипускання виділяється мало сечі. // За одне сечовипускання виділяється багато сечі. За одне сечовипускання виділяється 300-400 мілілітрів сечі.
Скільки сечі виділяється протягом доби?	Протягом доби виділяється мало сечі // Протягом доби виділяється багато сечі. Протягом доби виділяється 500-700 мілілітрів сечі.

Завдання 17. Прочитайте діалог у парах. Read the dialogue in pairs.

Л. – На що Ви скаржитесь?

П. – У мене болить поперек.

Л. – Де саме Ви відчуваєте біль?

П. – У ділянці нирок.

Л. – Ви відчуваєте біль з обох боків чи з одного боку? Біль однобічний чи двобічний?

П. – Двобічний. Болить з обох боків.

Л. – Куди віддає біль?

П. – У пах.

Л. – Який у Вас біль: гострий чи тупий?

П. – Тупий.

Л. – Біль постійний чи періодичний, нападами?

П. – Постійний

Л. – Біль ниючий, колючий, ріжучий?

П. – Ниючий.

Л. – Біль залежить від фізичного навантаження?

П. – Ні, не залежить. Я відчуваю біль постійно: у спокої, коли лежу, під час руху, під час фізичного навантаження.

Л. – Яке у Вас сечовипускання: болюче чи безболісне?

П. – Болюче.

- Л. – Ви відчуваєте різі під час сечовипускання?
 П. – Так, відчуваю сильні різі.
 Л. – Сечовипускання часте чи рідке?
 П. – Часте.
 Л. – Скільки сечі виділяється за одне сечовипускання: багато чи мало?
 П. – Мало. 100-150 мілілітрів.
 Л. – Яка у Вас сеча: мутна чи прозора?
 П. – Мутна.
 Л. – На що ще Ви скаржитесь?
 П. – Три дні тому в мене з'явилися набряки.
 Л. – Де саме у Вас набряки?
 П. – На руках, на ногах та на повіках.
 Л. – Набряки тримаються довго чи швидко проходять?
 П. – Тримаються довго. Пів дня.

Завдання 18.1 Прочитайте діалог завдання 17 ще раз, замінивши короткі репліки-відповіді пацієнта на повні відповіді. Використовуючи інформацію відповідей хворого, дайте повні відповіді на запитання. *Read the dialogue of task 17 again, replacing the patient's short responses with complete answers. Using the information of the patient's answers, give complete answers to the questions.*

1. На що скаржиться пацієнт?
2. Де саме пацієнт відчуває біль?
3. Який біль у хворого?
4. Куди віддає біль?
5. Поява болю залежить від фізичного навантаження?
6. Яке сечовипускання у хворого?
7. Яка сеча у пацієнта?
8. Скільки сечі виділяється за одне сечовипускання?
9. На що ще скаржиться пацієнт?
10. Де локалізуються набряки?
11. Коли з'явилися набряки у пацієнта?
12. Скільки часу тримаються набряки?

Завдання 18.2 Використовуючи відповіді на запитання завдання 18.1, розкажіть про скарги хворого. Запишіть скарги пацієнта. *Using the answers to question 18.1, describe the patient's complaints. Write down the patient's complaints.*

Прочитайте і запам'ятайте конструкції на позначення початку і тривалості захворювання та симптомів. *Read and memorize constructions to indicate the onset and duration of the disease and symptoms.*

Конструкція 5.	<ul style="list-style-type: none"> – Коли Ви захворіли? – Три дні тому. / Я захворів (захворіла) тиждень тому.
----------------	--

Конструкція 6.	<ul style="list-style-type: none"> – Скільки часу Ви вважаєте себе хворим (хворою)? – Три дні. / Я вважаю себе хворим (хворою) тиждень.
----------------	---

Конструкція 7.	<ul style="list-style-type: none"> – Коли з'явилися перші симптоми захворювання? – П'ять днів тому. / Перші симптоми з'явилися п'ять днів тому.
----------------	---

Завдання 19. Дайте повну відповідь на запитання, використовуючи інформацію у дужках. Дайте повну відповідь на запитання, використовуючи інформацію у дужках.

1. – Коли Ви захворіли? (тиждень тому).
2. – Коли захворів пацієнт? (вчора).
3. – Скільки часу пацієнт вважає себе хворим? (4 дні).
4. – Коли з'явилися перші симптоми захворювання? (2-3 дні тому).
5. – Коли з'явилися домішки крові у сечі? (6 днів тому).
6. – Скільки часу Ви вважаєте себе хворим? (2 тижні).
7. – Коли з'явилися набряки? (місяць тому).
8. – Коли захворіла пацієнтка? (два місяці тому).
9. – Коли з'явився біль у попереку? (п'ять місяців тому).
10. – Скільки часу пацієнтка вважає себе хворою? (пів року).

Прочитайте і запам'ятайте конструкцію. Зверніть увагу на відмінок. Read and memorize the design. Pay attention to the case.

Конструкція 8.	<ul style="list-style-type: none"> – Які хвороби Ви перенесли у дитинстві? – Скарлатину (в.4). / У дитинстві я переніс (перенесла) скарлатину. / У дитинстві я хворів (хворіла) на скарлатину (в.4).
----------------	--

Завдання 20. Дайте повні відповіді на запитання «**Які хвороби ви перенесли у дитинстві?**», використовуючи слова та словосполучення у дужках. Give complete answers to the question "**Які хвороби ви перенесли у дитинстві?**", using words and phrases in parentheses.

- Які хвороби Ви перенесли у дитинстві? (часті ангіни).
- Які хвороби перенесла пацієнтка у дитинстві? (скарлатина та кір).
- Які хвороби переніс пацієнт у дитинстві? (кашлюк та хвороба Боткіна).
- Які хвороби Ви перенесли у дитинстві? (часті застуди та пневмонії).

Прочитайте і запам'ятайте конструкцію. Зверніть увагу на відмінки. Read and memorize the design. Pay attention to the cases.

Конструкція 9.	<ul style="list-style-type: none"> – З чого почалося захворювання? – З головного болю та нудоти (в.2). / Захворювання почалося з головного болю та нудоти (в.2).
----------------	--

Завдання 21. Дайте повні відповіді на запитання «З чого почалося захворювання?», використовуючи слова та словосполучення. Give complete answers to the question "З чого почалося захворювання?". Use words and phrases.

Ниючий біль у попереку, висока температура, підвищене потовиділення, біль у правій частині попереку, загальна слабкість, набряки на повіках, нудота та рясне блювання, свербіж шкіри, запаморочення, головний біль, болюче сечовипускання.

Завдання 22. Відновіть діалог. Розкажіть про скарги хворої. Запишіть скарги пацієнти. Restore dialogue. Tell us about the patient's complaints. Write down patients' complaints.

Л. – ...?

П. – У мене сильно болить попереки.

Л. – ...?

П. – У правій частині попереку, у ділянці правої нирки.

Л. – ...?

П. – Гострі.

Л. – ...?

П. – Постійні, але під час фізичного навантаження біль посилюється.

Л. – ...?

П. – Рідке.

Л. – ...?

П. – За одне сечовипускання виділяється 100-150 мілілітрів.

Л. – ...?

П. – Болюче.

Л. – ...?

П. – Так, сечовипускання супроводжується спазмами та болем.

Л. – ...?

П. – Спазми та тягнучий біль частіше бувають наприкінці сечовипускання.

Л. – ...?

П. – Жовто-молочного.

Л. – ...?

П. – Мутна.

Л. – ...?

П. – Ще турбують набряки.

Л. – ...?

П. – У мене набрякають повіки, обличчя, ноги і руки.

Л. – ...?

П. – Набряки з'явилися кілька днів тому.

Л. – ...?

П. – Так, свербіж шкіри турбує.

Л. – ...?

П. – У ділянці попереку.

Л. – ...?

П. – Ні, домішок крові у сечі я не помічав.

- Л. – ...?
- П. – Так, нудота і блювання бувають.
- Л. – ...?
- П. – Так, головний біль буває.
- Л. – ...?
- П. – Так, задишка буває.
- Л. – ...?
- П. – Задишка з'являється під час фізичного навантаження, коли рухаюся.
- Л. – ...?
- П. – Захворів два тижні тому.
- Л. – ...?
- П. – Захворювання почалося з гострого болю в ділянці попереку.
- Л. – ...?
- П. – Кашлюк та хворобу Боткіна.

Прочитайте і запам'ятайте конструкцію. Зверніть увагу на форму дієслів. Read and memorize the design. Pay attention to the form of verbs.

Конструкція 10.	<ul style="list-style-type: none"> – Які ознаки (симптоми) захворювання з'явилися спочатку? – Головний біль (в.1). / Спочатку з'явився головний біль. – Нудота (в.1). / Спочатку з'явилася нудота. – Запаморочення (в.1). / Спочатку з'явилася запаморочення. – Біль у попереку та болюче сечовипускання (в.1). / Спочатку з'явилися біль у попереку та болюче сечовипускання.
-----------------	---

Завдання 23. Дайте повні відповіді на запитання «**Які ознаки / симптоми захворювання з'явилися спочатку?**», використовуючи слова та словосполучення. Give complete answers to the question "**Які ознаки / симптоми захворювання з'явилися спочатку?**", using words and phrases.

Підвищена температура, головний біль, запаморочення, нудота зранку та блювання, стомлюваність, різучі болі при сечовипусканні, свербіж шкіри у ділянці попереку, слабкість та млявість, набряки на обличчі, біль у правому підребер'ї, часте сечовипускання, спазми під час сечовипускання.

Завдання 24. Відновіть діалог. Розкажіть про скарги хворої. Запишіть скарги пацієнти. Restore dialogue. Tell us about the patient's complaints. Write down patients' complaints.

- Л. – ...?
- П. – У мене болить попереки.
- Л. – ...?
- П. – У ділянці нирок.
- Л. – ...?

П. – Болить з обох боків. Двобічний біль.
Л. – ...?
П. – Біль несильний.
Л. – ...?
П. – Ниючий.
Л. – ...?
П. – Біль постійний.
Л. – ...?
П. – Віддає в пах.
Л. – ...?
П. – Так, набряки є.
Л. – ...?
П. – Під очима.
Л. – ...?
П. – Сечовипускання болюче.
Л. – ...?
П. – Так, сечовипускання супроводжується кольками.
Л. – ...?
П. – Рідке.
Л. – ...?
П. – Сеча мутна.
Л. – ...?
П. – Темно-жовтого кольору.
Л. – ...?
Л. – За одне сечовипускання виділяється 300-400 мілілітрів сечі.
Л. – ...?
П. – Так, кров у сечі я помічала.
Л. – ...?
П. – Три дні тому. Так, вперше я помітила кров у сечі три дні тому.
Л. – ...?
П. – Я вважаю себе хворою 5-6 днів.
Л. – ...?
П. – Спочатку з'явився біль під час сечовипускання.
Л. – ...?
П. – У дитинстві я хворіла на кір та перенесла часті ангіни.

Завдання 25. *Складіть діалог лікаря і пацієнта, якщо ви знаєте скарги хворого. Запишіть та прочитайте діалог у парах. Make a dialogue between the doctor and the patient, if you know the patient's complaints. Record and read the dialogue in pairs.*

Пацієнт Пономаренко Сергій Павлович скаржиться на несильні ниючі болі в ділянці попереку з обох боків хребта. Біль іррадіює в пах та праве підребер'я. У пацієнта часте, болюче сечовипускання.

Сеча мутна темно-жовтого кольору. За одне сечовипускання сечі виділяється 200-300 мілілітрів.

Учора пацієнт помітив домішки крові у сечі. Також пацієнт скаржиться на підвищену температуру тіла ($38,3^{\circ}\text{C}$), загальну слабкість, сонливість та втому. У дитинстві пацієнт переніс часті застуди, пневмонії та скарлатину.

Поточний контроль

Current control

Вправа 1. *Перекладіть українською мовою слова та словосполучення. Складіть речення зі словами та словосполученнями. Translate words and phrases into Ukrainian. Make sentences with words and phrases.*

Loin, hyperhidrosis, sweat, weakness, fatigability, edema, apathies, lethargy, nausea, vomiting, eyelid, limb, childhood, pruritus, blood, urine, urination; pain in lumbar region, boring pain, right hypochondrium, left hypochondrium, inguinal region, face edema, eyelid edema, trunk edema, pain while urinating, whooping cough, scarlet fever.

Вправа 2. *Поставте питання до виділених слів та словосполучень. Запишіть запитання. Виконуйте за зразком. Поставте питання до виділених слів та словосполучень. Запишіть запитання. Виконуйте за зразком.*

Зразок: Пацієнт скаржиться на *головний біль*. – На що скаржиться пацієнт?

1. Пацієнт відчуває біль у ділянці нирок.
2. Біль локалізується в лівій частині пахової ділянки.
2. Біль іррадіює у праву частину попереку.
3. Пацієнта турбує двосторонній ниючий біль.
4. У пацієнта набрякають повіки, обличчя, кінцівки.
5. У пацієнтки гострий ріжучий біль.
6. Напад болю триває 3-5 хвилин.
7. Пацієнтка скаржиться на часте сечовипускання.
8. Пацієнт відчуває спазми наприкінці сечовипускання.
8. Набряки з'являються ввечері.
9. Набряки проходять після прийому ліків.
10. У пацієнта болюче сечовипускання.

Вправа 3. *Розширте (доповніть) запитання лікаря за допомогою інформації, поданої у дужках. Слова, подані в дужках, використовуйте в потрібному відмінку. Дайте дві повні*

відповіді на кожне запитання. Запишіть маленькі діалоги у зошит. Supplement the doctor's question with the information given in parentheses. Use the words in parentheses in the correct case. Give two complete answers to each question. Write small dialogues in a notebook.

Зразок: Де Ви відчуваєте біль? (ліва частина пахової ділянки, права частина пахової ділянки). →

– Де Ви відчуваєте біль: у лівій частині пахової ділянки чи у правій частині пахової ділянки?

– Я відчуваю біль у лівій частині пахової ділянки. / – Я відчуваю біль у правій частині пахової ділянки.

1. Де Ви відчуваєте біль? (права частина попереку, ліва частина попереку).
2. Які болі Вас турбують? (тупі, гострі).
3. На які болі скаржитесь пацієнт? (сильні, несильні).
4. Які у Вас болі? (постійні, періодичні).
5. Який біль у пацієнтки? (двобічний, однобічний).
6. Куди іррадіюють болі? (ліва частина пахової ділянки, права частина пахової ділянки).
7. Куди віддає біль? (ділянка лівого підребер'я, ділянка правого підребер'я).
8. Де у Вас бувають набряки? (руки, ноги).
9. Яке у Вас сечовипускання? (часте, рідке).
10. Яке сечовипускання у пацієнта (болюче, безболісне).
11. Скільки виділяється сечі за одне сечовипускання? (багато, мало).
12. Який у Вас сон? (глибокий, поверхневий).
13. Який сон у пацієнтки (спокійний, неспокійний).

Вправа 4. Відновіть діалог. Розкажіть про скарги хворого. Запишіть скарги пацієнта (історію хвороби). Restore dialogue. Tell us about the patient's complaints. Write down the patient's complaints (medical history).

Л. – Добрий день. Сідайте. Скажіть, будь ласка, Ваші прізвище, ім'я та ім'я по батькові.

П. – ... .

Л. – На що Ви скаржитесь?

П. – ... .

Л. – Де саме Ви відчуваєте біль?

П. – ... .

Л. – Ви відчуваєте біль з обох боків чи з одного боку?

П. – ... .

Л. – Який у Вас біль: сильний чи несильний?

П. – ... .

Л. – Якого характеру біль: ниючого, давлючого, колючого?

П. – ... .

Л. – Біль гострий чи тупий?

П. – ... .

Л. – Який у Вас біль: постійний чи періодичний, нападами?

П. – ... .

Л. – Куди віддає біль?

- П. – ... .
- Л. – Поява болю залежить від фізичного навантаження?
- П. – ... .
- Л. – Яке у Вас сечовипускання: часте чи рідке?
- П. – ... .
- Л. – Сечовипускання болюче чи безболісне?
- П. – ... .
- Л. – Сечовипускання супроводжується кольками, спазмами?
- П. – ... .
- Л. – Яка у Вас сеча: мутна чи прозора?
- П. – ... .
- Л. – Якого кольору сеча: жовтого, темно-жовтого, молочного, жовто-молочного, червоного?
- П. – ... .
- Л. – Ви помічали кров у сечі?
- П. – ... .
- Л. – Яка кількість сечі виділяється за одне сечовипускання?
- П. – ... .
- Л. – Скільки сечі виділяється протягом доби?
- П. – ... .
- Л. – У Вас є набряки?
- П. – ... .
- Л. – Де саме у Вас набряки?
- П. – ... .
- Л. – Набряки тримаються довго чи швидко зникають?
- П. – ... .
- Л. – На що ще Ви скаржитесь?
- П. – ... .
- Л. – Який у Вас сон: спокійний чи неспокійний?
- П. – ... .
- Л. – Скільки часу Ви вважаєте себе хворим?
- П. – ... .
- Л. – Які ознаки хвороби з'явилися спочатку?
- П. – ... .
- Л. – Які хвороби Ви перенесли у дитинстві?
- П. – ... .
- Л. – Що ще Вас турбує?
- П. – ... .

Вправа 5. *Складіть діалог лікаря та пацієнта, якщо ви знаєте скарги хворого. Make a dialogue between the doctor and the patient, if you know the patient's complaints.*

Пацієнтка Петренко Марія Іванівна скаржитья на несильні тупі постійні болі ниючого характеру в ділянці попереку, з обох сторін хребта. Біль іррадіює в пах. У пацієнтки часте болюче сечовипускання, яке супроводжується кольками. За одне сечовипускання сечі виділяється 50-100 мілілітрів. За добу сечі виділяється 700-800 мілілітрів. Сеча мутна темно-жовтого кольору. Учора пацієнт помітила домішки крові у сечі. Пацієнтка вважає себе

хворою тиждень. Захворювання почалося з набряків на кінцівках. Також пацієнтка скаржитися на нудоту і блювання, загальну слабкість, сонливість та втому. У дитинстві пацієнтка хворіла на кір та скарлатину.

Частина 2

Part 2

Завдання 1. *Напишіть запитання лікаря до пацієнта, використовуючи наступний план опитування. Write the doctor's question to the patient using the following survey plan.*

1. Загальні скарги хворого.
2. Характер болю.
3. Час та умови появи болю.
4. Локалізація болю.
5. Іррадіація болю.
6. Наявність болю під час сечовипускання.
7. Наявність частих сечовипускань.
8. Колір сечі.
9. Набряки. Час появи набряків.
10. Місце локалізації набряків.
11. Інші скарги.
12. Свербіж шкіри,
13. Нудота, блювання.
14. Головний біль.
15. Сон.
16. Апетит.
17. Задишка. Умови появи задишки.

Завдання 2. *Складіть діалог, використовуючи план опитування та запитання завдання 1. Compose a dialogue using the survey plan and questions from Task 1.*

Завдання 3. *Прочитайте діалог у парах. Read the dialogue in pairs.*

Л. – Що Вас турбує?

П. – У мене сильно болить поперек.

Л. – Де саме Ви відчуваєте біль?

П. – У правій частині попереку.

Л. – Які болі ви відчуваєте: гострі чи тупі, ниючі чи різучі?

П. – Гострі, різучі.

Л. – Болі постійні чи періодичні, нападами?

П. – Нападами.

Л. – Коли з'являються болі: під час фізичного навантаження, коли рухаєтеся чи у спокої?

П. – Поява болю не залежить від фізичного навантаження. Але під час руху біль посилюється.

Л. – Сечовипускання часте чи рідке?

П. – Часте.

- Л. – Якого кольору сеча: жовтого чи буро-червоного?
П. – Буро-червоного.
Л. – Сеча мутна чи прозора?
П. – Мутна.
Л. – Що ще Вас турбує?
П. – набряки.
Л. – Де у Вас набряки?
П. – На повіках, під очима. набрякають ноги і руки.
Л. – Коли з'явилися набряки?
П. – 5 днів тому.
Л. – Вас турбує свербіж шкіри?
П. – Так.
Л. – Де саме Ви відчуваєте свербіж?
П. – У ділянці попереку.
Л. – Нудота і блювання бувають?
П. – Так, бувають. Блювання буває рідко. А нудить кожного ранку.
Л. – Головний біль турбує?
П. – Так, голова болить часто.
Л. – Біль гострий чи тупий?
П. – Тупий.
Л. – Задишка у Вас буває?
П. – Так, буває.
Л. – Коли з'являється задишка: під час фізичного навантаження, під час руху, у спокої?
П. – Під час фізичного навантаження.
Л. – Коли Ви захворіли?
П. – Два тижні тому.
Л. – З чого почалося захворювання?
П. – З гострого болю в ділянці попереку.
Л. – Які захворювання Ви перенесли у дитинстві?
П. – Кашлюк, кір.

Завдання 4.1 Прочитайте діалог завдання 3 ще раз, замінивши короткі репліки-відповіді пацієнта на повні відповіді. Використовуючи інформацію відповідей хворого, дайте відповіді на запитання. Read the dialogue of task 3 again, replacing the short replies of the patient with complete answers. Using the patient's answer information, answer the questions.

1. На що скаржиться пацієнт?
2. Який біль у пацієнта?
3. Яке сечовипускання у пацієнта?
4. Яка сеча у пацієнта?
5. Де набряки у пацієнта? Коли з'явилися набряки?
6. Що ще турбує пацієнта?
7. Коли та з чого почалося захворювання?
8. Які захворювання переніс пацієнт у дитинстві?

Завдання 4.2 Використовуючи відповіді на питання, розкажіть про скарги хворого. Запишіть скарги пацієнта. *Using the answers to the questions, tell about the patient's complaints. Write down the patient's complaints.*

Завдання 5. Відновіть діалог. Розкажіть про скарги хворого. Запишіть скарги пацієнта. *Restore dialogue. Tell us about the patient's complaints. Write down the patient's complaints.*

Л. – ...?

П. – У мене сильно болить голова та попереk.

Л. – ...?

П. – Болі тупі.

Л. – ...?

П. – Болі постійні, ниючі.

Л. – ...?

П. – Попереk болить, коли рухаюся.

Л. – ...?

П. – Спочатку сечовипускання було часте.

А тепер рідке.

Л. – ...?

П. – Сеча мутна. Іноді червона.

Л. – ...?

П. – У мене набрякають ноги та обличчя.

Л. – ...?

П. – Набряки з'явилися відразу, як я захворів.

Л. – ...?

П. – Мене нудить.

Л. – ...?

П. – Апетит поганий.

Л. – ...?

П. – Сон неспокійний. Іноді буває безсоння.

Л. – ...?

П. – Так, задишка буває.

Л. – ... ?

П. – Задишка з'являється під час руху.

Л. – ...?

П. – Захворів місяць тому.

Л. – ...?

П. – Спочатку з'явилася підвищена температура, болі у попереку, потім почали набрякати руки і ноги.

Л. – ...?

П. – У дитинстві переніс скарлатину.

Завдання 6. Співвіднесіть інформацію лівої та правої половин таблиці. Знайдіть пару. *Correlate the information of the left and right halves of the table. Find a couple. Read the restored sentences.*

1. Пацієнт відчуває	5-7 днів.
2. Біль у попереку з'являється	незалежно від фізичного навантаження.
3. Біль віддає у	домішки крові у сечі.
4. У пацієнтки набрякають	обличчя та кінцівки.
5. Пацієнтка скаржиться на ниючий біль у	однобічний біль у правій частині поперекової ділянки.
6. Я відчуваю гострий біль у	болючого сечовипускання та болю у попереку.
7. За одне сечовипускання виділяється	болем, кольками, спазмами.
8. Сечовипускання супроводжується	кашлюк та хворобу Боткіна.
9. Вчора пацієнт помітив	400-500 мілілітрів сечі.
10. Пацієнт вважає себе хворим	пах, у ділянку правого та лівого підребер'я.
11. Захворювання почалося з	ділянці нирок з обох сторін хребта.
12. Також пацієнтка скаржиться на	поперековій ділянці.
13. Пацієнтка хворіла у дитинстві на	млявість, свербіж шкіри, набряки, нудоту, спрагу.

Завдання 7. Прочитайте діалог у парах. Read the dialogue in pairs.

Л. – На що Ви скаржитесья?

П. – У мене сильно болить попереку у ділянці нирок.

Л. – Де саме Ви відчуваєте біль: з лівого боку хребта чи з правого боку хребта?

П. – Болить з обох боків.

Л. – Біль двобічний?

П. – Так. Біль двобічний.

Л. – Яке у Вас сечовипускання: часте чи рідке?

П. – Рідке.

Л. – Скільки сечі виділяється за одне сечовипускання?

П. – Дуже мало.

Л. – А за добу?

П. – Теж мало, не більше 300-400 мілілітрів.

Л. – Сечовипускання болюче?

П. – Так, болюче. Часто бувають різі.

Л. – Якого кольору сеча: червоного, жовтого?

П. – Червоного кольору.

Л. – Набряки у Вас є?

П. – Так, набрякає обличчя.

Л. – Артеріальний тиск Ви вимірювали?

П. – Так, вимірювала. Тиск підвищився. Вчора та сьогодні тиск 160/110.

Л. – Що ще Вас турбує?

П. – У мене з'явилася температура.

Л. – Температура підвищена?

П. – Так. Стала підвищуватися до 37, 8.

Л. – Скільки днів тримається така температура?

П. – Три дні.

- Л. – На що ще Ви скаржитесь?
- П. – З'явилася задишка, і бувають напади тахікардії.
- Л. – Задишка турбує у спокої чи під час фізичного навантаження?
- П. – Спочатку задишка була тільки під час фізичного навантаження, а тепер і у спокої.
- Л. – Коли з'явилася тахікардія?
- П. – Тиждень тому.
- Л. – Що ще Вас турбує?
- П. – Мене нудить. І почав погіршуватися зір.
- Л. – Ви перенесли якісь захворювання протягом останнього місяця?
- П. – Так, у мене був грип та ангіна.

Завдання 8.1 Прочитайте діалог завдання 7 ще раз, замінивши короткі репліки-відповіді пацієнта на повні відповіді. Використовуючи інформацію відповідей хворого, дайте відповіді на запитання. *Read Task 7's dialogue again, replacing the patient's short responses with complete answers. Using the patient's answer information, answer the questions.*

1. На що скаржиться пацієнтка?
2. Який біль у пацієнтки?
3. Яке сечовипускання у пацієнтки?
4. Яка сеча у пацієнтки?
5. Де локалізуються набряки?
6. Коли з'явилися набряки?
7. Що ще турбує пацієнтку?
8. Які захворювання перенесла пацієнтка протягом останнього місяця?

Завдання 8.2 Використовуючи відповіді на питання, розкажіть про скарги хворого. Запишіть скарги пацієнта. *Using the answers to the questions, tell about the patient's complaints. Write down the patient's complaints.*

Завдання 9. Складіть діалог лікаря і пацієнтки, якщо ви знаєте скарги хворої. Запишіть та прочитайте діалог у парах. *Make a dialogue between the doctor and the patient, if you know the patient's complaints. Record and read the dialogue in pairs.*

Пацієнтка Карпенко Марія Іванівна скаржиться на постійний пекучий біль у спині, в ділянці попереку з обох боків хребта. Два дні тому у пацієнтки почали набрякати повіки і верхні кінцівки. Набряки тримаються з ранку до вечора. Пацієнтку турбує часте болюче сечовипускання. Сеча мутна темно-жовтого кольору. Також пацієнтка скаржиться на слабкість, сонливість, неприємний присмак у роті, спрагу, поганий апетит.

Пацієнтка вважає себе хворою тиждень, коли з'явилися перші симптоми захворювання – болі під час сечовипускання. У дитинстві пацієнтка перенесла кір.

Завдання 10. Прочитайте текст «Хронічний нефрит». Дайте відповіді на запитання. Read the text "Chronic nephritis". Answer the questions.

Хронічний нефрит

Нефрит – це запальне захворювання нирок. Нефрит поділяється на гострий нефрит та хронічний нефрит.

При хронічному нефриті хворі скаржаться на загальну слабкість, підвищену пітливість, біль у попереку, сонливість, головний біль, поганий апетит, спрагу.

У хворих на хронічний нефрит бліда та суха шкіра; іноді буває свербіж шкіри. Язик і слизова оболонка рота сухі. Набрякають гомілки, обличчя. У хворих бувають ознаки інтоксикації нервової системи: млявість, сонливість, скутість, розлад свідомості.

Під час сечовипускання сечі виділяється дуже мало. У хворих може з'явитися повна анурія – повне припинення сечовипускання.

Хронічний нефрит може супроводжуватися нудотою, блюванням, підвищенням температури тіла та підвищенням артеріального тиску.

Запитання:

1. Що таке нефрит?
2. На які форми / види поділяється нефрит?
3. На що скаржаться хворі при хронічному нефриті?
4. Яка шкіра у хворих?
5. Які язик і слизова оболонка рота у хворих при хронічному нефриті?
6. Де локалізуються набряки?
7. Які можуть бути симптоми інтоксикації нервової системи при хронічному нефриті?
8. Яке сечовипускання спостерігається у хворих?
9. Чим може супроводжуватися хронічний нефрит?

Підсумковий тематичний контроль

Final thematic control

Вправа 1. Перекладіть речення українською. Translate the sentence into Ukrainian.

1. The pain irradiates to the right side.
2. He feels pain in the right part of loin.
3. She has an edema of eyelids, face and limbs.
4. Patient has an acute sharping pain.
5. He has swelling of the hands, legs, eyelids, faces.
6. Patient has a skin itch.
7. She feels pain in the lower back.
8. The pain attacks repeats in several hours.
9. The pain attack lasts 3-5 minutes.
10. The edemas appear in the morning.

Вправа 2. Напишіть слова, які знаходяться у правому стовпчику, в потрібному відмінку. У разі необхідності вставте прийменники. Прочитайте відновлені речення. Write the words in

the right-hand column in the right case. Insert prepositions if necessary. Read the restored sentences.

1. Пацієнт відчуває ниючий біль	права частина попереку.
2. Пацієнтка скаржиться	млявість, свербіж шкіри, набряки, нудота.
3. Біль локалізується	поперекова ділянка.
4. Поперек болить	фізичне навантаження, рух, спокій.
5. Біль віддає	спина, пах, ліве підребер'я.
6. У пацієнта набряки	ділянка попереку, тіло, повіки.
7. Сечовипускання супроводжується	кольки, спазми, тягнучий біль.
8. Вчора пацієнт помітив згустки крові	сеча.
9. Також пацієнтка скаржиться на підвищення	артеріальний тиск та температура тіла.
10. Захворювання почалося	болюче сечовипускання та набряки на кінцівках.
11. Пацієнтка перенесла кашлюк	дитинство.

Вправа 3. Відновіть діалог. Розкажіть про скарги пацієнта. Запишіть скарги хворого.

Л. – ...?

П. – Біль в області попереку.

Л. – ...?

П. – Біль сильний ниючий.

Л. – ...?

П. – Постійний.

Л. – ...?

П. – Тупий.

Л. – ...?

П. – Віддає в ділянку правого підребер'я.

Л. – ...?

П. – Часте.

Л. – ...?

П. – Болюче, іноді бувають кольки.

Л. – ...?

П. – За одне сечовипускання сечі виділяється мало. І за добу теж мало.

Л. – ...?

П. – Так, спрага є. Дуже хочу пити. І відчуваю сухість у роті.

Л. – ...?

П. – Так, набряки є. Під очима.

Л. – ...?

П. – Тримаються довго. Проходять лише у другій половині дня.

Л. – ...?

П. – Захворювання почалося з нудоти і блювання.

Л. – ...?

П. – У дитинстві хворів на кір.

Вправа 4. *Складіть діалог лікаря та пацієнта, використовуючи подану інформацію. Make a dialogue between the doctor and the patient using the information provided.*

1. Пацієнт Антипенко Петро Михайлович скаржиться на несильний постійний ниючий біль у попереку. Біль локалізується у ділянці нирок з обох боків хребта та віддає у пах. Також пацієнт скаржиться на часте болюче сечовипускання, на спазми наприкінці сечовипускання. Під час сечовипускання сечі виділяється 50-70 мілілітрів. Сеча мутна молочно-жовтого кольору. Вчора пацієнт помітив згустки крові у сечі. Пацієнт вважає себе хворим три тижні. Три тижні тому пацієнт застудився і з'явилися перші симптоми захворювання: біль у попереку та біль унизу живота під час сечовипускання.

2. Пацієнтка Коваленко Олена Іванівна скаржиться на ниючий постійний біль унизу живота та у ділянці нирок. Біль посилюється під час фізичного навантаження. Сечовипускання рідке болюче. Сеча прозора темно-жовтого кольору. Крові у сечі пацієнтка не помічала. Також пацієнтка скаржиться на набряки на кінцівках та обличчі, які з'явилися п'ять днів тому, на підвищення артеріального тиску, поганий апетит, загальну слабкість та сонливість. Пацієнтку турбує головний біль, спрага та сухість у роті.

Вправа 5. *Використовуючи інформацію тексту «Хронічний нефрит» (частина 2, завдання 9), складіть діалог лікаря і пацієнта з хронічною формою нефриту. Using the information in the text "Chronic nephritis" (part 2, task 9), make a dialogue between a doctor and a patient with a chronic form of nephritis.*

ЗАХВОРЮВАННЯ СЕЧОВИДІЛЬНОЇ СИСТЕМИ DISEASES OF THE URINARY SYSTEM

СЛОВНИК

Анурія	Anuria
Апатія	Apathy
Апетит	Appetite
Артеріальний (-а, -е, -і)	Arterial
Багато	Many
Безболісний (-а, -е, -і)	Painless
Безсоння	Insomnia
Біль (ч. р.)	Pain
Блідий (-а, -е, -і) / Блідість (ж. р.)	Pale / Pallor
Блювання / блювати	Vomiting / To vomit
Болісний (-а, -е, -і)	Excruciating, painful (caused by pain)
Болючий (-а, -е, -і)	Painful (causing pain)
Буро-червоний (-а, -е, -і)	Brown-red
Верх	Upper part
Верхній (-я, -е, -і)	Upper
Вимірювати	Measure
Високий (-а, -е, -і)	High
Гомілка	Shin

Грам	Gram
Грип	Flu
Двобічний (-а, -е, -і)	Two-sided
День	Day
Дитинство	Childhood
Ділянка	Area
Домішка	Impurity
Живіт	Stomach
Жовтий (-а, -е, -і)	Yellow
Загальний (-а, -е, -і)	General
Задишка	Dyspnea
Застуда	Cold
Застудитися	Catch a cold
Захворіти	Get sick
Захворювання	Disease, illness
Згусток	Clot
Зір	Vision
Знебарвлений (-а, -е, -і)	Discolored
Інтоксикація	Intoxication
Каламутний (мутний) (-а, -е, -і)	Muddy
Кашлюк (коклюш)	A cough (whooping cough)
Кількість (ж. р.)	Quantity
Кінцівка	The ending
Кір	Measles
Коклюш (кашлюк)	Whooping cough (cough)
Колір	Color
Кома	Coma
Кров (ж. р.)	Blood
Літр	Liter
Мало	Small, little
Минулий (-а, -е, -і)	Past
Млявість (ж. р.)	Apathy
Мутний (каламутний) (-а, -е, -і)	Cloudy, muddy, turbid
Набряк	Edema
Набрякати	Swell
Набряклий (-а, -е, -і)	Swollen
Набряклість (ж. р.)	Puffiness
Навантаження	Load
Непритомність (ж. р.)	Faint
Нефрит	Nephritis
Нечастий (-а, -е, -і)	Infrequent, rarely
Нижній (-я, -є, -і)	Lower
Низ	Bottom

Нирка	Kidney
Нудити	Feel nausea
Нудота	Nausea
Обличчя	Face
Оболонка	Membrane
Однобічний (-а, -е, -і)	One sided
Ознака (симптом)	Sign(symptom)
Озноб	Chills
Останній (-я, -е, -і)	Last
Пах	Groin
Паховий (-а, -е, -і)	Inguinal
Переносити (переносити захворювання)	Have (get sick, be sick with illness)
Півлітра	Half a liter
Підвищений (-а, -е, -і)	Increased
Підвищуватися	To increase
Підйом	To climb, to rise
Підребер'я (с. р.)	The hypochondrium
Піт	Sweat
Пітливість (ж. р.)	Sweating
Повіка	Eyelid
Погіршення	Deterioration
Погіршуватися (стан погіршується)	To worse (condition worsens)
Покращення	Improvements
Покращуватися	To improve
Половина	Half
Поперек	Lower back, loin
Поперековий (-а, -е, -і)	Lumbar
Потім	Then, later
Потовиділення	Sweating
Почастішати	Become more frequent
Початок	Beginning
Починатися	To begin
Почувати себе	Feel
Приймання (прийом)	Taking
Приймати (приймати ліки)	To take (take medicine)
Притомність (ж. р.)	Consciousness
Прозорий (-а, -е, -і)	Transparent
Промерзнути	To freeze
Пронос	Diarrhea
Простуда	Cold
Протягом (протягом дня)	During (during the day)
Рідкий (-а, -е, -і)	Seldom
Різь (ж. р.)	Gripping, cut

Розлад	Disorder
Рух	Movement
Рухатися	To move
Свербіж	Itch
Свербіти	To itch
Свідомість (ж. р.)	Consciousness
Серцебиття	Heartbeat
Сеча	Urine
Сечовипускання	Urination
Симптом (ознака)	Symptom (sign)
Скарлатина	Scarlet fever
Скутість (ж. р.)	Constraint
Слабкість (ж. р.)	Weakness
Слизовий (-а, -е, -і)	Mucous
Солом'яний (світло-жовтий)	Straw (light yellow)
Сон	Sleep
Сонливість (ж. р.)	Drowsiness
Спати	Sleep
Спокій	Rest
Спочатку	First
Спрага	Thirst
Стомлення	Fatigue
Стомлюваність (ж. р.)	Fatigue, lassitude
Стомлюватися (утомлюватися)	To get tired (get tired)
Сухий (-а, -е, -і)	Dry
Температура	Temperature
Тиждень (ч. р.)	Week
Тиск	Pressure
Тіло	Body
Тривати	To last
Туберкульоз	Tuberculosis
Умова	Condition
Уремичний (-а, -е, -і)	Uremic
Утома (втома)	Fatigue (fatigue)
Хвора / Хворий	Patient (female) / Patient (male)
Хворіти (бути хворим)	Be ill
Хвороба	Disease, sickness
Частий (-а, -е, -і)	Frequent
Частина	Part
Червоний (-а, -е, -і)	Red
Шкіра	Skin
Юність (ж. р.)	Youth
Язик	Tongue

УРОК 8

Тема. МЕДИЧНІ ЗАКЛАДИ MEDICAL INSTITUTIONS

Завдання 1. Прочитайте слова та словосполучення. Перекладіть незнайомі слова. Read words and word combinations. Translate unfamiliar words.

Заклад, медичний заклад, лікувальний заклад, профілактика, лікувально-профілактичний заклад, медична допомога, реєстратура, реєстратор, амбулаторія, поліклініка, лікарня, госпіталь, військовий госпіталь, санаторій, перинатальний центр, пологовий будинок, неонатологічне відділення, центр служби крові, донор, станція швидкої медичної допомоги, санстанція, санепідемстанція, санітарно-епідеміологічна станція, пункт, центр, медичний центр, діагностичний центр, опіковий центр, медичний пункт, диспансер, протитуберкульозний диспансер, психоневрологічний диспансер, відділення, стаціонар, приймальне відділення, санітарка, санітар, реєстратор, медсестра, медбрат, лікар, головний лікар, фельдшер, акушерка, палата, блок, лабораторія, лаборант, довідка, лікарняний лист.

Завдання 2. Розподіліть слова завдання 1 у два стовпчика. Divide the words of task 1 into two columns.

Медичний заклад	Медичний працівник

Завдання 3. Утворіть множину від поданих іменників. Form the plural from the following nouns.

Аналіз, блок, відділення, госпіталь, донор, заклад, кабінет, лаборант, лабораторія, лікар, лікарня, медсестра, опік, палата, пацієнт, пацієнтка, поліклініка, реєстратор, санітарка, фельдшер, хвора, хворий, хвороба, центр.

Завдання 4. Прочитайте назви лікувально-профілактичних закладів. Перекладіть нові слова. Read the names of treatment and prevention facilities. Translate new words.

Міністерство охорони здоров'я, відділ охорони здоров'я, районна лікарня, міська лікарня, обласна лікарня, клінічна лікарня, центральна районна клінічна лікарня, обласна клінічна лікарня, міська клінічна лікарня, спеціалізована лікарня, неспеціалізована лікарня, спеціалізований центр, міська дитяча клінічна лікарня, обласна дитяча лікарня, стоматологічна лікарня.

Пологовий будинок, станція швидкої медичної допомоги, шкірно-венерологічний диспансер, лікарсько-фізкультурний диспансер, спеціалізований диспансер радіаційного захисту населення, травматологічний пункт, санітарно-епідеміологічна станція, обласний клінічний протитуберкульозний диспансер, обласний клінічний перинатальний центр, обласний центр служби крові, центр первинної медико-санітарної допомоги, психоневрологічний диспансер, обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф.

Пригадайте, що таке аббревіатура. Remember what an abbreviation is.

Слово аббревіатура походить від латинського слова *abbrevio* – «скорочую». Аббревіатура – це слова, які виникають внаслідок аббревіації (скорочення). Такі слова можуть бути утворені з перших літер (МОЗ – Міністерство охорони здоров'я), з інших частин слів, що входять до складу назви чи поняття (СумДУ – Сумський державний університет) або з основи одного слова та окремого цілого слова (медсестра – медична сестра; санепідемстанція – санітарно-епідеміологічна станція; травмпункт – травматологічний пункт). Аббревіатура вживається в усній та писемній мові.

Завдання 5. *До аббревіатур (скорочених назв) лікувальних закладів доберіть їх повні назви. Користуйтеся словосполученнями завдання 4. Choose their full names for abbreviations (abbreviated names) of medical institutions. Use the phrases of task 4.*

ЦРКЛ, МДКЛ, ОДКЛ, МКЛ, ОКЛ, медпункт, травмпункт, СЕС, ОЦСК, ЦПМСД, ОКПЦ, ОЦЕМД та МК.

Завдання 6. *Прочитайте повні назви державних медичних закладів міста Суми та Сумської області. Перекладіть незнайомі слова. У яких медичних закладах студенти-медики проходять медичну практику? Read the full names of state medical institutions of Sumy and Sumy region. Translate unfamiliar words. In which medical institutions do medical students undergo medical practice?*

Сумська міська дитяча клінічна лікарня Святої Зінаїди, Сумська обласна дитяча клінічна лікарня, Сумська обласна дитяча клінічна стоматологічна лікарня.

Сумська міська клінічна лікарня № 1, Сумська міська клінічна лікарня № 4, Сумська міська клінічна лікарня № 5, Сумська міська стоматологічна лікарня.

Сумська центральна районна лікарня.

Сумська обласна клінічна лікарня, Сумська обласна стоматологічна поліклініка, Сумська обласна інфекційна клінічна лікарня ім. З.Й. Красовицького, Сумський обласний кардіологічний диспансер, Сумський обласний клінічний лікарсько-фізкультурний диспансер, Сумський обласний клінічний онкологічний диспансер, Сумський обласний клінічний перинатальний центр, Сумський обласний госпіталь ветеранів війни, Сумський обласний клінічний психоневрологічний диспансер, Сумський обласний наркологічний диспансер, Сумський обласний центр профілактики і боротьби зі СНІДом, Сумський обласний шкірно-венерологічний диспансер, Сумський обласний центр служби крові.

Клінічний пологовий будинок Пресвятої Діви Марії, Регіональний клінічний фтизіопульмонологічний медичний центр (Сумський обласний клінічний протитуберкульозний диспансер).

Завдання 7. *Прочитайте назви спеціалізації лікарів, медичних працівників. Перекладіть незнайомі слова. Read the names of specializations of doctors, medical workers. Translate unfamiliar words.*

Акушер-гінеколог, акушерка, алерголог, гастроентеролог, гінеколог, гематолог, імунолог, інфекціоніст, кардіолог, комбустіолог, лаборант, невролог, неонатолог, нефролог,

офтальмолог, онколог, отоларинголог, ЛОР, педіатр, проктолог, психоневролог, пульмонолог, реаніматолог, реєстратор, рентгенолог, стоматолог, терапевт, травматолог, уролог, фтизіатр, хірург, фізіотерапевт.

Прочитайте і повторіть конструкцію. Зверніть увагу на відмінок. Read and repeat the construction. Pay attention to the case.

Конструкція 1	Хто (в. 1) – це хто (в. 1). Отоларинголог – це лікар, який займається обстеженням, лікуванням та профілактикою захворювань вуха, носа та горла.
----------------------	---

Завдання 8. *Прочитайте визначення лікарів-спеціалістів. Перекладіть незнайомі слова. Доберіть визначення до спеціалізації лікарів з поданих речень. Запишіть речення за конструкцією **Хто – це хто**. Прочитайте створені речення. Read the definitions of specialists. Translate unfamiliar words. Choose a definition for the specialization of doctors from the given sentences. Write a sentence based on the construction **Хто – це хто**. Read the sentences created.*

Визначення:

1. Лікар, який спостерігає дитину з перших днів народження та лікує новонароджених.
2. Лікар, який спеціалізується на лікуванні алергій.
3. Лікар, який лікує нервові захворювання.
4. Лікар, який займається діагностикою, лікуванням та профілактикою хвороб серця.
5. Лікар, який спостерігає за здоров'ям дитини та лікує її до 18 років.
6. Лікар, який лікує захворювання зубів, щелепи.
7. Лікар, який надає медичну допомогу хворим з захворюваннями органів травлення.
8. Лікар, який спеціалізується на лікуванні проблем з сечовидільною системою.
9. Лікар, який займається виявленням, профілактикою та лікуванням захворювань, що пов'язані з органами дихальної системи.
10. Лікар, який діагностує та лікує ракові захворювання.
11. Лікар, який діагностує та лікує травми опорно-рухового апарату.
12. Лікар, який займається діагностикою, лікуванням та профілактикою туберкульозу.
13. Лікар, який спеціалізується на профілактиці та лікуванні опікових хвороб.
14. Лікар, який займається відновленням організму пацієнта при різних захворюваннях за допомогою фізіотерапевтичних методів: лікувальної фізичної культури (ЛФК), масажу, високої чи низької температури, магнітного поля, ультразвуку, лікувальних грязей, водних процедур (водолікування) тощо.

Назви спеціалізації лікарів: кардіолог, уролог, травматолог, пульмонолог, алерголог, невролог, фізіотерапевт, педіатр, неонатолог, стоматолог, комбустіолог, гастроентеролог, онколог, фтизіатр.

Прочитайте і повторіть конструкцію. Зверніть увагу на відмінок. Read and repeat the construction. Pay attention to the case.

Конструкція 2	Хто (в. 1) називається ким (в. 5).
	Лікар, який займається обстеженням, лікуванням та профілактикою захворювань вуха, носа та горла, називається отоларингологом.

Завдання 9. *Прочитайте ще раз речення завдання 8. Здійсніть синонімічну заміну: напишіть речення за конструкцією **Хто називається ким**. Прочитайте створені речення. Виконуйте за зразком. Read again the sentence of problem 8. Make a synonymous substitution: write a sentence based on the construction **Хто називається ким**. Read the sentences created. Follow the pattern.*

Зразок: Гематолог – це лікар, який лікує захворювання кровеносної системи, порушення кровотворення та складу крові. → Лікар, який лікує захворювання кровеносної системи, порушення кровотворення та складу крові, називається гематологом.

Завдання 10. *Доповніть таблицю. Запишіть подані словосполучення у місцевому відмінку. Виконуйте за зразком. Поміркуйте, лікарі якої спеціалізації та які спеціалісти працюють у цих медичних закладах, відділеннях, кабінетах. Complete the table. Write the given phrases in the local case. Follow the pattern. Consider which doctors specialize and which specialists work in these medical institutions, departments, offices.*

Зразок:

Що? – Називний відмінок (в. 1)	Де? – Місцевий відмінок (в. 6)
Медичний заклад.	У медичному закладі.

Словосполучення: гематологічне відділення, дитяча лікарня, інфекційна лікарня, кардіологічний диспансер, кардіологічний центр, лабораторія, маніпуляційний кабінет, міська клінічна лікарня, неонатологічне відділення, обласна лікарня, обласний клінічний госпіталь, онкологічний диспансер, опікове відділення, пологовий будинок, протитуберкульозний диспансер, реєстратура, рентгенологічний кабінет, спеціалізована лікарня, стоматологічна поліклініка, урологічне відділення, фізіотерапевтичний кабінет, центр екстреної медичної допомоги, перинатальний центр, шкірно-венерологічний диспансер.

Прочитайте і повторіть конструкцію. Зверніть увагу на відмінок. Read and repeat the construction. Pay attention to the case.

Конструкція 3	Хто (в. 1) працює де (в. 6).
	Кардіолог працює в кардіологічному центрі // Кардіолог працює в кардіологічному відділенні // Кардіолог працює в

	кардіологічній лікарні.
--	-------------------------

Завдання 11. *Напишіть, де працюють ці фахівці. Виконуйте за зразком. У відповідях використовуйте слова «лікарня», «відділення», «центр», «кабінет». Write where these specialists work. Follow the pattern. In the answers, use the words "лікарня", "відділення", "центр", "кабінет".*

Зразок: Пульмонолог. Пульмонолог працює в пульмонологічному відділенні.

Слова: реєстратор, лаборант, маніпуляційна сестра, фізіотерапевт, невролог, отоларинголог, гінеколог, гематолог, уролог, стоматолог, інфекціоніст, фтизіатр, імунолог, акушер-гінеколог, педіатр, гастроентеролог, комбустіолог, кардіолог, травматолог, пульмонолог, алерголог, неонатолог, стоматолог, онколог.

Завдання 12. *Подивіться на малюнки. Хто ці лікарі за спеціалізацією? Дайте визначення лікарів-спеціалістів. Скажіть, де працюють ці лікарі. Складіть невеликий текст про кожного лікаря-спеціаліста. Виконуйте за зразком. Look at the pictures. Who are these doctors by specialization? Define specialists. Tell us where these doctors work. Write a short text about each specialist. Follow the pattern.*

Зразок:

	<p>Це лікар-педіатр. Лікар-педіатр – це лікар, який спостерігає за здоров'ям дитини та лікує її до 18 років. Лікар-педіатр працює у дитячій лікарні.</p>
---	--

		
---	--	---

Завдання 13. Прочитайте та запам'ятайте дієслова, що керують іменниками у певних відмінках. Прочитайте речення та зверніть увагу на прийменники та відмінки керованих слів і словосполучень. Запишіть речення та укажіть відмінок керованих слів та словосполучень. *Read and memorize verbs that control nouns in certain cases. Read the sentences and pay attention to the prepositions and cases of controlled words and phrases. Write a sentence and indicate the cases of controlled words and phrases.*

Звертатися / звернутися (до кого? – Р. в.).	Звернутися до лікаря. Вам треба звернутися до лікаря. Пацієнту необхідно звернутися до лікаря-невролога.
Бути на прийомі (у кого? – Р. в.).	Пацієнт був на прийомі у лікаря.

	Пацієнт був на прийомі у лікаря-кардіолога.
Йти / прийти (піти) (куди? – Р. в., З. в.). Йти / прийти (піти) (до кого? – Р. в.).	Я йду у лікарню // до лікарні. Я йду до терапевта. Пацієнту необхідно піти до головного лікаря.
Йти / прийти (піти) на прийом (до кого? – Р. в.).	Пацієнтка йде на прийом до стоматолога. Вам треба піти на прийом до кардіолога. Пацієнту необхідно прийти на прийом до лікаря-нефролога.
Консультуватися / проконсультуватися (з ким? – Ор. в.). Говорити / поговорити (з ким? – Ор. в.).	Консультуватися з лікарем. Вам необхідно проконсультуватися з лікарем-імунологом. Говорити з пацієнтом, з родичами хворого. Батьки дитини говорять з лікарем.
Лежати / лягти (куди? – З. в.).	Лягти у лікарню. Хворому треба лягти у лікарню. Пацієнці необхідно терміново лягти у стаціонар.
Бути під наглядом (кого? – Р. в.)	Після операції пацієнту необхідно бути під наглядом лікаря-реаніматолога. Вам треба бути під наглядом лікаря-уролога, тому необхідно лягти у стаціонар.
Зробити (що? – З. в.). Здати (що? – З. в.). Пройти (що? – З. в.).	Пацієнці треба зробити кардіограму, здати аналізи та пройти обстеження. Вам необхідно пройти повне обстеження.
Виписувати / виписати (кого? – З. в.). Виписувати / виписати (звідки? – Р. в.). Виписувати / виписати (що? – З. в.)	Виписувати пацієнта. Виписати хворого з лікарні. Виписувати довідку, рецепт. Лікар виписав пацієнта із лікарні. Медсестра виписує лікарняний лист.
Виклик'ати / в'икликати (кого? що? – З. в.). Виклик'ати / в'икликати (куди? – Р. в., З. в.).	Викликати лікаря. Викликати швидку допомогу. Викликати швидку допомогу можна за номером телефону 103. Вам необхідно викликати лікаря додому.
Пройти реабілітацію (де? – М.в.).	Пройти реабілітацію у спеціалізованому санаторії.

Завдання 14. Прочитайте речення. Зверніть увагу на виділені (підкреслені) дієслова. Визначте відмінок керованих слів та словосполучень. Read the sentence. Pay attention to the highlighted (underlined) verbs. Identify cases of controlled words and phrases.

Зразок: Вам необхідно **звернутися** до лікаря, до сімейного лікаря, до лікаря-кардіолога, до хірурга, до старшої медсестри, до операційної медсестри, до лаборанта, реєстратора. →

звернутися (до кого?) до лікаря, до сімейного лікаря, до лікаря-кардіолога, до хірурга, до старшої медсестри, до операційної медсестри, до лаборанта, реєстратора – **Р. в.**

1. Ви **були на прийомі** у лікаря-кардіолога, у лікаря-гастроентеролога, у невролога, у стоматолога, у фтизіатра, у головного лікаря?
2. Пацієнту треба **проконсультуватися** з кардіологом, з онкологом, з гінекологом, з акушером-гінекологом, з рентгенологом, з комбустіологом, реаніматологом.
3. Вам треба **лягти** у лікарню, у стаціонар, у неврологічне відділення, у гематологічне відділення, в онкологічний центр, в кардіологічний центр, в інфекційну лікарню, в протитуберкульозний диспансер.
4. **Прийдіть**, будь ласка, **на прийом** до лікаря-отоларинголога, лікаря-уролога, нефролога, імунолога, педіатра.
5. Пацієнтці треба **викликати** додому швидку допомогу, чергового лікаря, сімейного лікаря, лікаря-терапевта, медсестру, лаборанта.
6. Вам необхідно **бути під наглядом** лікаря, лікаря-уролога, акушера-гінеколога, лікаря-онколога, лікаря-інфекціоніста.
7. Медсестра **випише (напише)** Вам довідку, лікарняний лист, рецепт, направлення на аналізи, направлення на обстеження.

Завдання 15. *Складіть самостійно речення за конструкціями та прикладами речень завдання 13 та завдання 14. Запишіть самостійно складені речення та визначте відмінок керованих слів. Make your own sentences based on the constructions and examples of sentences of task 13 and task 14. Write independently composed sentences and determine the case of controlled words.*

Завдання 16. *Розкрийте дужки та напишіть слова й словосполучення в потрібному відмінку. Прочитайте відновлені речення. Open the brackets and write the words and phrases in the correct case. Read the restored sentences.*

1. Звернутися до (лікар, сімейний лікар, реєстратор, лаборант, кардіолог).
2. Бути на прийомі у (лікар-невропатолог, отоларинголог).
3. Консультуватися з (головний лікар, завідувач відділенням).
4. Підійти до (медсестра, медбрат, реєстратор, лаборант).
5. Лягти (куди?) (стаціонар, госпіталь, лікарня, кардіологічне відділення, перинатальний центр).
6. Виписувати (кого?) (пацієнт, пацієнтка).
7. Прийти на прийом (до кого?) (черговий лікар, лікар-фізіотерапевт, невролог).
8. Я випишу Вам (що?) (довідка, лікарняний лист, рецепт).
9. Проконсультуватися (з ким?) (старший лаборант, лікар-уролог, реаніматолог).
10. Викликати (кого?) (лікар-терапевт, лаборант, медсестра).
11. Я раджу Вам пройти додаткове лікування та курс реабілітації у (спеціалізований санаторій)

Завдання 17. *Прочитайте текст «Заклади медичної допомоги». Перекладіть незнайомі слова. Дайте відповіді на запитання. Read the text "Medical care facilities". Translate unfamiliar words. Answer the questions.*

Заклади медичної допомоги та медичного обслуговування

Найпоширенішими закладами медичної допомоги та медичного обслуговування населення є амбулаторії, поліклініки, лікарні.

Слово **амбулаторія** походить від латинського слова *ambulatorium* та означає «те, що робиться на ходу». Амбулаторія – це невеликий лікувально-профілактичний заклад, який надає основні види медичної допомоги як у самій амбулаторії, так і вдома.

Слово **поліклініка** походить від грецьких слів *polis* – «місто» та *clinicē* – «мистецтво лікувати». Поліклініка – це лікувальний заклад для обслуговування населення кваліфікованою медичною допомогою за різними профілями. Від амбулаторії поліклініка відрізняється більшим обсягом роботи, більшим обсягом надання допомоги хворим. Хворі, які перебувають на амбулаторному лікуванні, отримують лікування у амбулаторії чи у поліклініці та знаходяться вдома.

Лікарня – це медичний заклад для стаціонарного лікування хворих.

Слово **стаціонар** походить від латинського слова *stationarius* – «нерухомий», «постійний». Стаціонар – це лікувальний заклад постійного типу, на відміну від амбулаторії та поліклініки. Стаціонар має постійні ліжка для хворих. У разі важкого перебігу захворювання хворий має знаходитися на стаціонарному лікуванні та бути під постійним наглядом лікаря.

Проміжним варіантом між стаціонаром та амбулаторією є **денний стаціонар**. У денному стаціонарі надається кваліфікована профілактична, медична допомога та реабілітація хворим, які не потребують цілодобового медичного нагляду. Пацієнти, що перебувають на денному стаціонарі, мають всі можливості для лікування, діагностики, консультації та реабілітації після хвороби.

Запитання :

1. Які заклади медичної допомоги та медичного обслуговування населення ви знаєте?
2. Від якого слова походить слово **амбулаторія**?
3. Що таке амбулаторія?
4. Від якого слова походить слово **поліклініка**?
5. Що таке поліклініка?
6. Чим відрізняється амбулаторія від поліклініки?
7. Де отримують лікування хворі, які перебувають на амбулаторному лікуванні?
8. Що таке лікарня?
9. Від якого слова походить слово **стаціонар**?
10. В чому відмінність стаціонару від амбулаторії та поліклініки?
11. У разі чого хворі повинні лікуватися у стаціонарі?
12. Що таке денний стаціонар?
13. За яких умов хворі можуть лікуватися у денному стаціонарі?

Завдання 18. Прочитайте діалоги. Складіть діалоги самостійно у парах за зразком. Read the dialogues. Compose dialogues in pairs according to the pattern.

П. – Добрий день!

Л. – Вітаю Вас!

П. – Мені потрібен Нечипоренко Михайло Іванович. Де я можу його знайти?

Л. – Це лікар-пульмонолог?

П. – Так, це пульмонолог.

Л. – Михайло Іванович на другому поверсі. Там знаходиться пульмонологічне відділення.

П. – Дякую.

Л. – Будь ласка.

***

П. – Добридень.

Л. – Доброго здоров'я!

П. – Скажіть, будь ласка, де я можу знайти Мартиненка Івана Миколайовича?

Л. – Це завідувач кардіологічним відділенням?

П. – Так.

Л. – Кардіологія знаходиться на п'ятому поверсі. Але завідувач зараз на операції. Ви можете його зачекати або звернутися до Петра Семеновича Шевченка. Це заступник завідувача.

П. – Дякую. Я зачекаю.

***

П. – Добрий вечір! Це швидка допомога?

Л. – Так. Слухаю Вас.

П. – У мене дуже болить голова, тисне у грудях, темніє в очах, нудить. Можна викликати лікаря?

Л. – Так. Ваша адреса?

П. – Проспект Шевченка, будинок 4, квартира 67.

Л. – Прізвище, ім'я, ім'я по батькові?

П. – Короленко Андрій Вікторович.

Л. – Скільки Вам повних років?

П. – 42 роки.

Л. – Чекайте, лікар скоро буде.

П. – Дякую.

***

П. – Добридень. Це приймальне відділення?

Л. – Так. Проходьте, будь ласка. Сідайте. Дайте Ваше направлення від лікаря та паспорт. Я заповню карту стаціонарного хворого.

П. – Ось, візьміть. Це направлення у відділення, а це паспорт.

Л. – Дякую. Медсестра візьме Ваші речі і проведе в гастроентерологічне відділення, прямо в палату.

П. – Дякую.

***

Л. – Антоне Петровичу, у Вас дуже погані аналізи. Вам необхідно лягти в стаціонар, в урологічне відділення.

П. – Лікарю, а може, я буду лікуватися амбулаторно?

Л. – На жаль, ні. Лікування має відбуватися під наглядом лікаря-уролога. Вам необхідно декілька разів на добу вимірювати тиск, робити внутрішньом'язові та внутрішньовенні ін'єкції.

П. – Добре, лікарю. Я ляжу в стаціонар. А після покращення мого самопочуття я можу проходити лікування у денному стаціонарі?

Л. – Так, можете. Але це рішення прийме лікар-уролог, який буде наглядати Вас у стаціонарі.

П. – Дякую.

***

Л. – Добрий день, Маріє Петрівно. Це Ваш лікар-терапевт.

П. – Добридень, Ганно Антонівно.

Л. – Надійшли Ваші аналіз крові та аналіз на коронавірус (COVID-19). Аналіз на коронавірус негативний.

П. – Дякую Вам. Я дуже хвилювалася, тому що захворіла моя сусідка, з якою я спілкувалася.

Л. – Не хвилюйтеся! Коронавірусу у Вас немає. Маріє Петрівно, Ви п'ятий день знаходитесь на амбулаторному лікуванні з приводу сильного кашлю, підвищеної температури, загальної слабкості. Як Ви себе відчуваєте зараз?

П. – Дякую. Але кашель не зменшується. З'явився постійний біль під лопатками. Сильна задишка.

Л. – Маріє Петрівно, Вам необхідно зробити рентген грудної клітки та звернутися за консультацією до лікаря-пульмонолога. Прийдіть, будь ласка, за направленням до мене в амбулаторію.

П. – Дякую, лікарю. Я прийду до Вас завтра.

***

П. – Доброго ранку, лікарю.

Л. – Доброго ранку. Сідайте, будь ласка. Що Вас турбує?

П. – У мене з'явилися висипи на грудях та спині.

Л. – Роздягайтеся, мені треба Вас оглянути. Висипи сверблять? У Вас підвищилася температура?

П. – Ні, висипи не сверблять. Температура не підвищувалася. Тиждень тому я дуже перехвилювався. У мене був сильний нервовий зрив. Це могло викликати висипи?

Л. – Так, нервовий зрив (розлад) може бути причиною висипів на шкірі. Я випишу вам ліки, направлення на аналізи та направлення на консультацію лікаря-дерматолога. Ви працюєте?

П. – Так, працюю.

Л. – Я випишу Вам лікарняний лист. Зараз Ви будете лікуватися амбулаторно. Лікар-дерматолог прийме рішення про подальше ваше лікування: амбулаторно, у стаціонарі чи у денному стаціонарі.

П. – Дякую, лікарю. До побачення.

Підсумковий тематичний контроль

Final thematic control

Вправа 1. *Напишіть, хто працює в цих медичних закладах, відділеннях, кабінетах. Прочитайте створені речення. Write who works in these medical institutions, departments, offices. Read the sentences created.*

Акушерське відділення, гастроентерологічне відділення, інфекційна лікарня, лабораторія, неврологічне відділення, нефрологічне відділення, педіатричне відділення. протитуберкульозна лікарня, пульмонологічне відділення, реєстратура, рентгенологічний кабінет, стоматологічне відділення, хірургічне відділення.

Вправа 2. *Дайте визначення лікарів-спеціалістів. Напишіть, де працюють ці фахівці. Прочитайте складені речення. Define specialists. Write where these specialists work. Read the sentences.*

Акушер-гінеколог – Гастроентеролог – Дерматолог – Імунолог – Інфекціоніст – Кардіолог – Лікар-алерголог – Лікар-травматолог – Лікар-уролог – Онколог – Отоларинголог – Стоматолог – Фтизіатр – Хірург –	
--	---

Вправа 3. *Запишіть речення, розкривши дужки. Write the sentence by opening the brackets.*

1. Хворому необхідно звернутися до (лікар-кардіолог, лікар-імунолог, інфекціоніст, фтизіатр).
2. Пацієнт був на прийомі у (сімейний лікар, головний лікар, дільничний лікар).
3. Вам необхідно здати аналізи. Зверніться до (лаборант, старший лаборант).
4. Хворому треба проконсультуватися з (головний лікар, гастроентеролог, лікар-імунолог).
5. Пацієнтці необхідна консультація (алерголог, лікар-нефролог, ЛОР).
6. Я хочу поговорити з (завідувач інфекційним відділенням, реаніматолог, старший лаборант, хірург-гастроентеролог).
7. Вам необхідно викликати (лікар, черговий лікар, дільничний лікар, швидка допомога).
8. Медсестра виписує (довідка та лікарняний лист).

Вправа 4. *Напишіть, до кого необхідно звернутися (з ким треба проконсультуватися) пацієнту, якщо він говорить ... Write who to contact (who to consult) the patient if he speaks ...*

Зразок: П. – У мене дуже болить голова, підвищується артеріальний тиск, темніє в очах, часто стають холодними руки і ноги.

Л. – Вам необхідно звернутися до невролога // Вам треба проконсультуватися з неврологом.

1. – У мене болі в попереку, часте болісне сечовипускання. Вчора я помітив кров у сечі.
2. – Мене турбує постійний кашель, який не припиняється вже більше місяця, біль в грудях під час вдиху, пітливість ночами.
3. – Останнім часом я стала гірше бачити, доводиться напружувати і щупити очі, щоб розгледіти предмети вдалині.
4. – У мене болить у ділянці шлунка, буває печія і відрижка після їжі. Вчора була блювота.
5. – Мене турбують часті закрепки. Разом з калом виділяється кров.
6. – У мене болять вуха, погано дихає ніс і болить горло.
7. – Я почала помічати почервоніння на тілі, на руках і на ногах після того, як з'їм апельсини, червоні фрукти або вип'ю сік червоного кольору.
8. – Вчора у мене був напад задухи, потім сповільнилося серцебиття, з'явилося відчуття нестачі повітря і запекло у грудях, у ділянці серця.

Вправа 5. На першому поверсі медичного інституту є мапа міста Суми, на якій зазначені клінічні бази медичного інституту СумДУ. На мапі ви можете бачити місце розташування медичних закладів, їх зображення та прочитати загальну інформацію про лікарні нашого міста. Подивіться на мапу та визначте, у яких медичних закладах ви вже проходили практику? On the ground floor of the Medical Institute there is a map of the city of Sumy, which lists the clinical bases of the Medical Institute of SSU. On the map you can see the location of medical institutions, their images and read general information about the hospitals of our city. Look at the map and determine in which medical institutions you have already practiced?

Вправа 6. Прочитайте фрази. Перекладіть незнайомі слова. Складіть діалоги лікаря і пацієнта, використовуючи подані речення. Read the phrases. Translate unfamiliar words. Compose dialogues between doctor and patient using the sentences provided.

1. Заходьте, будь ласка!
2. Що Вас турбує?
3. На що Ви скажитесь?
4. Дозвольте, я огляну Вас.
5. Я повинен Вас оглянути.
6. Хто Ваш лікар? Хто Вас лікує?
7. Ви консультувалися з приводу цього захворювання зі своїм лікарем?
8. Витягніть руку (руки)!
9. Підніміть обидві руки.
10. Лягайте на кушетку.
11. Не рухайтесь!
12. Ляжте на живіт. Переверніться на спину.
13. Ляжте на спину. Я огляну Ваш живіт.
14. Ви відчуваєте біль при натисканні?

15. Ляжте на лівий бік. Переверніться на правий бік.
16. Роздягніться до пояса. Мені треба Вас послухати.
17. Роздягніться. Мені треба Вас оглянути.
18. Коли з'явився біль?
19. Коли з'явилися висипи на шкірі? Ви відчуваєте свербіж?
20. Вдихніть глибше і затримайте дихання.
21. Зробіть глибокий вдих і не дихайте.
22. Дихайте спокійно.
23. Одягайтеся. Можете одягатися.
24. Відкрийте рот! Скажіть «А-а»!
25. Зробіть ковтальний рух.
26. Поверніть голову вліво, тепер вправо. Нахиліть голову вперед. Тепер нахиліть назад.
27. Подивіться вгору / вниз, вліво / вправо.
28. Нахиліться. Нахиліться вперед. Нахиліться назад..
29. Запаморочення немає? Голова не паморочиться?
30. Я Вам випишу направлення на аналізи, направлення на обстеження, направлення на консультацію до лікаря.
31. Я Вам випишу рецепт, ліки, лікарняний лист / довідку.
32. Не хвилюйтеся, нічого серйозного!
33. Ваш стан (не) вимагає термінової госпіталізації.
34. Вам необхідно пройти стаціонарне лікування.
35. Ви (не) можете лікуватися амбулаторно.
36. Вам необхідно здати аналізи і зробити кардіограму.
37. Вам треба зробити флюорографію / рентген.
38. Дотримуйтесь моїх порад.
39. Не займайтеся самолікуванням. Самолікування може нашкодити Вашому здоров'ю.

МЕДИЧНІ ЗАКЛАДИ

MEDICAL INSTITUTIONS

СЛОВНИК

Акушер-гінеколог	Obstetrician-gynecologist
Акушерка	Midwife
Алерголог	Allergist
Алергологічний (-а,-е,-і)	Allergic
Амбулаторія	Outpatient clinic
Амбулаторний (-а,-е,-і)	Outpatient
Аналіз	Analysis
Аптека	Pharmacy
Блок	Bloc
Бути на прийомі у лікаря	Be at the doctor's office, be at the doctor's
Бути під наглядом	Be supervised
Венеричний (-а,-е,-і)	Venereal
Венеролог	Venereologist

Викликати (викликати лікаря)	To call (to call a doctor)
Виписувати пацієнта (з лікарні)	To discharge the patient (from the hospital)
Виписувати рецепт (лікарняний лист)	To write prescription (sick leave)
Висип	Rash
Відділення	Department
Гастроентеролог	Gastroenterologist
Гастроентерологічний (-а,-е,-і)	Gastroenterological
Гематолог	Hematologist
Гематологічний (-а,-е,-і)	Hematological
Гінеколог	Gynecologist
Гінекологічний (-а,-е,-і)	Gynecological
Головний (-а,-е,-і)	Head
Головний лікар	Chief doctor
Госпіталь (ч. р.)	Hospital
Дерматолог	Dermatologist
Дерматологічний (-а,-е,-і)	Dermatological
Диспансер	Dispensary
Дитина	Child
Дитяча лікарня	Children's hospital
Дитячий (-а,-е,-і)	Children's
Діагностика	Diagnosis
Діагностичний (-а,-е,-і)	Diagnostic
Діагностичний центр	Diagnostic center
Дільничний (-а,-е,-і)	Precinct, district
Дільнична лікарня	District hospital
Довідка	Medical certificate, doctor's certificate
Донор	Donor
Екстрена медична допомога	Emergency medical care
Заклад	Institution
Завідувач відділенням	Head of department, head doctor of department
Імунолог	Immunologist
Імунологічний (-а,-е,-і)	Immunological
Інфекційний (-а,-е,-і)	Infectious
Інфекціоніст	Infectious disease specialist
Інфекція	Infection
Кардіограма	Cardiogram
Кардіолог	Cardiologist
Кардіологічний (-а,-е,-і)	Cardiac
Клінічна лікарня	Clinical hospital
Комбустіолог	Combustionologist
Консультуватися	To consult
Консультація	Consultation
Лаборант	Laboratory assistant

Лабораторія	Laboratory
Лікар	Doctor
Лікарня	Hospital
Лікарняний лист	Sick leave
Лікувальний (-а,-е,-і)	Therapeutic
Лікувальний заклад	Medical institution
Лікувально-профілактичний заклад	Health care facility
Лягти (лягти у лікарню)	Lie down (to be in the hospital for treatment)
Маніпуляційний кабінет	Manipulation room
Медична сестра (медсестра)	Nurse (female)
Медичний (-а,-е,-і)	Medical
Медичний брат (медбрат)	Nurse (male)
Медичний пункт (медпункт)	Medical point
Міністерство охорони здоров'я	Ministry of Health
Міська лікарня	City Hospital
Нагляд	Supervision
Найпоширеніший (-а,-е,-і)	The most common
Направлення	Directions
Напружувати	To strain
Населення	Population
Невролог	Neurologist
Неврологічний (-а,-е,-і)	Neurological
Неонатолог	Neonatologist
Неонатологічний (-а,-е,-і)	Neonatological
Нервовий (-а,-е,-і)	Nervous
Нефролог	Nephrologist
Нефрологічний (-а,-е,-і)	Nephrological
Обласний (-а,-е,-і)	Regional
Обслуговування	Service
Обстеження	Examination
Онколог	Oncologist
Онкологічний (-а,-е,-і)	Oncological
Операційний (-а,-е,-і)	Operating
Операція	Operation
Опік	Burn
Опіковий (-а,-е,-і)	Burning
Отоларинголог (ЛОР)	Otolaryngologist
Отоларингологічний (-а,-е,-і)	Otolaryngological
Палата	hospital chamber, hospital ward
Пацієнт	Patient (patient male)
Пацієнтка	Patient (female patient)
Педіатр	Pediatrician
Педіатричний (-а,-е,-і)	Pediatric

Перинатальний (-а,-е,-і)	Perinatal
Перинатальний центр	Perinatal center
Поліклініка	Clinic
Пологовий будинок	Maternity hospital
Порада	Advice
Почервоніння	Redness
Приймальне відділення	Reception department, reception office
Проктолог	Proctologist
Проктологічний (-а,-е,-і)	Proctological
Проміжний	Intermediate
Протитуберкульозний (-а,-е,-і)	Antitubercular
Профілактика	Prevention
Профіль (ч. р.)	Profile
Психоневрологічний (-а,-е,-і)	Neuropsychiatric
Психоневрологічний диспансер	Psychoneurological dispensary
Пульмонолог	Pulmonologist
Пульмонологічний (-а,-е,-і)	Pulmonological
Район	Region
Районна лікарня	Region hospital
Реабілітація	Rehabilitation
Реаніматолог	Resuscitator
Реанімаційний (-а,-е,-і)	Resuscitation
Реанімація	Reanimation
Реєстратор	Registrar
Реєстратура	Registry
Рентген	X-ray
Рентгенолог	Radiologist
Рентгенологічний кабінет	X-ray room
Рецепт	Prescription
Розлад	Disturbance
Самолікування	Self-medication
Санаторій	Sanatorium
Санаторний (-а,-е,-і)	Sanatorium
Санітарка	Nurse (nurse worker serving patients), nursemaid
Санітарно-епідеміологічна станція	Sanitary and epidemiological station
Спеціалізована лікарня	Specialized hospital
Спеціалізований (-а,-е,-і)	Specialized
Спеціалізований медичний заклад	Specialized medical institution
Станція швидкої медичної допомоги	Ambulance station
Стаціонар	Full-time department
Стаціонарний (-а,-е,-і)	Stationary
Стоматолог	Dentist

Стоматологічна лікарня	Dental hospital
Стоматологічний (-а,-е,-і)	Dental
Травматолог	Traumatologist
Травматологічний (-а,-е,-і)	Traumatological
Травматологічний пункт	Emergency station, trauma center
Уролог	Urologist
Урологічний (-а,-е,-і)	Urological
Фельдшер	Medical assistant
Фізіотерапевт	Physiotherapist
Фізіотерапевтичний (-а,-е,-і)	Physiotherapeutic
Фтизіатр	Tuberculosis
Фтизіатрична лікарня	Physiology Hospital
Фтизіатричний (-а,-е,-і)	Tuberculosis
Хвора	Patient (female patient)
Хворий	Patient (patient male)
Хірург	Surgeon
Хірургічний (-а,-е,-і)	Surgical
Центр	Center
Центральна міська лікарня	Central city hospital
Центральна районна лікарня	Central district hospital
Цілодобовий (-а,-е,-і)	Round the clock
Шкірно-венерологічний (-а,-е,-і)	Dermatovenerologic
Шкірно-венерологічний диспансер	Dermatological and venereological dispensary
Щулити	Screw up

Додаток А

Список посилань

Сторінка	Посилання
Тит. аркуш	Sterling Multispecialty Hospital. URL: https://sterlingmultispecialtyhospital.com/
5	Частини тіла англійською – приклади пропозицій та фразеологізми з перекладом. URL: http://poradu24.com/english/chastini-tila-anglijskoju-prikladi-propozicij-ta-frazeologizmi-z-perekladom.html
6	Частини тіла англійською мовою. URL: https://englishprime.ua/uk/chasti-tela-na-anglijskom/
6	Людина. Про що тобі повідомляють руки. URL: https://nuschool.com.ua/textbook/world/1klas_6/28.html
7	Cigarette smoking and gut health. URL: https://provenprobiotics.co/cigarette-smoking-and-gut-health/
8	Будова скелета. Вікові особливості. URL: https://studfile.net/preview/7739354/page:73/
9	Картинка для дітей. Частини тіла англійською мовою. URL: https://english-4-kids.at.ua/publ/vocabulary/parts_of_body_chastini_tila/3-1-0-16
16	Child Stick figure Boy Woman Girl, figure, blue, angle png. URL: https://www.pngegg.com/en/png-zhtfy
17	Медреформа: що робити, якщо пацієнт чи лікар змінив прізвище. URL: https://konkurent.ua/publication/26495/medreforma-scho-robiti-yakscho-paciyent-chi-likar-zminiv-prizvische/
19	What is Family Medicine? URL: https://arrowheadhealth.com/what-is-family-medicine/
20	Міцна єврейська сім'я: з чого починається щастя? URL: http://www.kievhesed.org.ua/events/publications/2017/a-strong-jewish-family
21	Конкуренція між закладами первинки у Програмі медичних гарантій. URL: https://www.umj.com.ua/article/195846/konkurenciya-mizh-zakladami-pervinki-u-programi-medichnih-garantij
24	Diagnosis and treatment of motion sickness. URL: https://www.mymed.com/diseases-conditions/motion-sickness/diagnosis-and-treatment-of-motion-sickness
25	Wellness Program for Individual, Family, Couple. URL: https://1wellnessclinic.com/
27	Tunadel Medical Tours. URL: https://www.tunadelmedicaltours.com/
31	Krankenschwester-Komfort-Patientin– Stockfoto. URL: https://www.istockphoto.com/de/foto/krankenschwester-komfort-patientin-gm1055627824-282077234
33	Sticker medecin ou dessin de Coeur rouge infirmiere. URL: https://fr.pixers.ch/stickers/medecin-ou-dessin-de-coeur-rouge-infirmiere-58749680
33	La importancia de la evaluacion previa antes de la Cirugia Lasik. URL:

	https://saludalavista.com/la-importancia-de-la-evaluacion-previa-antes-de-la-cirugia-lasik/
41	Особливості у стосунках лікар пацієнт. URL: https://www.bsmu.edu.ua/blog/osoblyvosti-u-stosunkah-likar-pacziyent/
43	Що робити, якщо лікар порушує права пацієнта – роз’яснення МОЗ. URL: https://ua.news.ua/ukraine/shho-robyty-yakshho-likar-porushuye-prava-patsiyenta-roz-yasnennya-moz
44	Цілодобовий травмпункт у Києві на Оболоні — 24/7. URL: https://medikom.ua/kruglosutochnyj-travmpunkt-kiev-obolon/
45	VistaCreate Vista. URL: https://create.vista.com/uk/unlimited/stock-photos/211933354/stock-photo-low-angle-view-female-doctor/
77	Україна оновила стандарти лікування туберкульозу. URL: https://lb.ua/society/2023/01/24/543502_ukraina_onovila_standarti_likuvannya.html
80	Öksürüğüm geçmiyor! URL: https://www.milliyet.com.tr/cadde/dr-jan-klod-kayuka/oksurugum-gecmiyor-2799663
82	Суха мікстура від кашлю для дітей: інструкція, ціна та відгуки. URL: https://aweb-marketing.com.ua/suxa-mikstura-vid-kashlyu-dlya-ditej-instrukciya-cina-ta-vidguki/
85	Postcovidový syndrom pohledem internisty. URL: https://programhplus.cz/postcovidovy-syndrom-pohledem-internisty
91	Homme qui tousse Banque d’images détournées. URL: https://www.alamyimages.fr/photos-images/homme-qui-tousse.html?cutout=1&sortBy=relevant
92	Бронхіт: що це і як його лікувати. URL: https://www.unian.ua/health/country/10944749-bronhit-shcho-ce-i-yak-yogo-likuvati.html
92	Man wrapped in blanket with tissue. URL: https://www.masterfile.com/image/en/640-02770912/man-wrapped-in-blanket-with-tissue
120	Усе, що пацієнт повинен знати про порядок проведення консультації нефролога. URL: https://likarni.com/articles/pacijentu/use-shho-pacijent-povinen-znati-pro-poryadok-provedennya-konsulytaciji-nefrologa
130	Preparación antes del ingreso a cirugía. URL: https://www.clinicanorte.com.co/es/noticias/2019/10/07/preparacion-antes-de-entrar-a-cirugia/ МРТ урографія у Хмельницькому. URL: https://xn----ttbeqkc.xn--j1amh/mrt/mrt-urografiya
133	Біль у спині після пологів. Причини та шляхи подолання болю. URL: https://tvoymalysh.com.ua/uk/mom-territory/mom-health/17966-bil-v-spini-pislya-pologiv-prichini-ta-shlyahi-podolannya-bolyu.html
135	Лікар-нефролог – що лікує у дітей, хто це, чим займається і що робить. URL: https://amatey.com.ua/likar-nefrolog-shho-likuye-u-ditej-xto-ce-chim-zajmayetsya-i-shho-robit/
137	Buyrak xastaliklari kimlarda ko`proq uchraydi? Shifokor javob berdi. URL: https://darakchi.uz/index.php/oz/125475
148	Myocarditis in children: incidence, clinical characteristics and outcome. URL:

	https://www.myocarditisfoundation.org/myocarditis-in-children-incidence-clinical-characteristics-and-outcome/
148	Консультація вдома вузьких спеціалістів. URL: https://fitoria.com.ua/medical-help/konsultatsiya-na-domu-vuzkih-spetsialistiv/
148	Otorinolaringoiatra. DR. GIAUSA - DR.SSA NARDO. URL: https://www.biosoc.it/index.cfm/it/poliambulatorio/Otorinolaringoiatra/
148	Ентероколіт у дітей і новонароджених: симптоми і лікування некротичної, гострої форми. URL: https://mammedia.com.ua/enterokolit-u-ditej-i-novonarodzenih-simptomi-i-likuvannya-nekrotichnoyi-gostroyi-formi/
149	Every Long COVID Symptom, Ranked in New Study. Pulmonary Fibrosis. URL: https://www.eatthis.com/news-long-hauler-symptoms-ranked-study/
149	Очні краплі Акьюлар: інструкція до засобу Акулар, побічні ефекти. URL: https://moezdorovia.com.ua/ochn-krapl-akyular-nstrukcy-a-do-zasobu-akular-pobchn-efekti
149	День акушерки: хто допомагає малюкам з'явитися на світ? URL: https://itmed.org/news/den-akusherki-khto-dopomaga-malyukam-z-yavitisya-na-svit/
149	Empowering Independent Practices to Flourish. URL: https://www.practicefusion.com/blog/empowering-independent-practices-to-flourish/
149	Київська обласна клінічна лікарня. Перші симптоми, при яких необхідно звернутись на консультацію до нефролога. URL: https://www.facebook.com/story.php?story_fbid=4093652513989969&id=389551071066817&_rdr
149	Що показує рівень лейкоцитів. URL: http://vidpoviday.com/shho-pokazuye-riven-lejkocitiv
149	Virus corona: Kasus penularan lokal di Korsel nihil, bagaimana caranya? URL: https://www.bbc.com/indonesia/dunia-52482000
149	Dişleri düzeltirmek icbari tibbi sığortaya daxil deyil. URL: https://www.medicina.az/disleri-duzeltirmek-icbari-tibbi-sigortaya-daxil-deyil
149	Unsere Kinderradiologie: Bildgebung bei kleinen Patienten. URL: https://radiologie.charite.de/fileadmin/user_upload/microsites/m_cc06/radiologie/Radiologie/Durchblick/2014_April/Spors_042014.pdf
153	Медицина і здоров'я: швидка медична допомога - на шляху модернізації. URL: http://lviv-redcross.at.ua/blog/2011-10-25-124
155	Scripps Clinic and Scripps Green Hospital Medical Student Rotations. URL: https://www.scripps.org/for-health-care-professionals/graduate-medical-education-gme/medical-student-rotations/scripps-clinic-and-scripps-green-hospital-medical-student-rotations
155	Станично-Луганська військово-цивільна адміністрація шукає медиків первинної ланки для роботи у багатопрофільній лікарні. URL: https://shotam.info/stanychno-luhanska-hromada-shukaie-likariv-na-pidtrymku-medykiv-spriamuvaly-1-5-mln-hrn-video/
155	3,395 Diverse Doctors Stock Photos, Images & Pictures. URL: https://www.dreamstime.com/photos-images/diverse-doctors.html

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бурнос Є. Ю., Левенок І. С., Пилипенко-Фріцак Н. А. Готуємося до клінічної практики (тексти для читання зі спеціальності) : навч.-метод. матеріали для іноземних студентів медичного інституту. Суми : СумДУ, 2018. 106 с.
2. Бурнос Є. Ю., Левенок І. С., Пилипенко-Фріцак Н. А. Тестові завдання з української мови до навчально-методичних матеріалів «Готуємося до клінічної практики»: навч.-метод. матеріали для іноземних студ. медичного інституту (з англійською мовою навчання). Суми : СумДУ, 2020. 106 с.
3. Бурнос Є. Ю., Німенко Н. А., Пилипенко-Фріцак Н. А. Пам'ятка майбутньому лікарю : навч.-метод. матеріали з української мови для інозем. студ. медичного профілю (з англійською мовою навчання). Суми : СумДУ, 2020. 134 с.
4. Бурнос Є. Ю., Пилипенко-Фріцак Н. А. Я буду лікарем! : навч.-метод. матеріали з української мови для інозем. студентів 2-го курсу медичного інституту з англ. мовою навчання. Суми : СумДУ, 2017. 90 с.
5. Лещенко Т. О., Шарбенко Т. В., Юфименко В. Г. Українська мова в медицині : навч. посіб. для самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів МОЗ України. Полтава, ТОВ «АСМІ», 2017. 332 с.
6. Силка А. А. Вивчаємо анатомію українською. Частина І : навч. посіб. для студентів-іноземців медичного профілю (з українською мовою навчання). Суми : СумДУ, 2019. 156 с.
7. Українська мова як іноземна для англомовних студентів-медиків : у 2-х книгах. Книга 2. Основи професійного мовлення : підручник для студ. мед. ЗВО / за ред. С.М. Луцак. Київ : Медицина, 2019. 456 с.

Електронне навчальне видання

**Бурнос Євгенія Юріївна,
Пилипенко-Фріцак Наталія Анатоліївна**

СПІЛКУЄМОСЯ З ПАЦІЄНТАМИ

(українська мова у сфері професійного спілкування майбутнього лікаря)

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

Відповідальна за випуск О. П. Сидоренко

Комп'ютерне верстання : Є. Ю. Бурнос, Н. А. Пилипенко-Фріцак

Формат 60X84/8. Ум. друк. арк. 19,30. Обл.-вид. арк. 15,65.

Видавець і виготовлювач
Сумський державний університет,
вул. Римського-Корсакова, 2, м. Суми, 40007
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3062 від 17.12.2007.